

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Факультет політичних наук

**Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМ. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ДП «Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв»

**Під патронатом декана Факультету суспільних наук Сілезького
університету в Катовіцах (Республіка Польща)**

Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин

**МІЖНАРОДНА ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИМІРИ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»**

(до 20-річчя кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики)

ТЕЗИ

м. Миколаїв, 17 листопада 2023 р.

Миколаїв - 2023

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин» (до 20-річчя кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики): міжнародна очно-дистанційна науково-практична конференція, Миколаїв, 17 листоп. 2023 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2023. – 100 с.

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2023

СЕКЦІЯ 1
ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКУ ТА СВІТОВУ
СИСТЕМУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

УДК 338.439:355.05(470+571-651.1)

Баранік Артем Юрійович,
студент спеціальності «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).

Асатуров Сергій Костянтинівич,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна).

ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ НА ГЛОБАЛЬНУ
ПРОДОВОЛЬЧУ ПРОБЛЕМУ СУЧАСНОСТІ

Російсько-українська війна, яка розпочалася в 2014 році, стала однією з ключових подій сучасності, вплив якої суттєво відчувається не лише в Україні, а й у всьому світі. Однією з серйозних соціальних проблем, яка посилюється через цей конфлікт, є продовольча безпека. Війна призвела до серйозного погіршення продовольчої ситуації в Україні. Велика кількість сільських та промислових об'єктів була пошкоджена або зруйнована під час бойових дій, що призвело до зменшення виробництва продовольства і зниження продовольчої безпеки для населення. Збройні конфлікти також ускладнюють постачання гуманітарної допомоги і граничать з можливістю ведення сільського господарства в окремих регіонах країни. Конфлікт призвів до масового внутрішнього переміщення населення в Україні. Багато людей були вимушені залишити свої домівки та землі, що призвело до загострення продовольчої ситуації. Вимушені переселенці зазвичай потребують додаткової допомоги, включаючи продовольчу допомогу, що створює додатковий тиск на ресурси.

Глобальний вплив російсько-української війни на продовольчу проблему в Україні має глобальні наслідки. Україна є важливим гравцем на світовому продовольчому ринку, і будь-які зміни в її продовольчій ситуації можуть вплинути на світове виробництво та ціни на продукти харчування. Крім того, конфлікт у важливому аграрному регіоні Європи має наслідки для глобального геополітичного ландшафту. У зусиллях з розв'язання продовольчих проблем, Україна співпрацює з міжнародними організаціями та донорами. Гуманітарна допомога надається для підтримки тих, хто постраждав від війни. Однак надання гуманітарної допомоги може бути обмеженим через складну безпекову ситуацію. Це суттєво підірвало продовольчу безпеку в Україні і має глобальні наслідки для всього світу. Зниження продовольчої безпеки, внутрішнє переміщення населення та вимушене переселення створюють виклики, які потребують негайного вирішення.

Міжнародна співпраця та гуманітарна допомога важливі для полегшення цієї ситуації і забезпечення доступу населення до належного харчування. Попри складні обставини, Україна продовжує працювати над вирішенням цих проблем і робить зусилля для відновлення стабільності та продовольчої безпеки в регіоні. Зокрема, проводяться програми реабілітації пошкоджених сільськогосподарських об'єктів, підтримуються фермерські господарства та розвивається місцева продукція. Україна також активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Всесвітня продовольча програма та Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, для отримання технічної та фінансової підтримки. Для

всього світу російсько-українська війна є нагадуванням про необхідність розв'язання глобальних конфліктів з урахуванням їхніх наслідків для продовольчої безпеки та гуманітарних цінностей. Міжнародна співпраця та гуманітарна допомога виявляються ключовими інструментами у вирішенні цих складних проблем.

Україна продовжує боротьбу з продовольчими проблемами, що виникли внаслідок конфлікту, і відновлює свою продовольчу безпеку. Тим не менше, цей процес потребує подальших зусиль та підтримки з боку міжнародної спільноти.

UDK 327(7/.8)(043.2)=111

Bohdanova Tetiana,

*PhD (History), Associate Professor,
Petro Mohyla Black Sea National University
(Mykolaiv, Ukraine)*

Dmytriuk Mariia,

*student of specialty «International Relations,
public communications and regional studies»,
Petro Mohyla Black Sea National University
(Mykolaiv, Ukraine).*

THE IMPACT OF THE 2022-2023 RUSSIAN-UKRAINIAN WAR ON THE BALANCE OF POWER IN THE INTER-AMERICAN SYSTEM

Russia's aggression against Ukraine, which began in 2014 and turned into a full-scale war in 2022, affected the entire world. The political position of the country, the public opinion of the societies about Ukraine, the level of relations with Russia – all these factors are important for our Victory over the aggressor. Latin America occupies a special place due to difficult relations with the USA, the lack of systematic work of Ukraine with the region in the past, and Russian influence due to the Soviet legacy.

The purpose of this study is to clarify the impact of the 2022-2023 Russian-Ukrainian war on the balance of power in the Inter-American relations, for example, Venezuela and Brazil.

Venezuela is one of the few countries in the world that supported Russia's invasion of Ukraine. Venezuelan President Nicolas Maduro called the invasion "just" and said Russia was fighting to "protect its security" [1].

The impact of the war on Venezuela was mixed. On the one hand, it strengthened Venezuela's ties with Russia and China. Russia and China provided Venezuela with financial and military aid. This has helped Venezuela resist sanctions from the US and other countries.

On the other hand, Russia's invasion of Ukraine also led to the strengthening of sanctions against Venezuela. The US imposed additional sanctions on Venezuela to punish it for supporting the invasion. These sanctions have complicated the economic situation in Venezuela. Venezuela found itself in international isolation and lost the support of many countries in the region.

Thus, the Russian invasion of Ukraine had a surprising effect on the relationship between two countries on the other side of the world, the United States and Venezuela [4].

In March 8, 2022 US President Joe Biden announced a ban on the import of Russian oil, gas and other products, and Western countries announced their intention to gradually reduce dependence on Russian energy resources. According to the New York Times, in early March 2022, two American officials flew to Venezuela to hold talks with the Maduro government.

Venezuela's relations with Canada have worsened against the background of the war in Ukraine. For example, in March 2023, Canada imposed sanctions on 100 Venezuelan officials and companies believed to be involved in human rights abuses or corruption. In May 2023, Canada

imposed sanctions against Venezuela's state oil company PDVSA. These sanctions were aimed at making it more difficult for Venezuela to export oil.

Brazil is a member of the Organization of American States (OAS), which condemned Russia's invasion of Ukraine. In 2022 Brazilian President Jair Bolsonaro also condemned the invasion and said Russia had violated international law.

The impact of the war on Brazil was more positive. It strengthened Brazil's position in the region as a leader of democratic countries. Brazil also received additional financial assistance from the US and other countries, which allowed it to mitigate the effects of the COVID-19 pandemic. Brazil held meetings with the presidents of Argentina, Chile and Peru to discuss the situation in Ukraine.

Brazil's relations with Canada have improved against the background of the war in Ukraine. In June 2022, Brazilian President Jair Bolsonaro visited Canada. It was the first visit of a Brazilian president to Canada in the last 10 years. In July 2022, the Minister of Foreign Affairs of Brazil, Carlos Franco, visited Canada. Franco met with Canadian Foreign Minister Melanie Jolie to discuss the situation in Ukraine. In September 2022, Canada and Brazil held joint military exercises. These exercises were aimed at strengthening cooperation between the two countries in the field of security.

After 2022 Presidential election the new Brazilian President Lula da Silva.

The White House criticized Brazilian President Luiz Inacio Lula da Silva, who said during a trip to China that the United States of America was encouraging war in Ukraine. The coordinator of strategic communications of the National Security Council of the White House, John Kirby, accused the president of Brazil of "repeating Russian and Chinese propaganda in his statements" [2].

Addressing the United Nations General Assembly on September 19, 2023 Lula has sought to position Brazil as a potential mediator in the conflict, along with other "neutral" countries, including China, India and Indonesia [3].

Conclusion. The Russian-Ukrainian war of 2022-2023 had a significant impact on the balance of power in the inter-American system. It strengthened the position of the United States and its allies, and also exacerbated the confrontation between them and the countries that support Russia. Venezuela and Brazil are two countries that reacted differently to the war in Ukraine. In general, the Russian-Ukrainian war of 2022-2023 led to a strengthening of the split in the inter-American system. The countries of Latin America, which support Russia, found themselves in international isolation. Latin American countries that support Ukraine have strengthened their relations and become closer partners.

References

1. Браїлян Є. Як російсько-українська війна вплинула на Латинську Америку // Армія. Inform. МО України. 2023. 29 вересня. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/09/29/yak-rosijskoukrayinska-vijna-vplynula-na-latynsku-ameryku/>
2. Жерновська Л. США відповіли на звинувачення президента Бразилії в заохоченні війни // УНІАН. 2023. 18 квітня. URL: <https://www.unian.ua/world/ssha-vidpovili-nazvinuvachennya-prezidenta-braziliji-v-zaohochenniviyini-12223149.html>
3. Harry L. How the Russia-Ukraine War is affecting U.S.-Venezuela relations // Global Voices. 2022. March 24. URL: <https://uk.globalvoices.org/2022/03/31/6313/>
4. Brazil's President Urges 'Dialogue' to Achieve Peace in Ukraine // Voice of America. 2023. September 19. URL: <https://www.voaafrica.com/a/brazil-s-president-urges-dialogue-to-achieve-peace-in-ukraine/7274628.html>

UDK 327(4ЄС) «2022/23»

Vovchuk Liudmyla
PhD (History), Associate Professor
Petro Mohyla Black Sea National University
(Mykolaiv, Ukraine)

STRENGTHENING OF EU SECURITY POLICY IN THE CONDITIONS OF EXCESSIVE CONFLICT SITUATION IN THE EUROPEAN REGION

Russia's full-scale invasion of Ukraine on February 24, 2022 shook not only the EU, but the entire civilized world. Realizing the danger that Russia poses to the European regional system of international relations, on March 21, 2022, the leaders of the EU member states approved the so-called "strategic compass" in the field of security and defense, the main goal of which was to develop a common vision for the implementation of the Common Security and Defense Policy, its adaptation to changes in the security environment. This was the first defense strategy adopted in the history of the EU.

Although, the document itself was still presented in November 2021. A significant impetus for the development of the EU defense strategy was the policy of the administration of Donald Trump, during which a significant weakening of NATO took place (this was also the case before Trump, but it gained significant momentum during his presidency).

The "Strategic Compass" is an important document that outlines the common vision of the Union's defense and security policy for the next 5-10 years. The document contains the consensus of the member states of the European Union regarding the assessment of current threats, as well as ways to prevent and solve them, among which significant attention is paid to Ukraine, under the conditions of resistance to the armed aggression of the Russian Federation.

In addition, the "strategic compass", taking into account Ukraine's recent steps to speed up the procedure for its accession to the European Union and the beginning of consideration by the governing bodies of the unification of our state's application for membership, is an important document to take into account when implementing the policy of Euro-Atlantic integration.

As EU member states explained, the "strategic compass" marks a high level of ambition for the security and defense agenda by: providing a joint assessment of the strategic environment, threats and challenges facing countries and their implications for the EU; greater coherence in the field of security and defense; new ways and means of improving the collective ability to protect the security of citizens and the Union; defining clear goals and milestones for measuring progress.

In order to quickly respond to this or that crisis, conflict, the members of the European Union emphasized the strengthening of civilian and military missions and CSDP operations, providing more reliable and flexible mandates; the development of the potential for rapid deployment, which will allow the rapid deployment of up to 5,000 troops for various types of crises; strengthening the EU governance structure, in particular, military planning, strengthening military mobility and regular live exercises, in particular, for rapid deployment.

The document also talks about the development of the EU's intelligence capabilities, the creation of the EU's hybrid toolbox, which combines various tools to detect and respond to a wide range of hybrid threats, the further development of the EU's cyber defense policy, and the strengthening of the presence in the maritime, air and space spheres.

Member States have pledged to significantly increase their defense spending to achieve the common goal of closing critical gaps in military and civilian capabilities and strengthening the European defense technology and industrial base. To do this, the EU will: share information on national objectives to increase and improve the effectiveness of defense spending in line with our security needs; will provide additional incentives for Member States to engage in joint capacity building and joint investment in next-generation strategic tools and capabilities to operate on land, at sea, in the air, in cyberspace and in outer space; accelerates defense technology innovation to fill strategic gaps and reduce technological and industrial dependencies.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

This document envisages strengthening strategic partnership with NATO, UN, OSCE, and ASEAN through more structured political activities, expanding cooperation with bilateral partners who share the same values and interests, such as, for example, the USA, Norway, Canada, Great Britain and Japan, development of individual partnership in the Balkans, Africa, Asia and Latin America.

The results that were achieved during the year (end of 2022-2023) after the adoption of the "strategic compass": provision of military and financial assistance to Ukraine to fight against Russia; the adoption of 10 packages of sanctions against the aggressor country, which partially weakened Russia's economy and its ability to support the war in Ukraine; in November 2022, the EU Military Advisory Mission in Ukraine (EUMAM) began its work, thanks to which more than 30,000 Ukrainian military personnel underwent training in EU countries.

The EU still needs to implement quite a lot of aspects in the issue of confronting conflicts and ensuring security in the region. However, the development, adoption and start of implementation of this defense strategy shows the serious intentions of the Union in this process.

Література:

1. A Strategic Compass for Security and Defense (2022). *European Union External Action*. Retrieved from https://www.eeas.europa.eu/eeas/strategic-compass-security-and-defence-1_en
2. 2023 Annual Progress Report on the Implementation of the Strategic Compass for Security and Defence (March 20, 2023). *European Union External Action*. Retrieved from https://www.eeas.europa.eu/eeas/2023-annual-progress-report-implementation-strategic-compass-security-and-defence_en
3. Давимука, О. (3 квітня 2022). Ухвалення «Стратегічного компасу» Європейського Союзу. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosynu/ukhvalennya-stratehichnoho-kompasu-yevropeyskoho-soyuzu>
4. Орлова, В. (21 березня 2022). Євросоюз вперше в історії ухвалив оборонну стратегію. *УНІАН*. Retrieved from <https://www.unian.ua/world/yevrosoyuz-vpershe-v-istoriji-uhvaliv-oboronnu-strategiyu-novini-svitu-11753743.html>
5. Яворович, Т., & Богданьок, О. (22 березня 2022). ЄС затвердив "стратегічний компас" у сфері безпеки та оборони. Про що йдеться у документі. *Суспільне Новини*. Retrieved from <https://suspilne.media/220073-es-zatverdiv-strategicnij-kompas-u-sferi-bezpeki-ta-oboroni/>

УДК 355.01(470+571-651.1)(477):339.5(4+100)

Гуцол Наталія Миколаївна

студентка

спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні

комунікації та регіональні студії»,

Національний Університет біоресурсів і

природокористування України

(м. Київ, Україна).

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ТОРГІВЛЮ В ЄС ТА СВІТІ

Повномасштабна військова агресія Росії проти України зумовила суттєві зміни у структурі зовнішньої торгівлі країни, зокрема в її відносинах з ЄС. Кордон з Європейським Союзом на певний час став майже єдиним надійно функціонуючим зв'язком України із

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

зовнішнім світом. А оскільки Євросоюз і до того був ключовим партнером України, очікувано відбулось стрімке зростання ролі ЄС як торговельного партнера України.

Війна в Україні - це третій асиметричний шок, як називають його економісти, який пережив Союз за останні два десятиліття, після фінансової та економічної кризи 2008-го року і подальшої кризи Єврозони і пандемії COVID-19. Асиметричний шок - це раптова зміна економічних умов, яка зачіпає окремі країни ЄС більше, ніж інші. Війна в Україні дійсно має набагато більший вплив на сусідні країни через приплив біженців та суттєву залежність цих країн від російського газу.

Щоб запобігти ослабленню ЄС асиметричними потрясіннями, необхідно нарощувати наш потенціал щодо прояву солідарності з країнами, які постраждали найбільше. Зокрема, нам, ймовірно, необхідно переглянути систему оптових цін на електроенергію, яка в даний час для всіх джерел енергії визначається цінами на газ, хоча виробництво електроенергії на газі становить дуже малу частину від загального обсягу.

Важливою проблемою залишається залежність ЄС від природного газу, нафти, титану та коштовних металів. Існує три шляхи скорочення залежності від Росії - це диверсифікація поставок, енергоефективність і прискорення використання відновлюваних джерел енергії. Що стосується диверсифікації, нам необхідно збільшити закупівлі зрідженого природного газу (СПГ) у таких постачальників, як США, Катар, Норвегія, африканських виробників, тощо.

Крім того, ця війна вже викликала масовий наплив біженців до Європейського Союзу. Сусіди України у ЄС продемонстрували чудову мобілізацію і солідарність, вітаючи цих біженців. Ми також допомагаємо найбільш безпосередньо зацікавленим країнам ЄС впоратися з цим напливом, а у найближчому майбутньому нам потрібно буде зробити ще більше. Але проблема біженців також порушує більш широке питання відновлення нашої спільної політики в області надання притулку та міграції для зміцнення солідарності, процес, який почався в 2020 році, ще не був завершений.

Товарна структура торгівлі з ЄС також змінилась під впливом нових економічних умов, зокрема руйнувань інфраструктури, міграції робочої сили, проблем з логістикою тощо. Водночас на торгівлю теж впливали рішення економічної політики. Наприклад, для експорту важливим фактором стало тимчасове покращення доступу до ринку ЄС завдяки скасуванню ще чинних ввізних мит, а також тарифних квот та захисних заходів для українських товарів на один рік, починаючи з червня 2022 року. З іншого боку, динаміку імпорту визначали рішення як щодо критичного імпорту, так й щодо пільгових умов імпорту, зокрема, транспортних засобів.

Ця війна також матиме важливі наслідки для країн з ринковою економікою, яка формується, і країн, які розвиваються, що є імпортерами енергоносіїв. Вони постраждають навіть більше, ніж ми, від зростання цін на викопне паливо. І справа не тільки в енергетиці. Вплив на ринок зерна, пшениці, а також кукурудзи, соняшника і добрив, основними експортерами яких були Росія і Україна, також є значним. Ціни на основні сільськогосподарські продукти і без того були високими. Вони, ймовірно, будуть зростати і далі, що може привести до серйозних страждань і політичної нестабільності.

Російська агресія дуже сильно впливає на життя і розвиток українського суспільства. Дійства, які відбуваються зараз, показують нам яскравий приклад того, що ця війна є проблемою не лише для України, а і для всього світу, зокрема і для Європейського Союзу. Також необхідно додати, що не дивлячись на економічні та політичні проблеми, що виникли в наслідок російської агресії, Європейський Союз продовжує розвиватись як сильний гравець на міжнародній арені та робить активні дії щодо розв'язання наявних соціально-економічних проблем.

УДК 327:338.43](438+477)(043.2)

Желіховський Станіслав Вікторович*кандидат політичних наук,
провідний фахівець**Дипломатичної академії України імені
Геннадія Удовенка при МЗС (2020 – 2023 рр.)*

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АГРОПРОДУКЦІЇ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ

Від початку повномасштабної російської агресії Польща залучена до економічної допомоги Україні. У 2022 р. Міністерство розвитку і технологій Польщі у співпраці з Польським агентством інвестицій та торгівлі розпочало набір польських компаній, зацікавлених у відновленні експорту й участі у відбудові України.

Польща стала основним партнером у фінансовій підтримці та відбудові України. На початку повномасштабного вторгнення Варшава підтримала Київ в транспортуванні зерна. До великої війни 2/3 експорту з України перевозилося морем. Однак після вторгнення Росії в Україну поставки українського зерна з чорноморських портів були припинені. Лише 22 липня було укладено угоду про розблокування експорту зерна з України через Чорне море, участь в якій Москва згодом припинила [1].

У липні 2022 р. польський уряд ухвалив постанову про агропродовольчий термінал в Гданську, щоб збільшити експортні можливості зерна вдвічі. Польща також звернулася до Єврокомісії із проханням надати їй технічну допомогу у транспортуванні зерна з України. Йшлося про контейнери, візки, перевантажувальне обладнання на кордоні.

Однак виявилось, що ціни на польське зерно є значно вищими, аніж на те, що почало надходити з України. Зазначений факт, а також заповненість зерносховищ Польщі значно знизили вартість польської сільськогосподарської продукції, вдаривши по її конкурентоспроможності та можливості аграріїв сплачувати за добрива, ціни на які значно зросли. Ситуація почала переростати в кризу, давши привід селянам протестувати по всій країні. Не допомогли вибачення віце-прем'єра і міністра сільського господарства Г. Ковальчика. Як і подальше зміщення його з посади та заяви нового очільника міністерства Р. Телуса про намагання повернути мито на український імпорт.

15 квітня 2023 р. на присвяченому питанням сільського господарства з'їзді панівної у Польщі партії «Право і справедливість» («ПіС»), лідер партії Я. Качинський повідомив про рішення уряду заборонити імпорт зерна та багатьох інших сільськогосподарських продуктів з України до Польщі. Того ж дня набула чинності постанова про заборону імпорту зерна разом з додатком із переліком товарів [2].

Подібні рішення були прийняті і в деяких інших сусідніх країнах. 28 квітня 2023 р. Європейський Союз досяг згоди із Польщею, Болгарією, Угорщиною, Румунією та Словаччиною щодо українських агропродовольчих товарів, а 2 травня 2023 р. оголосив про введення тимчасових запобіжних заходів щодо імпорту пшениці, кукурудзи, ріпаку і соняшнику з України, які діяли до 5 червня 2023 р., а потім були продовжені до 15 вересня 2023 р.

Кроки польського уряду відповідають виборчій логіці партії «ПіС», яка воліє повернути голоси села і польських фермерів. Особливо це важливо в контексті парламентських виборів.

Після непростих перемовин Києва з Брюсселем 15 вересня 2023 р. Європейська комісія оголосила, що не продовжуватиме обмежень на імпорт сільськогосподарської

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

продукції з України. І зазначила, що Київ має запровадити ефективні заходи контролю за експортом чотирьох груп товарів, щоб запобігти збоєм на ринках сусідів.

Попри рішення Єврокомісії, Варшава продовжила ембарго. До неї приєдналися Будапешт і Братислава. За словами прем'єр-міністра Польщі М. Моравецького, заборона на імпорт українського збіжжя продовжена тому, що «це в інтересах польського фермера» [3].

Представники низки країн-членів ЄС прямо підважили господарчу виправданість подальшої заборони на імпорт. Адже Брюссель виділив близько 70 млн євро на компенсацію польським фермерам, через що є поширеною думка, що проблема більше політична, аніж економічна.

Дійсно, 15 жовтня 2023 р. в Польщі відбулися парламентські вибори, на яких партія «ПіС» традиційно розраховувала на підтримку виборців із сільської місцевості, зокрема фермерів.

Однак, варто зазначити, не лише уряд Моравецького підтримав ембарго, а й опозиція. Дебати в Європейському парламенті, призначені на прохання «Громадянської платформи» («ГП»), засвідчили це, коли лідер цієї політсили Д. Туск, а також голова «Агроунії» М. Колодзейчак (балотувався у списку «ГП») у спільному листі закликали Європарламент не лише продовжити заборону на рік, а й поширити її на молочні продукти, яйця, курятину, мед, овочі та деякі види фруктів з України [4].

Зазначене може бути викликом в післявиборчий період. Адже є імовірність формування коаліції та нового уряду саме опозиційними політсилами, зокрема «Громадянською платформою». А також «Польською селянською партією», для якої селянський електорат є базовим [5].

Тим не менше, сторони з перших днів кризи зайнялися пошуком консенсусу, щоб Україна відновила змогу реалізовувати вітчизняну сільгосппродукцію на ринки країн Близького Сходу та Африки. Оскільки це важливо як для української економіки, так і для продовольчої безпеки держав Глобального Півдня, а також задля зняття подразника в українсько-польських відносинах.

Література

1. 750 mld USD strat gospodarczych od początku wojny. Polska na froncie wsparcia finansowego dla Ukrainy // PolskieRadio24.pl. 2023. URL: <https://polskieradio24.pl/42/259/artykul/3115568,750-mld-usd-strat-gospodarczych-od-poczatku-wojny-polska-na-froncie-wsparcia-finansowego-dla-ukrainy>
2. Prezes PiS zapowiada pomoc dla rolników // Polska Agencja Prasowa. 2023. URL: <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1561534%2Cprezes-pis-zapowiada-pomoc-dla-rolnikow.html>
3. Morawiecki: Nie zgadzamy się z decyzją KE. Przedłużymy zakaz wwozu ukraińskiego zboża // Forsal.pl. 2023. URL: <https://forsal.pl/swiat/unia-europejska/artykuly/9298101,morawiecki-nie-zgadzamy-sie-z-decyzja-ke-przedluzymy-zakaz-wwozu-ukr.html>
4. «Wspólnie przygotowujemy wizytę pana Michała Kołodziejczaka w Brukseli». TVN24. 2023. URL: <https://tvn24.pl/wybory-parlamentarne-2023/wspolnie-przygotowujemy-wizyte-pana-michala-kolodziejczaka-w-brukseli-7332450>
5. Posłowie PSL: w poniedziałek omówimy wszystkie sprawy koalicyjne. Polska Agencja Prasowa. 2023. URL: <https://www.pap.pl/aktualnosci/poslowie-psl-w-poniedzialek-omowimy-wszystkie-sprawy-koalicyjne>

УДК 327:355.01](470:477)(043.2)

Ковальова Софія Анатоліївна,*студентка**спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні**комунікації та регіональні студії»,**Національний Університет біоресурсів і**природокористування України**(м. Київ, Україна).***Білан Сергій Олексійович***доктор історичних наук, професор,**Національний університет біоресурсів**і природокористування України**(м. Київ, Україна).*

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА СВІТОВУ СИСТЕМУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Широкомасштабне вторгнення військ РФ в Україну наприкінці лютого 2022 року стало не лише найбільшим військовим конфліктом в Європі після Другої світової війни, але й доволі сильно вплинуло на процеси видозміни сучасної світової системи міжнародних відносин. Теперішня система міжнародних відносин, яка до вище згаданої події, відзначалася частковою але довготривалою стабільністю на основі концепції балансу сил «великих» гравців на політичній арені (наприклад таких як США та Росія), а також діяльністю міжнародних інститутів, які були створені ще у часи «холодної війни», нині переживає період кризи. Тепер стає зрозуміло, що 24 лютого 2022 року стався значний геополітичний злам, який можна охарактеризувати як протистояння ідеологій – авторитаризму та демократії. І результат нинішньої війни – це насамперед питання майбутнього світоустрою, в якому безпека як ключова категорія набуває особливого значення у гуманістичному вимірі й контексті [2, с. 185].

Тому нині більшість міжнародних інституцій вважають своїм головним завданням зберегти власний вплив на світове товариство, на тлі російсько-української війни, адже постало гостре питання щодо суттєвої трансформації механізмів військового реагування та реорганізацію існуючих інститутів в умовах сучасних викликів геополітики, бо інакше в недалекому майбутньому йтиме мова вже про їхній цілковитий розпуск.

Такі тенденції поступової модернізації можна спостерігати на прикладі Організації Північноатлантичного договору. НАТО зміцнює власну безпекову спроможність на європейському континенті через загрозливі, імперіалістичні ідеї та зазіхання влади Кремля не лише на територію України, а й на території Північної Європи. Попри критику яка на пряму стосується питання включення України до складу Альянсу, керівництво організації чудово розуміє загрози, які існують від країни-агресора, а також сприяє створенню дієвих інструментів та нових додаткових механізмів протидії, таких як формування нових військових об'єктів у Польщі та у країнах Балтії [1, с. 134].

Також слід згадати про Організацію з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Хоча організація продовжує бути широкою платформою для обговорення проблем європейської безпеки, її основною проблемою залишається те, що вона фактично не має конкретної мети. Сьогоднішній багатовекторний світ нараховує достатньо «майданчиків», на яких можна щось обговорювати, в особливості питання світової безпеки загалом. Якщо йдеться про розв'язання військово-політичних питань, ОБСЄ наразі потрібні інституції для прийняття рішень, які будуть мати обов'язкову примусову силу. ОБСЄ має досить великий шанс поряд з НАТО у майбутньому стати частиною механізму розмежування і підтримання

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

миру не лише на кордоні України і РФ а й у всьому світі, оскільки вона має відповідні ресурси [3].

Спірним питанням трансформації світової моделі міжнародних відносин залишається діяльність Організації Об'єднаних Націй (ООН). Вона так і не стала універсальною організацією у тому сенсі, який у неї вкладався у 1945 році, адже сама концепція створення ООН базується на принципі «кваліфікованої» одностайності, яке б в теорії повинно було забезпечити світ від війн [2, с. 188]. Однак, через даний принцип організація не перетворилася на основний інструмент узгодження інтересів держав і підтримання глобального балансу сил. Агресія РФ проти України лише засвідчила неспроможність ООН ефективно відповідати існуючим загрозам і викликам сучасності. До того ж через постійне членство РФ у Раді Безпеки створюється міжнародний прецедент, який в кінцевому підсумку може посприяти руйнації цієї міжнародної інституції [1, с. 137]. В такому випадку, вже зараз існує велика потреба у змінах діючого статуту ООН та реформування практики прийняття і реалізації рішень даної організації [1, с. 137].

Отже, російсько-українська війна має значний вплив на світову систему міжнародних відносин, бо її наслідки вже зараз впливають на формування нової системи міжнародних відносин з відповідними дієвими безпековими інструментами та механізмами, створюють нові можливості для діючих міжнародних інституцій (НАТО, ООН і ОБСЄ) щодо сприяння миру та вирішення сучасних проблем геополітики у питаннях національної, регіональної та світової безпеки.

Література:

1. Федуняк С. «Вплив російсько-української війни на діяльність провідних інститутів безпеки в контексті формування нової моделі міжнародних відносин». *Медіафорум : аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*: зб. наук. праць. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2022.– Том 11. – С. 131-140.
2. Нечаєва-Юрійчук Н. «Конструювання сучасного «співтовариства безпеки» в контексті викликів російсько-української війни». *Медіафорум : аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*: зб. наук. праць. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2022. – Том 10. – С. 184-195.
3. ОБСЄ – потужна організація чи черговий майданчик для вираження занепокоєння. URL: <https://intent.press/publications/world/2023/chi-ye-meta-v-obsye/>

УДК 327(438:477)(043.2)

Макар Юрій Іванович,
доктор історичних наук, професор,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

**УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ СТОСУНКИ У КОНТЕКСТІ
АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ**

Початки формування взаємин обох народів слід очевидно шукати з часів виникнення централізованих держав у Європі. Поляки на початок XIV ст. таку державу створили. Об'єктом їх уваги стали західні українські землі, які вони взялися освоювати зусиллями католицьких ченців-місіонерів та шляхти, котра шукала можливості поліпшити своє матеріальне становище. Це тим більше, що суто польські землі таким же чином освоювали німецькі (пруські) колонізатори. У рухові на Схід поляки не лише осіли у нинішніх західних землях України. Але просунулися га територію всієї Волині, Поділля і решти українського правобережжя.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Це така передісторія. Поляки, створивши потужну державу, своїми ж зусиллями її зруйнували, що дозволило Австрії, Пруссії та Росії розділити її між собою. Сталося те наприкінці XVIII ст. А Українську (Козацьку) державу Росія зруйнувала ще раніше. Поляки спромоглися по завершенні Першої світової війни відтворити свою державність. Українці також зробили відповідну спробу, проте не змогли утримати незалежну державу. Більшовицька Росія, проголосивши право народів на самовизначення і утворення незалежних держав, насправді намагалась не допустити відділення від себе поневолених царизмом народів. Без України як колись, так і тепер Росія не бачить себе могутньою світовою державою. Тому більшовики ще 4 грудня 1917 р. надіслали до Києва *Меморандум до українського народу з ультимативними вимогами до Української ради*, авторства В. Леніна, Й. Сталіна і Л. Троцького [1]. Вимоги були, по суті, грубим втручанням російського Раднаркому у внутрішні справи УНР. РФ заволоділа більшою частиною теренів України, увівши їх під назвою, спочатку УСРР, а потім УРСР, до складу нібито добровільного об'єднання в СРСР, а насправді перетворивши Україну на колонію під виглядом «братерського союзу республік-сестер».

Відновлена Польща уклала з Українською Народною Республікою 1920 року договір, названий за іменами тодішніх керівників обох держав *Угодою Пилсудський – Петлюра*. УНР погодилася на прилучення до Польщі Західної Волині і деякої частини Поділля. Західноукраїнська Народна Республіка мала військовий конфлікт з Польщею через те, що остання претендувала на її територію, вважаючи її частиною своїх земель. Війну ЗУНР програла. Рада Антанти дала згоду на прилучення Галичини (Східної) до Польщі, але за умови визнання її автономії, чого Польща не зробила. Конфлікт затягнувся на усе міжвоєнне двадцятиліття.

У нинішні важкі дні російського нашестя очевидно не слід займатися відшукуванням польсько-українських, болючих для обох народів, згадок про трагічне минуле. З обох боків, щоправда, політики намагаються використати минулі протиріччя як піар у внутрішній боротьбі за владу різними політичними спрямуваннями. Але історичну спадщину вони повинні залишити вченим, які мали б у наших взаєминах звернути увагу на те, що нас об'єднує, а не розділяє, бо усе інше тільки на користь третій стороні. Зокрема президент Польщі Анджей Дуда жорстко відгукнувся 4 жовтня 2022 р. після намагання РФ «увести до свого складу» чотири області України (Донецьку, Луганську, Запорізьку і Херсонську), які вона так повністю й не захопила. Польський президент рішуче засудив дії Кремля, який нехтуючи міжнародним правом, зрештою й своїм внутрішнім, ділить Україну на свій розсуд. Такі дії Польща розцінила як загрозу собі і сусіднім державам, а не лише Україні [2].

Після розпаду СРСР міждержавні стосунки України з Польщею склалися найкращим чином. Автор взяв би на себе сміливість сказати, що розпочалося реальне втілення у життя принципів, закладених тим же договором 1920 р. На жаль, більшовицький агент ще 1926 р. застрелив С. Петлюру у Парижі, а польський лідер Ю. Пилсудський усе своє життя (помер 1935 року) залишався незмінним прихильником польсько-українського зближення, навіть на рівні федералізації Польської держави [3]. Проте влада Другої речі Посполитої, як на мою думку, через різні причини до кінця не могла зрозуміти ідею польського лідера і втілити у життя хоча б справу культурної автономії.

Друга світова війна, через політику гітлерівської Німеччини і Радянського Союзу, загострила проблему українсько-польських взаємин. У плани обох окупантів не входило зближення тих двох народів. Справа завершилася т.зв. «обміном населенням» на підставі угоди від 9 вересня 1944 р., внаслідок якої до тодішньої УРСР переселено пів мільйона українців, у зворотному напрямку – до Польщі, орієнтовно 750 тис. поляків та євреїв, які до початку Другої світової війни мали польське громадянство.

Що ж до українсько-польських взаємин за часів СРСР, то вони формально зображалися братерськими, дружніми, хоч насправді радянська ідеологія насаджувала образ поляка у свідомості українця як «класового ворога» та визискувача українських селян.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

По справжньому ж українсько-польські стосунки як добросусідські почали формуватися після розпаду СРСР. Проте, в них зберігаються дотепер т. зв. «історичні проблеми», які нелегко усунути. Щоправда, розв'язана РФ війна проти України ще 2014 р., яка перетворилася наприкінці лютого минулого року у повномасштабну, внесла суттєві корективи на шляху подолання негативних стереотипів минулого в українсько-польських стосунках.

Література

1. В. И. Ленин. ПСС. М. 1969, т. 35, С. 143-145.
2. Рада Федерації «ратифікувала» анексію чотирьох українських областей. <https://rubryka.com/2022/10/04/rada-federatsiyi-ratyfikovala-aneksiyu-chotyroh-ukrayinskyh-oblastej/>
3. Dziedzictwo Józefa Piłsudskiego i Symona Petlury. Przeszłość, terażniejszość i przyszłość partnerstwa Polski i Ukrainy. Red. naukowa Walenty Baluk, Jurij Makar, Mykoła Doroszko, Wydawnictwo UMCS, 2021, 386 s.
4. Сто років тому і тепер: намагання Російської Федерації утримати Україну у сфері своїх геополітичних інтересів. Українці і їх sąsiedzi na przestrzeni wieków: polityka, gospodarka, religia, kultura i życie codzienne. Słupsk-Warszawa, 2022. S. 379-407.

УДК 327+341.7]:913](043.2)

Основенко М.А.,

студентка

спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,

Національний Університет біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна).

ДИПЛОМАТІЯ І НОВА ГЕОПОЛІТИКА

У безвідповідальних руках дипломатія перетворюється на інструмент війни. Як, наприклад, у сучасній Росії, де функції дипломатії часто зводяться до функції «черевика», яким Хрущов свого часу стукав по оонівській трибуні.

Протистояння Росії із Заходом було вибором Росії, а не Заходу й тим більше не України. У Росії був шанс хоча б спробувати стати частиною Заходу, але вона обрала постімперський проект, який є самодеструктивним за своєю природою.

Один з головних світових гравців, по суті, вирішив будувати свою політику на парадигмі протистояння, відкинувши саму можливість спільного процвітання Сходу і Заходу в умовах глобалізації. Путін поставив світ (а також і самого себе) перед дилемою "або–або". Або західний світ захищає свої цінності, не боячись конфронтації з Росією, або він уникає цієї конфронтації, погоджуючись, що диктатори в різних кінцях світу мають право на авторитарну владу та агресію. Іншими словами: або ми проявляємо силу (і не тільки військову) і лишаємося у ХХІ столітті, або ж дозволяємо Росії поділити світ на зони впливу й повернути історію до реалій ХХ, якщо не ХІХ століття.

Популярна ідея "вести з Росією рівноправний діалог", яка, на жаль, є комфортною для багатьох на Заході, може привести його до прикрих розчарувань. Росія не може бути рівною Заходові, оскільки наразі не хоче й не здатна грати за загальноприйнятими правилами. Вона бачить себе домінуючою силою, яка має право і на свою виключну зону впливу, і на боротьбу без правил у будь-якій точці світу. Наскільки швидко Захід усвідомить цю нову парадигму – велике питання. Коли це усвідомлення стане керівництвом до дії – питання ще більше.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Водночас саме тепер хоча б частина західної спільноти стала нарешті розуміти, що Росія почала системну гру проти демократичних інститутів та інституцій, на яких західний світ власне й заснований, і що кінцева її мета – зруйнувати Захід і трансатлантичну цивілізацію як явище.

Основний сценарій Москви полягає у тому, щоб змусити офіційний Київ, в тому числі через посилення зовнішнього тиску, імплементувати політичну частину Мінських угод у тій послідовності, яка буде вигідна Росії. Для Кремля – це прекрасна можливість розширити власний контроль над Україною шляхом інтеграції в політичне поле нашої держави абсолютно токсичних представників російського «політикуму», які, за цією логікою, повинні стати повноцінною п'ятою колоною в українському парламенті. В цьому випадку розрахунок на те, що колективний Захід зможе поступитися інтересами України заради унеможливлення повномасштабного військового зіткнення в Європі.

Ще один можливий сценарій полягає у нагнітанні політичного протистояння з Україною через відмову Києва піти на виконання Мінських угод з точки зору кремлівської інтерпретації визначеного документу. У такому випадку є ймовірність «приєднання» окупованих територій ОРДЛО до складу РФ за сценарієм Криму. А всі прийдешні події – не що інше, як яскрава піар-кампанія покликана на легітимізацію цього процесу. Основний лейтмотив виглядатиме приблизно так: «Україна від Донбасу відмовилась, а Росія бере під власне крило». Ризик подібного сценарію дещо менший від першого, адже Москва зацікавлена у тому, щоб так звані Л/ДНР залишалися інструментом стримування та раковою пухлиною України, через що можна буде тримати Київ у постійній напрузі. Третій й поки останній сценарій передбачає реальну загрозу військової операції з або без втягування Білорусі. Щодо потенційної загрози зі сторони Лукашенка я писав раніше в контексті підготовки до російсько-білоруських військових навчань «Союзна рішучість 2022» й переконаний, що Лукашенко не піде на будь які провокативні кроки такого характеру, адже чудово розуміє подальші наслідки для себе особисто. З урахуванням світової уваги до України та рівня зовнішньої підтримки ескалація повномасштабних військових дій, як на мене, також суттєво знижується. Однак Росія в черговий раз зможе підсилити бойовиків Л/ДНР своїми регулярними військами («добровольцями») й озброєнням та спровокувати чергове загострення на Донбасі.

Якщо говорити про позицію зовнішніх партнерів щодо провокативних дій Росії, то стає зрозуміло, що лідери ЄС та члени Нормандського формату – Німеччина та Франція, на жаль, посилили рух в напрямку відновлення політико-економічної співпраці з Росією. Особливо це стосується офіційного Берліну, відносини з яким доволі різко погіршилися. В більшості мова йде про «Північний потік – 2» та все, що відбувається навколо запуску цього проєкту. Німеччина інертно ставиться до військової загрози з Росії та, навіть, блокує поставки озброєння в Україну. Безперечно, через загальний політичний тиск або у випадку реальної військової ескалації вони можуть переглянути свої позиції, але на даний момент рівень двосторонніх відносин знаходиться на найгіршому рівні починаючи з 2014 року.

Якраз таки у цьому контексті відбувається ряд серйозних зрушень. На ряду із традиційними союзниками України – Литвою, Латвією та Естонією відбувається дуже активна кооперація з рядом потужних регіональних гравців – Туреччиною, Великою Британією та Польщею. На ряду з традиційною підтримкою України з Вашингтону. Визначені процеси свідчать про намагання Британії грати у власну геополітичну гру, яка виходить далеко за межі традиційного англосаксонського світу. Переконаний, що позиція офіційного Лондону мала надзвичайно важливу вагу в контексті переходу українсько-турецьких відносин на конкретніший практичний рівень.

Відповідно, ми розуміємо, що Британія суттєво розширює свій вплив на рівні трьох європейських держав – України, Туреччини та Азербайджану. Й дії колишнього британського прем'єра Бориса Джонсона, коли він переніс свій робочий візит до Японії й вилетів до України на фоні ймовірної російської загрози (перший візит британського лідера

до України з 1996 року) стали квінтесенцією того, що двосторонні відносини між Лондоном та Києвом виходять на якісно новий рівень. Борис Джонсон максимально відверто висловив ключові пріоритети Лондону – збереження стабільності в Балто-Чорноморському регіоні, унеможливлення або протидія будь-яким ескалаціям воєнного характеру Росії в регіоні, розширення економічної співпраці Британії з Туреччиною та державами Східної Європи. В цьому контексті одним з важливих стратегічних союзників для Британії може стати саме Україна. В першу чергу, з військово-політичної точки зору.

Новий військово-політичний союз Великої Британії, Польщі та України може стати новою віссю безпеки в Східній Європі задля стримування Росії. Також до цього утворення можна сміливо додати Туреччину.

Отже, будучи неспроможною вести проти Заходу відкриту війну, Росія користується гібридними методами. Разом із тим проти України вона веде одночасно і воєнну, і гібридну агресію. І в цьому сенсі наша перемога й успіх українського проекту як демократичного європейського суспільства є фундаментальним тестом на здатність Заходу залишатися самим собою, бути вірним власним цінностям і надалі виступати рушійною силою сучасного світу.

У тому, що Захід тільки починає усвідомлювати, ми вже переконалися на власному гіркому досвіді. Понад те, ми вже перегрупувалися й адаптувалися до нових реалій. Наш наступний виклик – самим створювати нові реалії. Це завдання мають вирішувати в тому числі й дипломати. Бути готовими і надалі працювати в умовах жорсткого протистояння – така необхідність стоїть перед нашою дипломатією і зовнішньою політикою. У цьому – ідея і драйв перетворень та реформ, які відбуваються і будуть відбуватися в системі МЗС України.

В будь-якому випадку, формування нових геополітичних союзів за участі та, особливо, за ініціативою України – це правильний крок, який демонструє фокус світової уваги до нашої держави зі сторони ряду потужних регіональних гравців. А масштабна висадка Західного політико-дипломатичного десанту в Україні, яка системно відбуватиметься на запрошення Києва до завершення російсько-білоруських військових навчань – дуже серйозний стримуючий фактор для Кремля.

Зрозуміло, що будь-які зрушення в переговорах з Росією видаються малоімовірними в найближчій перспективі. Кримське питання Кремль буде блокувати максимально жорстко, а деокупація Л/ДНР можлива виключно за сценарієм Москви, що стане дуже серйозною внутрішньополітичною загрозою для України. Потрібно чітко усвідомити, що реінтеграція окупованих територій Донбасу та Криму – це довготривала й складна гра з багатьма змінними й, на жаль, не передбачуваним результатом. Саме тому, як би це популістично не звучало, пріоритети Києва не змінні – зміцнення економіки, армії та зовнішньополітичного впливу в регіоні, що можливо завдяки реальним союзам. І, як би це парадоксально не звучало, але треба визнати, що закріпленій в Конституції вектор зовнішньополітичного розвитку – повна інтеграція до складу ЄС та НАТО (що вважаю абсолютним популізмом) стає все більш туманною, особливо якщо мова йде про ЄС. Щодо НАТО, то єдиний можливий сценарій – статус стратегічного військового партнера України з ключовими для нас членами Альянсу – США, Велика Британія, Туреччина, Польща, Канада, Литва, Латвія, Естонія. Подальше розширення військово-технічної співпраці.

Література

1. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/news/5998-ukrajinsyuka-diplomatija-na-perehresti-jeroh>
2. Таран В. О. Геополітика як теоретична основа сучасної російської державної ідеології // Грані : наук.-теорет. і громад.-політ. альманах. 2015. № 6. С. 11–16.
3. Дністрянський М. Зовнішня геополітика великих держав: порівняльний аналіз інтересів, векторів та конкретних результатів // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Географічна. Львів, 2013. Вип. 42. С. 112–120.

СЕКЦІЯ 2

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПОРЯДКУ

УДК 330.3(477)"366"

Білошапка Мар'яна Олександрівна
*студент спеціальності «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ

Україна, як країна, яка пройшла складні випробування війни, стоїть перед важливим завданням відновлення та розвитку. Цей процес вимагає системного підходу та комплексних заходів з метою побудови стійкої та процвітаючої держави. Після закінчення війни, наступні декілька років будуть вирішальними для перетворення України в сучасну, демократичну та економічно стабільну країну.

Сучасний стан України дуже важкий. Країна знаходиться у військовому стані, який суттєво впливає на розвиток держави та призупиняє його темпи. Російська агресія, на жаль, сильно вплинула на стан України в усіх його аспектах. Але найголовніше на сьогодні - це зрозуміти, як країна має відновити розвиток своєї держави та створити нову Україну без війни.

По перше, необхідно активізувати реконструкцію та відновлення інфраструктури. Будівництво та ремонт доріг, мостів, шкіл та лікарень є невідкладними завданнями, які впливають на якість життя громадян. Інвестиції в ці сфери сприятимуть не лише забезпеченню необхідних умов для населення, але й створенню робочих місць та збільшенню економічного потенціалу країни.

Другим не менш важливим чинником для розвитку української держави це подальший розвиток економіки України. Він передбачає залучення іноземних інвестицій та пошук нових експортних можливостей. Розвиток інноваційних технологій та підтримка малих та середніх підприємств можуть стати головними чинниками економічного зростання. Забезпечення сприятливого бізнес-середовища, спрощення податкової системи та боротьба з корупцією є критично важливими факторами для залучення інвестицій.

Політичні реформи також грають важливу роль у забезпеченні стабільності країни та розвитку. Проведення реформ в сфері управління, правосуддя та боротьби з корупцією є невідкладними завданнями для підвищення рівня держави, тим самим і для підвищення довіри громадян до влади. Розвиток демократичних інституцій та забезпечення прозорості у прийнятті рішень є важливими кроками на шляху до створення справедливого та демократичного суспільства після війни.

Для України важливою перспективою буде також і Євроінтеграція. Хоч вона і принесе свої обмеження, але співпраця з європейськими країнами зможе вивести Україну на інший рівень, забезпечивши нові можливості навчатися в Європі та постачати туди свої товари. Євроінтеграція спрямована на дуже практичні речі, які ведуть до покращення життя українців. Ці речі є вигодами, які отримує кожний громадянин України від того, що країна починає жити за новими, високими стандартами та стає на крок ближче до вступу України до ЄС, що може також дуже вплинути на розвиток нашої держави за європейськими стандартами.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Отже, загалом після довгої боротьби за незалежність своєї держави, Україна має потенціал стати сильною та потужною країною. З міцними політичними, економічними та соціальними реформами, спрямованими на забезпечення якісного розвитку, Україна може зміцнити своє місце на міжнародній арені та забезпечити процвітання нової української післявоєнної держави. Необхідно перетворити країну на успішну глобальну країну, яку не просто поважають, а якою надихаються, та в яку прагнуть приїхати представники інших держав. Для цього кожен громадянин України має бути свідомим та допомагати розвивати країну всіма можливими способами. Бо все починається з людей. “

Література:

1. Державна регуляторна служба України «Про євроінтеграцію простими словами». URL: <https://www.drs.gov.ua/yevrointegratsiya/pro-yevrointegratsiyu-prostymy-slovamy/>
2. УНІАН «Божевільні мрії. Україна після війни». URL: <https://www.unian.ua/society/bozhevilni-mriji-pro-maybutnye-yakoyu-ukrajina-mozhe-buti-pislyaviyeni-12369336.html>

УДК 341.7(477)

Близнюк В. О.,
*студент спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,
 Національний Університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна).*

Асатуров Сергій Костянтинівч,
кандидат історичних наук, доцент, Національний Університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна).

УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ У ЧАСИ ВИПРОБУВАНЬ

У 2022 році українська дипломатія змогла переконати світ у двох важливих речах: перша – не допускати виконання забаганок Росії та відмовлятися від поступок, а друга – Україна має значення та не є розмінним пішаком на великій геополітичній шахівниці. Це дозволило остаточно утвердити Україну як ключового суб'єкта міжнародної політики.

Український спротив та війна, що продовжуються, продемонстрували світові не тільки силу Збройних Сил України та міць громадянського суспільства, а й потенціал людей та державних інститутів. Українська дипломатія вдало продемонструвала свою ефективність у залученні до створення проукраїнського альянсу та збереженні міжнародного підтримки. Дипломатичний блок уряду, офісу президента та парламенту внесли значний внесок у перетворення України з об'єкту чужої гри на самостійний та вагомий чинник міжнародної політики. Зусилля української дипломатії будуть оцінені експертами та істориками у майбутньому.

Хоча бажаннями політиків є мир та вирішення проблем шляхом переговорів, українські та західні зусилля не дали результатів у запобіганні війні з Росією, оскільки Росія була налаштована на знищення української державності. З початком російської агресії будь-яка можливість мирного вирішення конфлікту зникла, і зусиллям Українська дипломатія продовжує активно працювати на міжнародній арені, намагаючись залучити до підтримки України якнайбільше країн. Вона не припиняє нагадувати світовій спільноті про агресію Росії та необхідність збереження санкцій проти неї. Українська дипломатія також активно займається питанням окупованих територій та прав людини на цих територіях.

Несприятливий міжнародний контекст та війна на Донбасі ставлять під загрозу українську державність та національну безпеку. У цих умовах дипломатія має виконувати

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

надзвичайно важливу роль в забезпеченні національних інтересів України та захисті її суверенітету та територіальної цілісності. Тому дипломати України мають продовжувати роботу на міжнародній арені, шукати нових союзників та зміцнювати існуючі зв'язки, щоб забезпечити національну безпеку та відстоювати інтереси України в міжнародній політиці.

Президент зосередив свої зусилля на публічних зверненнях до урядів та парламентів інших країн, щоб отримати допомогу, а також відвідував майданчики для спілкування, де раніше ставилися до української трагедії з байдужістю або упередженістю. Голова МЗС безперервно зустрічався з потенційними партнерами та переконував їх у необхідності підтримки України. Дипломатичні представництва України за кордоном ефективно працювали на створення проукраїнської коаліції, а ті, хто не впоралися з викликами воєнного часу, були замінені.

За час від початку війни, завдяки зусиллям наших союзників, таких як США, Великобританія, Польща, Чехія, Естонія, Латвія та Литва, українській дипломатії вдалося розв'язати не тільки питання постачання зброї, фінансової та матеріально-технічної допомоги. Україна залишається на тій самій географічній мапі світу, але вона пересунулася на інший рівень на геополітичній карті і незворотно увійшла не тільки до стану світових демократій, але й зайняла одне з лідируючих місць.

Світовий спротив російській агресії показав, що Україна не є невизначеною та аморфною частиною пострадянського простору, територією, яка перебуває під московським впливом, і населення, яке не може визначитися ким воно є. Також важливим результатом війни стало покращення ставлення до України та українців у світі. Суспільство та політики більше не могли ігнорувати проблеми України та її боротьби за незалежність та демократію. Було помітно збільшення міжнародної підтримки України та зростання престижу країни в очах світу.

Важливою роллю у зміні ставлення до України відіграла українська діаспора, яка активно підтримувала країну та надавала значну допомогу на різних напрямках. Було важливою їхня мобілізація та вплив на громадсько-політичну ситуацію у країнах, де вони проживають. Зміна ставлення до України та її громадян також сприяла покращенню міжнародних відносин та зміцненню партнерства з іншими країнами. Україна стала важливим гравцем на міжнародній арені та зайняла своє місце серед інших демократичних держав світу.

Завдяки війні з Росією Україна стала більш єдиною та самоусвідомленою країною. Незважаючи на всі труднощі та втрати, український народ продемонстрував свою волю до життя в свободі та демократії, а українська держава зміцнилася та стала більш стійкою до зовнішніх загроз.

УДК 341.7:355.01](470:477)(043.2)

Брижицький І. В.,
студент спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», Національний Університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна).

Асатуров Сергій Костянтинівич,
кандидат історичних наук, доцент, Національний Університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна).

ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Ще з моменту початку війни у 2014 році нам не вірили, що українці готові йти до кінця, що ми не хочемо компромісів заради компромісів. Сусіди нав'язували думки про

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

велику корупцію і нездатність самостійно існувати. Над нами іноді кепкували і казали: "У вас або зрада, або перемога". А виявилось, що віра у перемогу – це те, що веде далі. І місія української дипломатії – показати це світові.

З 2014 року дипломатія України докорінно змінилася. І це відчуття належності до людей, нації, суспільства. Я вважаю, що важливо бути не просто агресивним, а вкладати у свою роботу все своє життя та емоцію й отримувати результат. Для українців важливо, чи отримаємо ми новий трансформатор і те, що потрібно для ремонтування нашої електрики, причому все це має бути з сьогодні на завтра, чи отримаємо ми більше якісної зброї та грошей для того, щоб функціонувати як держава і суспільство. На початку війни було дуже багато російських фейків, що це начебто реакція на розширення НАТО, але вони зникають, завдяки нашим дипломатам, завдяки простим, але дуже зрозумілим словам, завдяки інтерв'ю, в яких не якісь зарозумілі політичні речі, а прості людські пояснення того, що відбувається і через що ми проходимо.

Протягом усього повномасштабного вторгнення, завдяки нашим дипломатам було досягнуто чимало. Перше – це зброя. Друге – це те, що ми зараз вважаємося частиною Європи, а українці є європейцями по суті і по змісту. Крім того, це те, що нам під час війни надали кандидатський статус на членство в Європейському Союзі, чого Європейський союз за всю свою історію ніколи не робив. Третє – це те, що люди у світі набагато краще розуміють про що ця війна. Тобто що вона не про міфічну безпеку для Росії, а що це бажання Росії здійснити імперську війну, що вони вважають Україну штучною, зокрема нашу історію, державність та мову. Для дипломатів важливо показати, хто такі українці. Тому зброя українців – це наша європейськість і демонстрація того, ким ми є. У цій війні у нас є друзі та союзники, працювати з якими – теж задача дипломатії. Однак нині дипломатія – це не прерогатива тільки дипломатів. Насправді це прерогатива країни. Тому народна дипломатія не менш важлива. Говоріть зі своїми друзями та знайомими про те, хто ми такі і що ми нічого не боїмося та готові йти вперед. Під час війни немає класичної дипломатії. Під час війни або ми їх, або вони нас.

Окремої уваги також варта промова Президента України у Конгресі США. Він дуже добре вийшов. Зеленський був важливим. Це була справжня людська емоція напередодні Різдва в Сполучених Штатах, коли ти думаєш про родину та подарунки, а тут розумієш, що є люди які борються, які без світла, тепла і води. І це дуже християнська історія, коли ти чуєш українського президента, який говорить не якісь політичні сигнали, а дуже прості слова про те, що є українці, що вони борються, що вони потребують допомоги і що це спільна боротьба. І якщо ми не виграємо цю спільну боротьбу, то спочатку прийдуть за нами, а потім за вами. Це насправді заходить американцям. Тож ця проста реальна людська емоція дуже важлива.

Наша подальша дипломатія має бути наступальною і мудрою. Ми маємо бачити весь контекст світу, орієнтуватися в ньому, розуміти, що світ дуже швидко змінюється, і ми не повернемося туди, де були. Але ми маємо пояснити, що з українців мають брати приклад, що нам мають допомагати заради своєї безпеки, зокрема більшою кількістю зброї, і що нам потрібно відчувати "лікоть до ліктя" від своїх союзників.

УДК 341.3/7:355.01(477)

Гаврилюк Ю. А.,*студентка**спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні**комунікації та регіональні студії»,**Національний Університет біоресурсів і**природокористування України**(м. Київ, Україна).***Асатуров Сергій Костянтинович,***кандидат історичних наук, доцент,**Національний Університет біоресурсів і**природокористування України**(м. Київ, Україна).*

ЗОВНІШНІЙ ФРОНТ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

З 24 лютого 2022 року українська дипломатія, як і всі інші сфери життя країни, перейшла в екстрений режим роботи. Дипломатичний фронт активно допомагає фронту реальному в забезпеченні Збройних сил необхідною зброєю від країн-партнерів, працює на ослаблення агресора через санкції, домовляється про фінансову допомогу для підтримки нормального життя країни. І, звичайно, вирішує супутні завдання на кшталт отримання статусу країни-кандидата в ЄС.

На сьогодні перед українськими дипломатами постає велика відповідальність щодо розвитку міжнародних відносин з іншими країнами. Наприкінці 2022 року в грудні відбулася конференція українських послів в Києві. Ключовою темою заходу є протидія повномасштабній агресії Росії проти України. Основними питаннями Конференції було: мобілізація міжнародних зусиль на підтримку України, посилення стійкості та обороноздатності нашої держави, подолання наслідків війни та відновлення. Виступаючи перед послами, Президент України Володимир Зеленський визначив пріоритетні завдання на політико-дипломатичному треку відсічі російській агресії та просування національних інтересів України у світі. Посли отримали чіткі вказівки щодо реалізації міжнародних ініціатив, запропонованих Главою Української держави, зокрема Формули миру, а також гарантування продовольчої безпеки у світі. У свою чергу, Президент наголосив, що дипломатичні установи мають діяти як в умовах воєнного стану і забезпечувати досягнення конкретних результатів, які відчуватиме держава, так і кожний українець. У географічному контексті, за словами Володимира Зеленського, українська дипломатія має приділяти особливу увагу країнам Глобального Півдня. Окрему увагу було приділено втіленню європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема в контексті початку переговорів про вступ України до ЄС. Тому у підсумку Конференції міністр закордонних справ Дмитро Кулеба наголосив на ключових моментах роботи послів у 2023 році. Глава МЗС підкреслив, що головним завданням українських дипломатів залишається зміцнення міжнародної підтримки нашої держави у протистоянні російській агресії та посилення стійкості обороноздатності України, відновлення енергетичної інфраструктури, а також забезпечення дієвих механізмів безпеки для України.

Звичайно, проблемою залишається якість дипломатії на місцях яка значною мірою залежить від персоналу посольств. Добре відомо, що дипломатична робота в багатьох країнах, які не становлять першочергового інтересу для України, часто була побічним заробітком для колишніх високопосадовців. Тим часом багато посольств страждають від простого браку ресурсів. Наприклад, африканський напрямок завжди був найслабшою ланкою української дипломатії. Незадовго до російського вторгнення Міністерство закордонних справ хотіло реалізувати програму залучення перспективних талантів до

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

регіону. Більше того, багато "третіх країн" давно пов'язані з Москвою через торгівлю, економічні відносини чи просто корупцію. Крім того, їхні еліти часто отримали освіту в Росії або Радянському Союзі. Наприклад, африканські держави, які підтримують Росію на міжнародній арені або принаймні не засуджують її дії, отримують від Москви погрози позбавити їх підтримки в Раді Безпеки ООН, якщо вони змінять свою позицію. Таким чином, як і в інших сферах, українським дипломатам доводиться значною мірою покладатися на підтримку іноземних партнерів, як державних, так і приватних, у виробництві мультимедійних продуктів та організації медіа-заходів.

Отже, перед українською дипломатією на сьогодні постає велика кількість завдань для подолання російської агресії та становлення нових з'язків з іноземними партнерами. Звісно, дипломатична діяльність у 2022 році визначалася переважно місіями, пов'язаними з російською агресією. Саме тому дипломатія воєнного часу мала певні особливості. Вона була більш прямолінійною, а подекуди і більш вимогливою, адже час в Україні почав рахуватися і людськими життями. До турбот дипломатів додалися проблеми мільйонів українських біженців за кордоном та гуманітарні потреби співвітчизників на батьківщині. Розширився і простір для переговорів. Окрім своїх офісів, дипломати проводили переговори на кордоні, в центрі для біженців при МЗС та в Одеському порту.

UDK 341.7(477)

Derevinska V. A.

*student specialty «International Relations, public communications and regional studies»,
The National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine).*

Asaturov Serhiy,

*PhD (History), associate professor,
The National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine).*

NON-CLASSICAL DIPLOMACY OF UKRAINE AS A MODERN CHALLENGE

Since the restoration of independence and international legitimization, Ukraine has restored real legal personality in the international arena. Ukraine's international policy has always been peaceful and negotiated, but everything changed with the beginning of the Russian Federation's full-scale war against Ukraine.

On February 24, 2022, the usual flow of things changed. Volodymyr Zelenskyy, as the President of Ukraine, became the main Ukrainian diplomat. His rhetoric differs from the norms and traditions of classical diplomacy, which in turn is based on:

- traditionally soft and general formulations of desires,
- long and obligatory bows to the address of a high-ranking interlocutor,
- a business appearance.

Actually, although V. Zelenskyy expresses respect and makes sincere speeches, he speaks harshly and directly about the necessary things for Ukraine.

The most striking example of a tough approach was criticism of Germany, which in turn showed insufficient assistance to Ukraine and the Ukrainian people and excessive softness towards the aggressor country.

No less vivid example of the harsh policy of the views of the Ukrainian authorities was the refusal to visit Frank-Walter Steinmeier, the president of Germany.

Ironically, however, such non-classical diplomacy became quite fruitful, as the German population forced the German authorities to reconsider their views. Thus, Germany supported Ukraine's EU candidate status, and Chancellor Olaf Scholz expressed his readiness to help Ukraine

by increasing arms supplies.

In addition to non-classical diplomacy, Ukraine uses a country-adaptive policy based on the explanation of the Ukrainian position, emphasizing the most pressing problems faced by this or that state. Specialists from the relevant embassy, the staff of the Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Foreign Affairs are involved in the preparation of such speeches. For example, in an address to the parliament of the Netherlands, Zelensky mentioned the bombing of Rotterdam by the Nazis, while addressing the Spanish parliament he mentioned the tragedy of Guernica.

The president set several tasks for Ukrainian diplomacy:

- weapon,
- sanctions against the Russian Federation,
- candidate admission to the EU,
- financial assistance from the West.

As you know, on June 22, 2022, Ukraine received the status of a candidate for EU membership.

Certain diplomatic directions have receded into the background, including negotiations with Russia. Because, as the President of Ukraine said, negotiations will go on only on the condition that Russia recognizes itself as an aggressor country, return all occupied territories and admits guilt at the international level with further compensation for damages.

To sum up, it is worth mentioning the achievements of the Ukrainian army, the people and the government, which works side by side every day for a common victory.

With the active support of the whole world, the time will come when Ukraine, taking into account its ancient historical experience and cultural traditions, diverse natural resources, advantageous geopolitical position and invaluable scientific, technical and intellectual potential, will become an influential world state capable of playing a worthy role in ensuring political, economic and territorial stability in Europe.

Sources:

1. Міністерство закордонних справ України: офіційний сайт. URL: <http://mfa.gov.ua/ua>.
2. Основні напрями зовнішньої політики України: Постанова Верховної Ради України № 3360-ХІІ від 2 липня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 37. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12#Text>
3. Про національну безпеку України: Закон України № 2469-VIII від 21 червня 2018 р. // Відомості Верховної Ради. 2018. № 31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України № 392/2020 від 14 вересня 2020 р. // Президент України. 2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Верховна Рада України. 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
6. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Харків :Фоліо, 2003. 559 с.

УДК 327.5:477

Лакішик Дмитро Михайлович,
*кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник*

*Державної установи «Інститут всесвітньої історії
Національної академії наук України» (м. Київ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ ПРОВІДНИМИ ДЕРЖАВАМИ ТРАНСАТЛАНТИЧНОГО РЕГІОНУ У ВІЙНІ З РФ

З початком широкомасштабного вторгнення в Україну російських військ 24 лютого 2022 р. безпекова політика країн трансатлантичного регіону набуває нових обрисів, що відповідають дійсному стану міжнародної безпеки. Надважливим стає не лише укріплення обороноздатності кожної з них, але й попередження поширення безпосередньої військової загрози шляхом надання Україні військової, фінансової, гуманітарної допомоги (відповідно до власних спроможностей, політичної волі, участі у військово-політичних та економічних організаціях). Загалом близько 40 країн світу надали Україні військову, гуманітарну та фінансову підтримку на суму майже 185 млрд. доларів. Найбільшими донорами України за весь період є США та Німеччина [1].

Від початку російського вторгнення США виділили Україні понад 70 млрд. доларів (0,33% від внутрішнього валового продукту країни), ця сума містить понад 43 млрд. доларів військової допомоги. Через більш ніж півтора року після початку війни в Україні громадська підтримка фінансування війни у США коливається, особливо серед республіканців.

Усю допомогу, яку Україна отримує від США, можна розділити на три категорії: оборонна (або безпекова) допомога; пряма бюджетна допомога; гуманітарна, відновлювальна та інша допомога. Зокрема, безпекова допомога йде за трьома напрямками: те, що виділяється рішеннями президента США із запасів; специфічні закупівлі зброї для України; іноземні закупівлі, які використовуються для всіх партнерів. На всі три програми Конгрес виділяє значні ресурси, і щотижня за однією з них оголошуються нові пакети, які виділяються Україні [2].

На другому місці за обсягом допомоги знаходиться Німеччина – 19,58 млрд. доларів. Через кілька днів після повномасштабного вторгнення Росії в Україну канцлер Німеччини О. Шольц заявив, що необхідно змінити ставлення до витрат на оборону країни і максимально їх збільшити. Також, Берлін, який має найбільшу економіку на Заході після Вашингтона, став другим найбільшим постачальником зброї в Україну. Додатково Німеччина оголосила про плани щорічно передавати Києву військову допомогу на 5,3 млрд. доларів до 2027 р., що є суттєвою підтримкою.

Військова допомога ФРН містить постачання зі складів Бундесверу, з боку німецької промисловості, а також спільні з партнерами постачання, які серед іншого фінансуються з коштів Ініціативи Федерального уряду Німеччини з підвищення дієздатності.

Кошти на фінансування статті з підвищення дієздатності на 2023 р. становлять загалом 5,4 млрд. євро (у 2022 р. – 2 млрд. євро) плюс повноваження на взяття зобов'язань на наступні роки в розмірі близько 10,5 млрд. євро. Ці кошти мають піти переважно на військову підтримку України. Водночас вони будуть використовуватися з метою фінансування поповнення військового майна для Бундесверу, переданого Україні зі складів Бундесверу, а також внесків Німеччини до Європейського фонду забезпечення миру, з якого своєю чергою можуть компенсуватися витрати країн-членів ЄС на підтримку України [3].

Велика Британія активно підтримує Україну від початку широкомасштабного вторгнення Росії (Об'єднане Королівство увесь цей час займало лідерську проукраїнську позицію). І головне — ця країна і донині залишається одним із найкращих друзів України,

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

які сприяють розширенню і збільшенню допомоги від інших західних партнерів (поява в Україні американсько-британських гаубиць M777 відкрила дорогу поставкам інших озброєнь аналогічного класу: польських «Крабів», французьких «Цезарів», німецьких Panzerhaubitze). Велика Британія стала першою західною державою, яка оголосила про передачу Україні сучасних бойових танків. Загалом країна надала різноманітної допомоги Україні на 11,67 млрд. доларів.

Зазначимо, що Велика Британія на початку 2023 р. виступила ініціатором створення багатомільйонного фонду з підтримки України. Зокрема, в перший пакет допомоги Україні входило багатомільйонне фінансування в рамках Міжнародного фонду на бойові можливості на мільйони фунтів, зокрема на запчастини для танків, безпілотні авіаційні системи, засоби радіоелектронної боротьби. Цей пакет був узгоджений Великою Британією, Нідерландами, Норвегією, Швецією та Данією. Ці країни-партнери, а також Ісландія та Литва, зробили колективний внесок на суму понад 520 млн. фунтів. Перший пакет підтримки залучив заявки від британських і міжнародних промислових постачальників для задоволення потреб України в отриманні летальних і нелетальних можливостей. Зокрема, понад 40 країн направили понад 1,5 тисячі пропозицій за 11 напрямками [4].

Ще однією європейською країною, що надає суттєву допомогу Україні у боротьбі з РФ є Франція (8,11 млрд. доларів внесків). Напрями її є такими: 10 пакетів європейських санкцій щодо Росії; підтримка кандидатури України щодо приєднання до ЄС; 30 млрд. євро, залучених на підтримку економіки України; 3,6 млрд. євро військової підтримки з Європейського фонду миру (European Peace Facility), у якому Франція є другим за значимістю донором (в цю суму не входить військова допомога, надана Україні саме і лише Францією) [5].

Значну підтримку Україні надають скандинавські держави, які сумарно виділили допомоги на суму близько 9 млрд. доларів. Зазначимо, що скандинавські країни надають допомогу як окремо (через виділення пакетів фінансової допомоги), так і спільно, наприклад, об'єднуючись для закупівлі боєприпасів чи іншого необхідного для України. Також разом з Ісландією та Фінляндією (країни Скандинавії разом з цими двома державами входять в групу країн Північної Європи) Данія, Норвегія та Швеція надали Україні значну й відчутну військову допомогу, передавши різноманітні системи озброєння, включно з дорогими системами протиповітряної оборони, основними бойовими танками Leopard, бойовими броньованими машинами, а також артилерійськими системами та боєприпасами. Враховуючи військові та оборонні матеріали загальна вартість національних пакетів допомоги від країн Північної Європи, наданих Україні з лютого 2022 р., становить приблизно 4,4 млрд. євро. Окрім національних внесків, країни Північної Європи беруть активну участь у заходах Європейського Союзу: у військовій допомозі Україні через Європейський фонд миру та у підготовці українських військовослужбовців через Місію військової допомоги ЄС.

Крім військової допомоги, усі країни Північної Європи надали Україні цивільну допомогу, включно з фінансовою, гуманітарною та екстреною підтримкою. Загальна вартість цих національних північноєвропейських заходів із лютого 2022 р. перевищила 1,5 млрд. євро [6].

Поряд з вищезазначеними країнами суттєву допомогу надають такі європейські країни як Нідерланди, Італія, Іспанія, Польща, а також Канада та Японія.

Наголосимо, що очолювана США Контактна група з питань оборони України (так звана група у форматі «Рамштайн») є важливим координаційним форумом для міжнародних зусиль спрямованих на захист України від агресора.

Зазначимо, що до значної військової та фінансової допомоги, країни надають свої навчально-тренувальні центри для навчання українських військових, їх тренування відбуваються на новітніх зразках військової техніки з досвідченими інструкторами. Також держави надають необхідне обладнання та інструменти для підтримки матеріально-технічної

бази, потрібне для безперебійного функціонування соціальної сфери (генератори, трансформатори тощо). Додатково через урядові програми та із залученням коштів місцевих бюджетів країн проходить патронаж з відбудови населених пунктів та їх життєвоважливих соціальних об'єктів, що постраждали під час бойових дій. Ще одним важливим пунктом допомоги країн Україні є їх правова підтримка та консультації щодо збору доказової бази військових злочинів, яка буде використана з метою обвинувачення в майбутньому суді.

Отже, зважаючи на обсяги вже наданої Україні допомоги й постійні заяви країн про виділення додаткових пакетів підтримки із неухильною тенденцією до їх збільшення та розширення на роки вперед, констатуємо, що українська держава матиме партнерський ресурс доти доки війна триватиме. Адже все більше країн у своїй риторичі щодо цих подій стверджують, що Україна нині є форпостом демократії та фортецею європейських цивілізаційних цінностей, руйнування якої не можна допустити.

Література:

1. Які країни-союзники роблять найбільший внесок у перемогу України. *Слово і діло*. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/07/17/infografika/ekonomika/yaki-krayiny-soyuznyku-robyat-najbilshyj-vnesok-peremohu-ukrayiny>
2. Як США допомагають Україні та коли нам дадуть АТАСМС: інтерв'ю з Оксаною Маркаровою. *The page*. URL: <https://thepage.ua/ua/politics/vijskova-dopomoga-ssha-ukrayini-intervyu-z-oksanoyu-markarovoyu>
3. Військова допомога для України. *Сайт Посольства Федеративної Республіки Німеччини у Києві*. URL: <https://kiew.diplo.de/ua-uk/aktuelles/-/2549080>
4. Британія пропонує створити багатомільйонний фонд на підтримку України. *УНІАН*. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/britaniya-proponuye-stvoriti-bagatomilyonniy-fond-na-pidtrimku-ukrajini-12146427.html>
5. Підтримка України Францією: результати останнього року. *Центр політичного консалтингу*. URL: <https://cpc.com.ua/articles/pidtrimka-ukraini-francieyu-rezultati-ostannogo-roku>
6. Спільна заява саміту Україна – Північна Європа в м. Гельсінкі. *Сайт Офісу Президента України*. URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-samitu-ukrayina-pivnichna-yevropa-v-m-gelsinki-82613>

341.7(477):355.01(470+571)

Шилов Д. Д.,

*студент спеціальності «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).*

Асатуров Сергій Костянтинівич,
кандидат історичних наук, доцент,

*Національний Університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна).*

УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ У ЧАСИ ВІЙНИ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ

Відносини України з росією завжди мали складні відносини впродовж усієї своєї історії. Особливе їх загострення за часи незалежної України відбулося відтоді, як російська федерація офіційно анексувала Крим у 2014 році. Вже тоді Україна зіткнулася з серйозними

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

викликами в галузі зовнішньої політики та дипломатії. У зв'язку з цим, країна змушена була переглянути свої зовнішньополітичні пріоритети та розвинути нові стратегії для захисту своїх інтересів на міжнародній арені. Коли 24 лютого 2022 року розпочався повномасштабний наступ росії в Україну, подальший розвиток української дипломатії набув особливого значення, і дослідження цієї теми стає важливим для розуміння складнощів, з якими стикається Україна, а також для знаходження шляхів їх подолання. В цій статті ми розглянемо, чого досягла українська дипломатія за рік повномасштабного вторгнення.

Авжеж, під час війни неможливо обійтись без зброї. Саме на неї було акцентовано найбільша кількість уваги нашої дипломатії. Постійні виступи представників влади, перемовини, звертання до лідерів інших держав, правильно підібрані слова та викриття всього того, що представляє з себе наш ворог дали свої результати. Сенат США 7 квітня 2022 року ухвалив закон, що дозволив президенту Джо Байдену використовувати ленд-ліз для прискорення надання військової техніки та інших поставок до України під час повномасштабного вторгнення російських військ. Закон було ухвалено через два місяці після вторгнення, коли США впевнилися, що українські війська здатні протистояти російській агресії. Створюються танкові, авіаційні коаліції, за рік, за підрахунками Bloomberg, союзники України надали понад 4000 одиниць бронетехніки, артилерійських установок, літаків та інших систем озброєння. Серед них: 410 танків радянської доби від країн-членів НАТО, понад 10 танків Challenger 2, які пообіцяла найближчим часом надати Британія, рота танків Leopard 2 від Польщі, вісім ракетних батареї NASAMS, понад 30 дронів Bayraktar TB2, HIMARS тощо. Також Україна отримала протирадіолокаційні ракети, засоби радіоелектронної боротьби, безпілотні плавзасоби, радіолокаційне обладнання та інші системи. Усе вище перераховане було б неможливе без активної діяльності на міжнародній арені та без правильної дипломатичної стратегії.

Публічна дипломатія охоплює виміри міжнародних відносин поза традиційною дипломатією, коли офіційні державні особи, окремі приватні особи через потік інформації та ідей впливають на формування громадської думки інших країн. Якщо класична дипломатія доволі часто ведеться за закритими дверима, то публічна дипломатія спрямована на громадськість певної країни. Досягненням української публічної дипломатії є те, що ми зараз вважаємося частиною Європи, а українці є європейцями по суті і по змісту. Раніше прикро було чути від звичайного жителя іншої країни, особливо від європейця, що він чи взагалі не знає про таку країну як Україна, чи вважає її частиною росії, яка ні чим від неї не відрізняється. Зараз подібна думка у освіченої людини навіть не виникне, подібна тенденція вже не вважається актуальною. Народи інших країн публічно виступають з проханням до своєї влади ще більше допомагати Україні, бо ми ні чим не відрізняємось від них, а в гіршому випадку загарбницькі інтереси росії можуть торкнутися і їх.

Крім того, величезним досягненням є те, що Україні під час війни надали кандидатський статус на членство в Європейському Союзі, чого Європейський союз за всю свою історію ніколи не робив.

Величезний вклад українською дипломатією було зроблено, щоб люди у світі набагато краще розуміли про що ця війна. Їм вдалося показати справжнє лице нашого ворога та як вони воюють, вбиваючи, катуючи, гвалтуючи мирне населення, знущання над військовополоненими, викрити його імперські амбіції. Увесь світ, хто того хотів, зрозумів, що сенс цієї війни не про міфічну безпеку для Росії, а що це бажання Росії здійснити імперську війну, що вони вважають Україну штучною, зокрема нашу історію, державність та мову. Для дипломатів важливо показати, хто такі українці, і вони прекрасно впорались з цим завданням. З цього випливає те, про що говорилось в самому початку: зброя для українців – це наша європейськість і демонстрація того, ким ми є.

У висновку можна сказати, що українська дипломатія змогла проявити свою силу та еволюціонувати буквально за один рік під час боротьби з агресією з боку росії. Дипломатам України вдалось залучити до цього конфлікту міжнародну спільноту і навіть зараз вони

докладають максимальних зусиль для забезпечення міжнародної підтримки українській державі. Україна і надалі зміцнює своє місце на міжнародній арені та активно працює над забезпеченням міжнародного миру та співпраці з іншими країнами.

УДК 335.01(470+571-651.1)(477)

Юрченко Владислава Юрївна,
студентка
спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: ЦІЛІ ТА ЦІННОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

Україна бореться за свою незалежність у війні з Росією, яка почалася у 2014 році. Ця боротьба полягає в захисті територіальної цілісності та свободи країни від агресії з боку Росії. Україна веде активну оборону, залучаючи власні сили та формуючи національну армію. Крім того, вона також спирається на підтримку й допомогу своїх міжнародних партнерів, зокрема Європейського Союзу та США.

Боротьба за незалежність є важливим аспектом російсько-української війни, оскільки Україна прагне зберегти свою незалежність та самостійність як суверенна країна. Ця агресія з боку росії також має свій аспект жорстокості. Вона призвела до тисяч загиблих, великої кількості поранених, знищених культурних надбань. Цивільні об'єкти, такі як школи, медичні заклади та житлові будинки, були зруйновані або пошкоджені. Крім того, було порушено права людини як звільнення політичних в'язнів, обмеження свободи слова та свободи зборів. Жорстокість конфлікту поглиблює розпалювану ненависть та ворожнечу між народами обох країн.

Ціннісні виміри російсько-української війни є дуже складними і багатограними. Основні аспекти, які можна виокремити, включають:

1. Національна самостійність та суверенітет: Україна прагне зберегти свою незалежність та територіальну цілісність, в той час як росія намагається зберегти своє впливове положення в регіоні.

2. Демократія та права людини: Україна прагне розвивати демократичні інститути та гарантувати права своїх громадян, включаючи свободу слова, свободу зборів та свободу вибору. Росія, з іншого боку, критикує українську владу за порушення прав людини та обмеження свободи.

3. Культурна спадщина: Україна має багату культурну спадщину, таку як мову, літературу, музику та інші аспекти національної ідентичності. Росія також має свою унікальну культуру, але в контексті війни ця спадщина може бути під загрозою.

4. Геополітичні інтереси: Росія прагне зберегти свій вплив у регіоні та забезпечити свою безпеку, в той час як Україна прагне побудувати європейську орієнтацію та розширити свої зв'язки із Заходом.

5. Економічні переваги: Україна має потенціал стати сильною економічно та розвивати свої ринки, що може призвести до конкуренції з країною-агресором. Росія, з іншого боку, прагне зберегти свої економічні інтереси та контроль над енергетичними ресурсами.

6. Геополітичне балансування: Україна прагне зберегти баланс між Заходом та

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Сходом, забезпечуючи свою безпеку та економічний розвиток. Росія намагається зберегти свою владу та вплив у регіоні, а також запобігти наближенню України до ЄС та НАТО.

Ця війна має глибокі цивілізаційні виміри, які варто розуміти при аналізі російського конфлікту. Серед них важливе місце займає національна самоідентифікація: Війна поставила під загрозу самобутність та самовизначення українського народу.

Україна прагне зберегти свою національну ідентичність, культуру та мову, а також демократичні цінності. Енергетична безпека є не менш важливим виміром, адже Україна є транзитною країною для російського газу до Європи, і ця війна також має велике значення для енергетичної безпеки регіону.

Росія використовує газ як інструмент політичного тиску на Україну та Європу. А також війна призвела до гуманітарної кризи, зокрема внутрішньо переміщених осіб, втрати життя та зруйнованої інфраструктури. Це вплинуло на життя мільйонів людей і потребує негайної уваги та допомоги з боку міжнародної спільноти.

Усі ці аспекти мають велике значення для обох країн і визначають характер конфлікту між росією та Україною.

СЕКЦІЯ 3
ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ

УДК 327+355](510+549.1)(043.2)

Берділа Ілля Ілліч*магістрант**спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,**Чорноморський національний університет**імені Петра Могили**(м. Миколаїв, Україна).*

**ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ ВІСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА КНР ТА ПАКИСТАНУ**

Основоположними факторами відносин КНР та Пакистану є китайська ініціатива «Один пояс – один шлях» та Китайсько-Пакистанський Економічний Коридор (КПЕК). Численні угоди щодо енергетичної, економічної, комунікаційної та інфраструктурної взаємодії. Однак дослідником була обрана саме тема, яка стосується кооперації у військовій та політичній сферах. Не буде зайвим відмітити, що Далекосхідний та Південно-азійський регіони залишаються відносно стабільними, не дивлячись на загальну хаотичність подій у світі. Враховуючи, що Китай і Пакистан, як і спільний сусід Індія, мають ядерну зброю, є важливим спрогнозувати дії усіх важливих акторів регіону у випадку створення осередку нового або поновлення старого конфлікту в Азії. Автор має на меті якщо не спрогнозувати, то створити підґрунтя для подальших оцінок конфліктогенності вказаних вище держав.

8-9 червня 2017 року Ісламська Республіка Пакистан вступила в Шанхайську організацію співробітництва, на теренах якої співпрацює з КНР в питаннях боротьби з тероризмом, регіональної безпеки та посилення економічних зв'язків [3, с. 108]. Сам статус був остаточно затверджений в 2019 році. З іншого боку, не дивлячись на інтенсифікацію взаємодії між КНР та ІРП таким шляхом, Індія намагається завадити посиленню Пакистану в організації через проведення під своїм керівництвом «Протитерористичних зустрічей», зменшуючи роль Ісламської Республіки Пакистан у врегулюванні питання Афганістану. В питанні боротьби з тероризмом, Китай особливо співпрацює з Пакистаном, адже основні бази уйгурських бойовиків Ісламського руху Східного Туркестану, що виступають за незалежність Синьцзяну від КНР, розташовані біля кордону з Афганістаном та Пакистаном. З 2016 року й по-сьогодні проводяться спільні патрулювання китайських та пакистанських прикордонників.

Після нападу бойовиків на індійський піхотний батальйон в 2016 р., Китай раптово підтримав Індію, та засудив акт тероризму з боку Пакистану, вдавшись до «м'якої дипломатії». Але вже в лютому 2019 року, терористична група Джайш-і-Мохаммед атакувала індійський військовий конвой, внаслідок якого загинуло 40 людей. На цей раз Китай також засудив акт тероризму, та навіть закликав до співпраці аби знищити осередки угруповувань, але на цей раз без наголосу на причетність Пакистану до нападу [4, с. 86]. Більше того, Китай виступив на стороні Пакистану в серпні 2019 р., після того, як Індія відмінила певні права штату Кашмір, зокрема на власний прапор, освіту, ухвалення рішень із сфер(окрім оборони, зв'язку та закордонних справ). Саме Пекін провів закриті консультації в рамках Ради Безпеки ООН, хоча й міжнародна спільнота не підтримала спільну позицію Китаю та Пакистану.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Переходячи до військово-технічного, потрібно зазначити, що Китай відправляє до ІПР одномоторні винищувачі 3+ покоління JF-17 «Грім» модифікацій BLOCK I та BLOCK II. Більше того, оборонно-промисловий комплекс Китаю співпрацює з Пакистаном в питанні вдосконалення двигунів для винищувачів, використовуючи напрацювання російських (РД-33) та американських (PRATT & WHITNEY 1120, 1126) інженерів. Актуальним моментом військової комунікації також є будівництво для Пакистану стелс-Фрегатів типу 054A/P PNS Tughril.

Дані тези можуть в певній мірі описати лінію за якою буде відбуватися подальша взаємодія Китаю та Пакистану. На думку автора, політично, Китай продовжить підтримувати Пакистан у протистоянні з Індією, хоча не буде вдаватися до радикальних дій, через наявність ядерного аспекту. Так як Китай досі зтурбований нестабільністю в Синьцзяні та прагне мати паритет у протистоянні з Індією, то військова співпраця буде тільки посилюватися в усіх сферах, окрім ядерної.

Література:

1. Веселовський А., Гриценко А. Індія та Китай: велике суперництво подібностей // Національний інститут стратегічних досліджень. 23.08.2022. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/indiya-ta-kytay-velyke-supernytstvo-podibnostey>
2. Внутрішня політика та зовнішні орієнтири Пакистану за уряду Імрана Хана / Аналітичний центр ADASTRA 25.11.2021. URL: <https://adastra.org.ua/blog/vnutrishnya-politika-ta-zovnishni-oriyentiri-pakistanu-za-uryadu-imrana-hana>
3. Голянич Б. В., Вакуленко В. Р. Шанхайська організація співробітництва: історія, стан та перспективи // «Політичне життя». 2023. С. 105-112.
Про розробку авіаційних двигунів в контексті військово-технічного співробітництва КНР і Пакистану / Воєнний Кабінет. URL: <https://militarycabinet.com/publikacii/pro-rozrobku-aviacijnih-dviguniv-v-konteksti-vijskovo-tehnicnogo-spivrobotnictva-knr-i-pakistanu/>
4. Кисіль С., Моренчук А. Роль Китаю у відносинах Індії та Пакистану // Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2021. С.78-90. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/226/190>

УДК 325.54

Єрмаков Георгій Сергійович,

магістрант

*спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,*

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

(м. Київ, Україна).

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА МІГРАЦІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Територіальні переміщення і транскордонні переїзди фахівців високої кваліфікації, які заведено позначати терміном «інтелектуальна міграція», можна спостерігати на всіх етапах людської історії. В античні часи, у середньовіччі й особливо в ході розвитку сучасного ринкового господарства багато відомих майстрів, люди вільних професій, авторитетні вчені, викладачі університетів змінювали місце проживання в пошуках більшої безпеки,

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

заступництва монархів або їхніх наближених, кращих умов для вибудовування кар'єри і з багатьох інших причин особистого або більш загального плану.

Інтелектуальна міграція є одним із напрямів глобальних міграційних процесів. Один з підходів визначає інтелектуальну міграцію як один із найважливіших типів транскордонних переміщень населення і, отже, від самого початку акцентує її значущість порівняно з іншими соціальними компонентами міграційних потоків. При цьому демографи і соціологи часто вказують, що інтелектуальній міграції властивий циклічний розвиток, який так само нерівномірно відбивається на суспільному і політичному осмисленні міграційного феномена.

Інтелектуальна міграція, що передбачає переміщення висококваліфікованих фахівців, насамперед у галузі науки та вищої освіти, може бути як внутрішньою, так і зовнішньою. Внутрішня інтелектуальна міграція пов'язана з тим, що основні наукові та освітні центри стягують до себе провідних фахівців. Зазвичай такі центри розосереджені по країні, тобто знаходяться поза межами столиць і найбільших міст (наприклад, Силіконова долина в США).

Міжнародна інтелектуальна міграція передбачає переїзд з однієї держави в іншу. Міжнародні міграційні процеси спостерігалися протягом усього історичного періоду. Відмінності в умовах життя населення різних країн, конфлікти, брак ресурсів породжували міграційні потоки. Однак їхні піки завжди припадали на певні моменти політичного розвитку світу. Війни, конфлікти завжди супроводжувалися великими переміщеннями людей.

Інтелектуальна міграція, маючи цілу низку спільних моментів з іншими видами міграцій в епоху глобалізації, має специфічні особливості. По-перше, інтелектуальні мігранти, як правило, володіють кращою інформацією про місце майбутньої роботи. Для них характерний зважений вибір місця майбутньої роботи. По-друге, для цієї категорії мігрантів (принаймні, значної їх частини) типові заздалегідь встановлені зв'язки з колегами через мережу Інтернет і як результат особистих зустрічей. Якщо йдеться про академічну сферу, то відомі публікації, доповіді на конференції того, хто приїжджає, а для нього – роботи своїх майбутніх колег.

По-третє, інтелектуальні мігранти більшою мірою, ніж інші категорії мігрантів «включаються» в коло відносин країни перебування, і при цьому підтримують колишні відносини. Частково це пов'язано з тим, що їхні доходи вищі за середні доходи в середовищі мігрантів. У результаті вони мають можливість частіше відвідувати батьківщину, спілкуватися телефоном, через мережу Інтернет. Інша причина підтримання зв'язків із країною виїзду – це розвиток сучасних технологій, які значно полегшують цей процес.

Нарешті, по-четверте, конфлікти, які непоодинокі з мігрантами і в мігрантському середовищі, найменшою мірою зачіпають інтелектуальну міграцію. Високий рівень освіти, знання мови тощо дає змогу інтелектуальним мігрантам легше інтегруватися в новому середовищі, уникати кримінальних зон і конфліктів.

Нині переважає підхід, який вказує, що інтелектуальна міграція зумовлена тими самими чинниками, що й міграція некваліфікованої робочої сили. Головну роль серед них відіграють відмінності економічного і соціального розвитку країн та якості життя працюючого населення. Поряд з економічною мотивацією не останньою чергою враховуються і чинники політичної стабільності, існування надійних гарантій дотримання прав особистості, причому вони привертають порівняно більшу увагу кваліфікованих фахівців, ніж звичайних трудових мігрантів.

Водночас необхідно зазначити, що напрямки потоку фахівців опосередковані не тільки цілком очевидними матеріальними, а й іншими об'єктивними причинами.

УДК 327.5:327.700Н](043.2)

Запорожченко Марина Ігорівна*студентка**спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,**Національний університет біоресурсів і**природокористування України,**(м. Київ, Україна).*

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ТЯГАР ДЛЯ ООН

Особливістю терористичної діяльності є його демонстраційний, страхітливий ефект. Головна мішень терористів - не ті конкретні люди, яких вони прирікають на загибель, а ті, хто, затамувавши подих, стежать за цією «драмою» по телевізору.

За останні місяці ми не раз чули про те, що метро заміновано або стався теракт. Наша Батьківщина зараз є жертвою «країни-терориста» та «країни, що спонсорує тероризм», але чому досі ніхто не в змозі це зупинити? Найпотужнішим інструментом боротьби з цим злочином є, безумовно, міжнародне право. На основі Статуту ООН будується вся міжнародно-правова система сучасного світового порядку. Пропоную розглянути дії ООН в боротьбі з даними «бандитизмом» і зробити висновки наскільки ефективна робота цієї організації.

На сучасному етапі, «ані у доктрині, ані в договірних нормах міжнародного права немає єдності щодо визначення термінології міжнародних злочинів» [1]., тобто не має ніякої правової основи, хоча багато вчених, науковців досліджують та по-різному трактують феномен міжнародного тероризму.

У 1953 році Комісією міжнародного права було підготовлено Кодекс злочинів проти миру і безпеки людства [2], який, на жаль, не був ухвалений Генеральною Асамблеєю. Згодом, аж у 1997 році Комісія підготувала новий проект кодексу, у котрому до злочинів проти миру та безпеки людства було віднесено і міжнародний тероризм. Цей проект так і залишився проектом.

Наступний проект, який був представлений ООН, ми бачимо 28 серпня 2000 р. Це проект Всеоб'ємної Конвенції з міжнародного тероризму [2], яка повинна була дати визначення цьому жахливому терміну. На жаль, до сих пір дана Конвенція так і не була прийнята, через те, що розробники так і не дійшли згоди. Адже тероризм, його тлумачення та визначення на міжнародному рівні, часто має подвійні стандарти, адже як відмітив спеціальний доповідач ООН з прав людини К.Куфа, «для одного – терорист, а для іншого – борець за свободу»

Всі ми чули про 11 вересня 2001 року – це серія з чотирьох терористичних актів, скоєних у США членами організації «Аль-Каїда». [4]. Вони захопили в заручники чотири пасажирські літаки. Два з яких були направили на вежі Всесвітнього торгового центру в Нью-Йорку, третій - у будівлю Пентагону у Вашингтоні. Четвертий літак також летів у напрямку до американської столиці, але зазнав аварії недалеко від міста Шенксвілл. Наступного дня після цієї трагедії відбувся Саміт ООН, де світові лідери беззастережно засудили тероризм у всіх його формах і прийняли резолюцію 1373, згідно з якою всі держави зобов'язуються здійснювати співробітництво в рамках двосторонніх і багатосторонніх механізмів з метою запобігання і припинення терористичної діяльності.

Новий етап антитерористичної співдружності, почався в 2001 році [1]. антитерористичною операцією НАТО та інших держав в Афганістані, тобто силовим підходом до вирішення проблеми. На даний момент до сих пір не до кінця визначили всіх жертв теракту, а знамениту резолюцію 1441, прийняту Радою Безпеки ООН, Вашингтон

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

інтерпретує як мандат на вторгнення до Іраку за підтримки так званої "коаліції бажаючих", яка не вирішила мирно цей конфлікт.

Ще один приклад - теракт в Манчестері 2017 року, в результаті чого загинуло 23 людини, більше 120 отримали поранення. Вибух стався в кінці концерту американської співачки Аріани Гранде. [5]. Відповідальність за теракт взяла на себе Ісламська держава. Рада Безпеки ООН 23 травня 2017 року рішуче засудила цей теракт. Члени організації назвали його варварським і підлим. Крім того, вони заявили про необхідність активної співпраці з Великобританією для покарання всіх винних у скоєнні цього злочину. До 2022 року притягнуто до відповідальності не всіх винуватців теракту, а країни між собою ще не вирішили цей конфлікт. Було лише припущення, що терористи керувалися помстою за «американські бомбардування дітей в Сирії», «вони бачили, що діти мусульман гинуть, і прагнули помсти». Ті самі тези, для одних – терорист, для інших – борець за свободу.

І те, що з 2014 року творить росія на наших українських землях – Донбас, Херсон, Миколаїв, Харків, Буча, Ірпінь, Гостомель, Ізюм, Бердянськ [6]. – це лише великі міста, більшість з яких вже відвідали представники ООН, в черговий раз «засудивши дії рф». Як щодо маленьких селищ, де досі проводяться мародерства, насилля та щоденні обстріли, а люди голодують та не мають зв'язку з навколишнім світом. Ніякі засудження міжнародних організацій не змінюють цю жорстоку реальність, адже більшість країн досі не можуть визнати рф як «державу-терориста», боячись підірвати з нею тісні стосунки.

Таким чином, можна прийти до висновку, що ООН треба багато чого зробити у боротьбі з міжнародним тероризмом, адже країни продовжують боротися за сфери впливу, підсилаючи «своїх» людей в інші держави для здійснення терактів. Мені дуже не хотілося б стверджувати, що все це на руку ООН, але я, на жаль, не бачу її особливої допомоги в усуненні цієї проблеми. Інший варіант - те, що дана організація ще не в силах контролювати процес тероризму. Це можна побачити з резолюцій Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки, в яких містяться виключно декларативні положення про боротьбу з тероризмом.

Я ж пропоную усунення умов, що сприяють поширенню тероризму, а саме вибрати за основу мирне вирішення міжнародних конфліктів, в іншому випадку - санкції країні-провокатору теракту, оплата штрафів за скоєне і вигнання з міжнародних організацій. Цю проблему можливо вирішити тільки завдяки загальноприйнятому міжнародно-правовому визначенню терміну тероризму.

Література:

1. Громівчук І. М. Міжнародно-правове визначення тероризму як основа ефективної боротьби з ним / Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/3276/3231>
2. Конвенції ООН по темі тероризму. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conv_terrorism.shtml
3. Статистика міжнародного тероризму. URL: <https://www.visionofhumanity.org/maps/global-terrorism-index/#/>
4. Теракт 11 вересня 2001 року. URL: <https://www.dw.com/ru/terakty-v-ssha-11-sentjabrja-2001-goda/t-17954634>
5. Теракт у Манчестері 2017 року. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-england-manchester-40007886>
6. Тероризм в Україні. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/teror-chy-teroryzm-chomu-vazhlyvo-vyznachyty-shcho-same-vchyniaie-rosiia-v-ukraini/>

UDK 327.5(043.2)=111

Zvezdova Olesia,
PhD in Political Science
Goethe University Frankfurt, Germany

RUSSIAN EXOGENOUS ASSISTANCE TO “DE-FACTO STATES”: THE NAGORNO-KARABAKH CONFLICT

The position of the Russian Federation regarding the status of Nagorno-Karabakh is complex and ambiguous. We could claim that Russia has several interests in the conflict.

1. Economic interests in the region. Azerbaijan is one of the largest buyers of Russian weapons. In addition, Russia and Azerbaijan cooperate in the gas and oil markets. However, relations between Russia and Azerbaijan are generally strained, as Russia is even more closely related to Armenia. Armenia is completely dependent on Russian gas and oil, and many key sectors of the economy are under Russian control, such as transport, telecommunications, banking and energy. Russia also has privileged access to the Armenian market.

2. Political interests in the region. There is a widespread opinion among Azerbaijani politicians that the unresolved Nagorno-Karabakh conflict and the uncertain status of the separatist region allow the Russian Federation to increase its political influence on the region through mediation.

We should point to the efforts of the Russian Federation to prevent the Western countries from resolving the conflict and to maintain its influence on the situation by freezing the negotiations on the territorial exchange between Armenia and Azerbaijan, because the transfer (according to the territory exchange plan) of the southern part of Armenia under the jurisdiction of Azerbaijan or under the control of international peacekeeping forces finally closes Russia's access to the region of the South Caucasus and the Middle East.

Russian Federation was only interested in preserving uncertain status of the “NKR”. In support of this opinion, I could cite the escalation of the conflict in April 2016, which occurred two weeks after the European Parliament approved the plan for a new pipeline for the supply of petroleum products from Azerbaijan to the EU. But the region's instability blocked European investment and maintains pervasive Russian influence. This strategy of the Russian Federation could be characterized as maintaining “managed instability” in the region.

The cautious statements of president V. Putin at meetings with the President of Azerbaijan I. Aliyev in Baku on August 8, 2016 and the President of Armenia S. Sargsyan in Moscow on August 10, 2016 were the bright examples of Russian position. At both press conferences, the issue of the status of Nagorno-Karabakh was touched upon, and V. Putin's answers were almost identical:

- “We will strive for one thing: that Armenia and Azerbaijan find such a solution that is a compromise, but acceptable to both sides, so that there are no winners” (in Baku);
- “We hope that Armenia and Azerbaijan will be able to reach a compromise - without winners and losers - settlement of existing contradictions” (at the meeting in Moscow).

The lack of specifics regarding the status of the NKAO and the emphasis on the absence of winners (the preservation of the current situation) were characteristic features of the Russian position.

Russia managed to significantly strengthen its position in the region as a result of the Second Karabakh War. The ceasefire declaration was signed by the leaders of Azerbaijan, Armenia and Russia on November 9, 2020. After this, the Russian peacekeeping contingent was deployed along the contact line in Nagorno-Karabakh and along the Lachin corridor. Firstly, this became evidence of the further strengthening of Russia's influence on the “de facto state”. Secondly, it allowed Russia to officially receive the status of a peacemaker in the region, and not a participant in the conflict. We can conclude that in the Second Karabakh War it was Russia that won the most.

But changes in the regional security system in the post-Soviet space as a result of Russian attack on Ukraine affect the frozen conflicts in the region.

At the beginning of 2023 year, Caucasus experts warned that a further escalation of the conflict was to be feared in 2023 [3]. After the Armenian defeat in 2020, the “de facto state” of Artsakh only has Russia as a protecting power, which Azerbaijani president Aliyev is now trying to exploit in view of the Russian war in Ukraine. As a result of the aggression, Russia's reputation in the region suffered severely, especially with regard to security guarantees and its deterrent power. And in September 2023 situation in Arzach was really changed. Azerbaijan regained control over the territory of the “de facto state.” At the same time, the Russian Federation did not provide any assistance to Armenia. Presidential Press Secretary Dmitry Peskov said in an interview on September 20: “Of course, Karabakh is an internal matter of Azerbaijan. Azerbaijan operates on its territory, which is recognized by the leadership of Armenia” [1].

I would like to underline two main points. Firstly, one of the reasons of Russian non-intervention in this conflict is cooling of relations with Armenia in the last 2 years, which is indicating in:

- the involvement of the EU and the US in the process of normalising relations between Armenia and Azerbaijan;
- the dismissing of Armenia's permanent representative to the CSTO;
- the publicity about the Armenian-American Eagle Partner 2023 military exercises [2];
- the visit by first lady Anna Hakobyan to Kyiv, the shipment of humanitarian aid;
- the referral to parliament for ratification of the Rome Statute of the ICC.

Moreover, the events in Karabakh also indicate the weakening of Russia as a result of the Russian-Ukrainian war and the loss of its positions in the Caucasus. It cannot be ruled out that other parent states will take advantage of this situation and try to regain control over their territories. For example, Georgia.

References

1. Песков снова назвал события в Карабахе внутренним делом Азербайджана (2023). *Интерфакс*. URL: <https://www.interfax.ru/russia/921815>
2. Górecki, W. (2023). A serious crisis in Armenian-Russian relations. The Centre for Eastern Studies (OSW). URL: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2023-09-11/a-serious-crisis-armenian-russian-relations>
3. Gronimus, S. (2023). Bergkarabach - Im Kaukasus gewinnt “ein frozen Conflict” wieder an Temperatur. Konrad-Adenauer-Stiftung: Die Politische Meinung. URL: <https://www.kas.de/de/web/die-politische-meinung/blog/detail/-/content/bergkarabach-im-kaukasus-gewinnt-ein-frozen-conflict-wieder-an-temperatur>

УДК 355.01(470+571-651.1:477):327

Гончаренко Марія Віталіївна

студентка

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

(м. Київ, Україна).

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА СИСТЕМУ БЕЗПЕКИ У СВІТІ

Історичні відносини між Росією та Україною є довгими і складними. Україна була частиною Російської імперії, а пізніше Радянського Союзу. Розпад союзу в 1991 році призвів

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

до появи незалежної України. Історична напруженість, включаючи Голодомор 1932-1933 років і депортацію кримських татар, залишила глибокі шрами в пам'яті населення та історії України.

Російсько-українська війна, яка розпочалася в 2014 році, коли Росія анексувала Крим, переросла в затяжний конфлікт на сході України. Приводом до початку повномасштабного наступу став обстріл цивільної інфраструктури на сході України. За тиждень до повномасштабного вторгнення Луганська область зазнала артилерійського обстрілу, снаряд потрапив у дитячий садочок та школу. Анексія Криму, протести на Майдані, конфлікт на Донбасі, геополітична конкуренція, націоналізм та ідентичність – є одними з найголовніших причин початку війни між державами.

Варто розпочати з того, що росія своїм віроломним нападом на територію України порушила основні норми та гарантії щодо мирного співіснування всіх країн у світі. Крім того росія не дотрималась гарантій даних Україні під час підписання Будапештського меморандуму (5 грудня 1994 року). Ці дії показали світовому суспільству, що росія не є гарантом безпеки та державою що вартує довіри.

Росія є частиною Ради Безпеки ООН, але складорганізації не змінювався з розпаду СРСР. Тобто факт того що держава агресор є частиною ради безпеки являв собою потужний сигнал від світових держав щодо наміру мирного співіснування з новоутвореною державою. Одразу ж РФ показала що вона не зацікавлена в мирних відносинах з світовими державами. Відмова від переговорів щодо урегулювання ситуації навколо ЧРІ, розв'язання конфлікту в Придністров'ї та утворення квазідержави ПМР – є доказом цьому.

Під час розв'язання війни на сході України в 2014 році, росія неодноразово експлуатувала норми ведення переговорів під час виступів в ООН. З боку держави терориста неодноразово були зазначені факти фальсифікації та розповсюдження недостовірної інформації щодо війни в Україні. Зазначалися факти ветування з боку держави агресора будь яких мір урегулювання війни.

С початком повномасштабного вторгнення відкрито проводиться операція щодо дискредитації України на міжнародній арені. Головним рупором розповсюдження цієї інформації на всю світову спільноту, є представник РФ в ООН – Василь Небензя. Ці активні дії зазначають що неварто шукати ініціативи з боку агресора щодо вирішення конфлікту.

Зараз Україна всіма силами змушена оборонятися від ворога. За час війни всі зрозуміли що не тільки зброя допомагає перемогти. Ведеться потужна інформаційна війна з ворогом. Україна використовує санкції як інструмент зовнішньої політики. Українські санкції, як правило, є більш обмеженими за обсягом та впливом порівняно з санкціями, запровадженими проти Росії західними країнами, які мали далекосяжні економічні, дипломатичні та суспільно-політичні наслідки. Вони, як правило, призначені для того, щоб продемонструвати несхвалення або захистити українські інтереси.

Отже, росія показала свою незацікавленість у мирному співіснуванні з іншими країнами. Були виявлені серйозні проблеми в устрої ООН щодо необмеженого спікерства винуватця конфлікту та надання йому права ветування рішень ООН. Ці системи потребують негайного перевлаштування та модернізації. Ініціатива повинна надходити від країн-членів Ради безпеки. Вплив відчувається в різних сферах, включаючи геополітику, безпеку, економіку, торгівлю та дипломатію. Війна порушила безпекове середовище в Європі, кинувши виклик стабільності після холодної війни. Вона посилила неприязнь у відносинах між Росією і західними країнами, що призвело до більш ворожого співвідношення і посилення військової напруженості у Східній Європі.

УДК 327.5:347.8](043.2)

Клименко Марія Олександрівна,
*магістрантка
 спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
 суспільні комунікації та регіональні студії»,
 Національний університет біоресурсів і
 природокористування України,
 (м. Київ, Україна).*

Калуга Володимир Федорович,
*доктор філософських наук, доцент,
 професор кафедри міжнародних відносин,
 Національний університет біоресурсів і
 природокористування України
 (м. Київ, Україна).*

СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРОТІКАННЯ ТА РОЗВ'ЯЗАННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ У ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРИ

Важливість цього питання актуалізувалася на початку 2020-х років. 8 січня 2020 року 176 людей загинули, коли їхній рейс PS752 Міжнародної авіакомпанії України (МАУ), що прямував з Тегерана до Києва, був уражений двома іранськими ракетами через кілька хвилин після зльоту з аеропорту Тегерана. Обстріл рейсу PS752 МАУ стався в контексті загострення напруженості між Ісламською Республікою Іран і Сполученими Штатами. Ця трагедія, якій можна було б запобігти, актуалізувало питання про безпеку цивільного повітряного простору в контексті військової напруженості, яка може бути або не визнана рівнозначною міжнародному чи неміжнародному збройному конфлікту.

Обов'язки держав щодо закриття повітряного простору під їх юрисдикцією

З точки зору безпеки, найважливішим рішенням для держави є те, чи залишати повітряний простір відкритим. Держави можуть накладати заборони або обмеження на використання свого повітряного простору та визначати, за якими маршрутами та на якій мінімальній висоті літаки можуть літати в цьому повітряному просторі. Однак відповідним державам зазвичай важко заборонити або обмежити використання свого повітряного простору, часто, здається, через економічну вигоду від утримання відкритих аеропортів.

Згідно з міжнародним авіаційним правом Чиказька конвенція та додатки до неї встановлюють існуючі стандарти забезпечення безпеки цивільних польотів; ці стандарти доповнюються настановами ІКАО. Поширене тлумачення полягає у тому, що міжнародне авіаційне право не накладає на держави чітко визначеного зобов'язання закривати свій повітряний простір у разі конфліктів.

Після збиття рейсу MH17 Рада безпеки Нідерландів наголосила на необхідності для ІКАО та міжнародної спільноти «прояснити відповідальність держав, пов'язану з безпекою їх повітряного простору, щоб держави чітко уявляли, у яких випадках повітряний простір має бути закрито» [1]. Потрібне роз'яснення, оскільки держави не виконують своїх зобов'язань щодо закриття повітряного простору для захисту життя цивільного населення, тому це відоме зобов'язання має бути більш чітким та обов'язковим із механізмами, які можна забезпечити.

ІКАО перебуває в процесі внесення змін до Додатків та керівних посібників, але стандарти та рекомендації, що діяли на момент катастрофи PS 752, вимагали, щоб держава, відповідальна за обслуговування повітряного руху, мала «оцінити небезпеку або потенційну небезпеку» та визначити, чи «слід уникати польотів цивільної авіації в цьому місці або їх можна продовжувати за визначених умов» [1].

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

«Як правило, цивільні літаки не повинні виконувати польоти у зоні небезпечної військової діяльності». Якщо повітряний простір залишається відкритим, держава повинна видати NOTAM, що містить усю «необхідну інформацію, поради та заходи безпеки». Незважаючи на те, що ці стандарти та рекомендації повинні бути більш конкретно окреслені, щоб зменшити свободу дій, вони принаймні встановлюють, що держава повинна проявляти належну обережність, щоб гарантувати, що цивільній авіації не загрожує будь-яка військова операція [2, с. 130].

Міжнародні права людини та гуманітарне право також застосовуються до управління повітряним простором і накладають чіткі зобов'язання на держави щодо поваги та захисту життя тих, хто перебуває на борту повітряних суден у межах їх юрисдикції, а також поза територією.

Зокрема, відповідно до міжнародного права прав людини держави повинні не тільки «утримуватися від дій, що призводять до свавільного позбавлення життя», вони також повинні захищати право на життя від «розумно передбачуваних загроз і ситуацій, що загрожують життю, які можуть призвести до втрати життя» [1]. Відповідальність за захист може бути використана у відповідь на загрози, що виходять від приватних осіб та організацій, а також проти загроз з боку інших держав і агентів самої держави.

Ця відповідальність за захист покладає на державні органи обов'язок вживати всіх розумних заходів, щоб уникнути реального та безпосереднього ризику для життя, про який вони знали або повинні були знати. Він також покладає на держави обов'язок попереджати потенційних жертв про загрози їхній безпеці. Хоча характер і масштаб цих заходів можна оцінити лише у світлі всіх обставин будь-якого конкретного випадку, у ситуаціях збройного конфлікту чи напруженості закриття повітряного простору є розумним і очевидним заходом, який необхідно вжити для захисту життя.

Згідно із міжнародним гуманітарним правом і міжнародним звичаєвим правом, кожна сторона конфлікту (як міжнародна, так і неміжнародна) зобов'язана «пощадити цивільне населення, цивільних осіб і цивільні об'єкти» і «зробити все можливе, щоб перевірити, що цілі, які підлягають нападу, не є ні цивільними, ні цивільними об'єктами» [3]. Хоча міжнародне гуманітарне право не зобов'язує закрити повітряний простір для цивільних авіаліній, невиконання цього завдання з наступним ненавмисним ударом по цивільному авіалайнеру означало б порушення міжнародного гуманітарного права, а навмисне – ймовірний військовий злочин.

У цьому контексті слід надати такі рекомендації:

1. Захист від свавільних вбивств: у ситуаціях міжнародних та неміжнародних збройних конфліктів, а також у ситуації високої військової напруженості найефективнішим засобом запобігання нападам на цивільну авіацію є закриття повітряного простору. Усі інші варіанти є другорядними та можуть піддавати ризику цивільні літаки.

2. Встановлення стандартів: міжнародне співтовариство має встановити чіткі стандарти щодо того, коли держави мають закрити повітряний простір під своєю юрисдикцією – стандарти, які притягуватимуть держави до відповідальності, якщо вони цього не зроблять. Випадки, коли повітряний простір повинен бути закритий, повинні бути визначені настільки однозначно, наскільки це можливо.

3. Перенесення тягара доведення: як згідно з міжнародним авіаційним законодавством, так і правом прав людини, якщо держава вирішує не закривати свій повітряний простір, тягар доведення того, що повітряний простір під її юрисдикцією є безпечним, має лежати на державі. Держави повинні пояснити, чому вони зберігають повітряний простір відкритим.

4. Міжнародний моніторинг і порівняльний аналіз: на жаль, немає агентства ООН з чітким мандатом видавати міжнародні поради чи рішення щодо безпеки повітряного простору. ICAO або інше агентство ООН чи орган прийняття рішень має відігравати набагато активнішу роль у спонуканні держав, які стикаються зі збройним конфліктом або

високою військовою напругою, своєчасно забороняти чи обмежувати використання свого повітряного простору.

Література:

1. Офіційний сайт ICAO. URL: <https://www.icao.int/Pages/default.aspx>.
2. Обод І. І. Інформаційна мережа систем спостереження повітряного простору : [монографія] / І. І. Обод, О. О. Стрельницький, В. А. Андрусевич; [заг. ред. І. І. Обод] ; Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. Харків : ХНУРЕ, 2015. 270 с
3. Фердман Г. П. Забезпечення безпеки на повітряному транспорті: державно-управлінський аспект. Державне будівництво. 2020. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2020_1_10.

УДК 314.113-054.72(71)(043.2)

Макар Віталій Юрійович,
доктор політичних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені
Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

КАНАДСЬКА ІМІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА: ДОБРОВІЛЬНІ ТА ВИМУШЕНІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ

Канада є однією з провідних країн у світі щодо прийому іммігрантів з приблизно сотень тисяч, що прибувають щорічно в останні роки. Попередньо, у 1962 р. Канада відмовилася від так званої політики «бажаних» і «небажаних» країн-джерел на користь допуску до імміграції згідно індивідуальних особистісних характеристик заявників, особливо що стосується освіти та кваліфікаційних навичок. Починаючи з кінця 1960-х років, Канада почала використовувати «бальну систему» для відбору мігрантів. З самого початку, і особливо в останні десятиліття, дана система зосереджена на виборі висококваліфікованих іммігрантів. Останнім часом імміграційна політика зосереджена в напрямку визнання все більшої кількості потенційних переселенців згідно можливостей Канади щодо економічного розвитку і меншої частини в якості «об'єднання сімей» та категорії біженців.

В той час, політика Канади щодо біженців була і залишається актуальною, навіть з її нинішньою політикою щодо біженців з України. У відповідь на повномасштабне вторгнення РФ в Україну міністр імміграції, біженців та громадянства Шон Фрейзер оголосив про запуск Канадсько-українського дозволу на екстрені поїздки (CUAET). Згідно даних урядового порталу за таким дозволом звернулося більше 1 млн українців, а отримало його 707 тис. осіб. Натомість, прибуло на територію Канади близько 220 тис. осіб. У відповідності з цією програмою українці та найближчі члени їх сімей будь-якої національності можуть перебувати в Канаді як тимчасові резиденти до 3 років. Заходи CUAET також дають тим, хто вже перебуває в Канаді, можливість продовжити свій статус відвідувача, дозвіл на роботу або дозвіл на навчання, щоб вони могли продовжувати тимчасово жити, працювати або навчатися в Канаді.

Канадська імміграційна система зазнала значних змін, обумовлених низкою цілей, які включають: (1) бажання покращити економічні показники по країні внаслідок приїзду нових іммігрантів; (2) бажання перенести імміграцію з найбільших міст в інші регіони країни, які потребують більше економічних іммігрантів. Ці цілі відображені в зміні бальної системи, що знайшло відбиток в Законі про імміграцію та захист біженців від 2002 р. та впровадженню декількох нових програм для іммігрантів.

Канада разом з США, Австралією та Новою Зеландією входить до традиційних країн імміграції та проводить селективну міграційну політику стосовно робітників-іммігрантів. З

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

2005 по 2015 рр. загалом до Канади в'їхали 2,828 млн. мігрантів. За період з 2005 р. ключовими країнами походження мігрантів виступали Китай, Індія та Філіппіни. Для прикладу, в 2015 р. 271,7 тис. нових постійних мігрантів прибули до Канади, що було на 4,4% більше, ніж в 2014 р. Ключовими країнами походження міграції виступали Філіппіни, Індія, Китай, Іран, а також Пакистан, на які в 2015 р. припадало близько половини від загального імміграційного притоку.

При розгляді канадської імміграційної політики потрібно враховувати наступні моменти: найбільш важливим елементом у формуванні такої політики було положення пункту 95 ще Акта про Північну Британську Америку від 1867 р., де надавалося право на ведення відповідної політики як федеральному, так і провінційним урядам. З огляду на це, деколи урядовцям та парламентарям не вдавалося знайти порозуміння з даного питання. Негативно, наприклад, позначилось небажання Квебеку приймати будь-які позитивні рішення імміграційного плану з мотивів, що це може збільшити приплив до провінції прихильників англоканадської орієнтації.

На момент завершення Другої світової війни міграційне законодавство Канади функціонувало згідно з імміграційним Актом від 1910 р., в якому зазначалися основні положення, котрі регулювали імміграцію аж до 1952 р. Відповідно до імміграційного Акта 1910 р., Кабінет міністрів міг давати розпорядження, котрі б регулювали кількість, етнічний склад та професійний рівень потенційних мігрантів. На початку 1946 р. був створений спеціальний Комітет із вивчення питання повоєнної імміграції до Канади.

Також, певною мірою, негативно позначилося розпорядження федеративної влади від березня 1931 р., в якому обмежувався в'їзд до країни внаслідок економічної депресії. Згідно з даним розпорядженням кваліфіковані робітники та працівники без кваліфікацій були небажаними для в'їзду до Канади особами. Натомість преференції надавалися фермерам, котрі були спроможні власними коштами вести господарство, сільськогосподарським працівникам та прислузі.

У дослідженні проаналізовано етапи формування канадської імміграційної політики з урахуванням того, що Канада, завдяки успішній політиці «канадської етнічної мозаїки», займає лідируючі позиції з точки зору приросту населення.

УДК 327.7:551.58](043.2)

Сорока Анна Володимирівна,
студентка спеціальності

*291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»,*

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України,
(м. Київ, Україна).*

Харчук Олександр Олександрович,
кандидат юридичних наук, доцент,

*Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ СПІВРОБІТНИЦТВА В ПРОТИДІІ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Зміна клімату є однією з найважливіших глобальних проблем сучасності. Негативні наслідки зміни клімату, такі як підвищення рівня моря, екстремальні погодні умови та зниження рівня води в річках і озерах, мають серйозні впливи на екосистеми та життя людей.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Оскільки зміна клімату має глобальний характер, міжнародне співробітництво та впровадження міжнародно-правових механізмів є вирішальними для боротьби з цією проблемою. Саме тому міжнародно-правовий механізм співробітництва в протидії зміні клімату перебуває на вістрі цього питання.

Міжнародно-правовий механізм співробітництва в протидії зміні клімату – це система міжнародних договорів, норм та правил, які створюються для координації зусиль країн у боротьбі зі зміною клімату. Цей механізм має на меті забезпечення збереження клімату та зменшення впливу людської діяльності на нього.

Міжнародно-правовий механізм співробітництва в протидії зміні клімату посідає наріжне місце у забезпеченні ефективної координації дій у протидії зміні клімату. Зміна клімату є глобальною проблемою, яка не може бути вирішена окремими країнами самостійно[1]. Міжнародно-правовий підхід дозволяє залучити всі країни до спільних зусиль у зменшенні викидів парникових газів, захисту лісів та екосистем, адаптації до зміни клімату та сприяє виконанню зобов'язань країн у цій сфері.

Розвиток міжнародної співпраці в протидії зміні клімату нерозривно пов'язаний з діяльністю міжнародних організацій. Так, Організація Об'єднаних Націй (ООН) відіграє ключову роль у розвитку міжнародно-правового механізму співробітництва в протидії зміні клімату. Саме ООН була ініціатором Конвенції Рамкової ООН зі зміни клімату, прийнятої в 1992 р. Ця Конвенція є основним міжнародним документом, що визначив загальні засади та принципи співробітництва країн у сфері зміни клімату.

Подальшій міжнародно-правові напрацювання в цьому питанні пов'язують із прийняттям Кіотського протоколу, ухваленого у 1997 р., і Паризької угоди, прийнятої в 2015 р. Вони стали двома ключовими міжнародними документами, які регулюють зобов'язання країн у зменшенні викидів парникових газів [2]. Кіотський протокол встановлює зобов'язання для розвинених країн зменшувати викиди парникових газів, тоді як Паризька угода визначає загальний напрямок для боротьби зі зміною клімату шляхом залучення всіх держав незалежно від рівня економічного розвитку чи географічного розташування.

Проблеми та виклики міжнародно-правового механізму співробітництва в протидії зміні клімату нерозривно пов'язані із небажанням виконання взятих на себе зобов'язань державами. Однією з головних проблем міжнародно-правового механізму співробітництва в протидії зміні клімату є недостатня амбітність та виконання зобов'язань країн. Деякі країни не виконують свої зобов'язання зі зменшення викидів парникових газів або не приймають ефективних заходів для пристосування до зміни клімату[3]. Це створює виклики для досягнення глобальних цілей зменшення впливу на клімат та стабілізації погодних умов.

Іншою проблемою виступає нерівномірний розподіл фінансування. Розвинені країни мають більші можливості для фінансування проектів зі зменшення викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату, в той час як держави, що розвиваються, які найбільше постраждають від наслідків зміни клімату, не завжди мають достатні і необхідні ресурси. Це може створити нерівність та незбалансованість у співробітництві між країнами.

Якщо розглянути перспективи та рекомендації для покращення міжнародно-правового механізму співробітництва в протидії зміні клімату, то одним із способів покращення міжнародно-правового механізму співробітництва в протидії зміні клімату може виступити зміцнення зобов'язань країн та механізмів виконання. Для втілення глобальних цілей зменшення викидів парникових газів потрібно, щоб держави встановлювали більш амбітні цілі та приймали нормативно-визначені заходи для їх досягнення [4]. Вважаємо, що це дозволить підвищити ефективність механізмів контролю та звітності для вимоги виконання зобов'язань. Іншим напрямком має стати розширення фінансування та технологічного співробітництва, спрямованого на забезпечення справедливого розподілу зусиль між державами пропорційно їх економічним можливостям [5]. Розвинені країни мають взяти на себе зобов'язання збільшити свої фінансові внески та

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

надавати технологічну допомогу країнам що розвиваються для впровадження екологічно чистих технологій.

Отже, зміна клімату є глобальною проблемою, і лише через міжнародне співробітництво та впровадження міжнародно-правових інструментів дозволить досягти значних результатів у цьому напрямку.

Література:

1. United Nations Framework Convention on Climate Change, available at: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>

2. Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change, available at: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/kpeng.pdf>

3. Paris Agreement, available at: <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/10a01.pdf>

4. Bodansky, D. (2016). The Paris Agreement: A New Beginning. *American Journal of International Law*, 110(2), 288-319.

5. Gupta, J., Möller, I. (Eds.). (2018). *Routledge Handbook of the Climate Change Movement*. Routledge.

УДК 32:314.15]:81'42]”2006/2016”(043.2)

Хмель Анастасія Олександрівна,
кандидат історичних наук, доцент,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили (м. Миколаїв, Україна)

МІСЦЕ МІГРАЦІЇ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ Н. ФАРАДЖА (2006-2016 рр.)

Перша чверть XXI століття для країн ЄС принесла багато ризиків та викликів, побороти які з кожним роком стає ще важче. Криза прийняття Конституції ЄС, криза Єврозони, міграційні кризи 2014 та 2021 рр., збільшення євроскептичних настроїв серед населення ЄС, велика кількість біженців з України до ЄС після 24 лютого 2024 р. з одного боку продемонстрували можливості вирішувати проблеми, які поставали перед ЄС, з іншого боку, продемонстрували і слабкі місця, проблеми у функціонуванні ЄС, не вирішення яких / зволікання із якими можуть призвести до послаблення інтеграційної європейської організації.

В даному виступі ми торкнемося євроскептичної риторики Н. Фараджа, який є найбільш визначним із представників європейських євроскептиків. Н. Фарадж протягом 2006-2016 рр. з перервами займав посаду голови Партії незалежності Об'єднаного Королівства (UKIP), яка вимагала виходу Великої Британії з ЄС. На європейських виборах 22 травня 2014 р. під головуванням Н. Фараджа дана партія сенсаційно перемогла, отримавши 24 місця в Європейському парламенті з 73 наданих Великої Британії. За підсумками парламентських виборів 7 травня 2015 р. партія UKIP отримала 12,6 % голосів виборців і посіла третє місце серед парламентських партій, поступившись лише консерваторам та лейбористам і вперше у своїй історії провівши до Палати громад одного депутата. Після переможного для британських євроскептиків референдуму 2016 р., він 4 липня оголосив про відставку з посади лідера партії. Але вже у листопаді 2018 р. Н. Фарадж став засновником та головою партії Brexit, яка фактично стала виразником тих самих популістських гасел щодо самодостатності та «особливого шляху» Великої Британії [1].

Особливе місце в його риторичі присвячено, зокрема питанням міграції. Дослідивши промови Н. Фараджа (2006-2016 рр.) ми прийшли до висновку, що, лінгвокультурні аспекти євроскептицизму будуються навколо наступних тем: міграції та кордонів, страху та

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

небезпеки, тероризму, що пов'язана із відкритими кордонами та Шенгенською угодою (згадування – 56 разів); вихід з ЄС, референдум про вихід (згадування – 23 рази); недовіри до політичної складової інтеграції, тобто до політичного союзу та недовіри до бюрократичного апарату ЄС, який втілює цей політичний союз (згадування – 12 разів); повернення незалежності, суверенітету (5 разів); недовіра до євровалюти, Єврозони (5 разів); «інакшість» Великої Британії (5 разів).

Найджел Фарадж, торкаючись теми міграції та мігрантів (згадування в різних конотаціях 30 разів) у своїх виступах поєднував їх з іншими явищами і процесами, що дотично пов'язані : тема кордонів (20 разів), конкретні нації, якими апелював Фарадж для залякування і наведення негативних прикладів – болгар та румуни (згадувалися 3 рази), культивування страху через неконтрольовану з міграцію (згадування – 3 рази).

Характеристика імміграції найбільш вживана і , часто, заснована не тільки на економічному обґрунтуванні, а також на залякуванні та страху. Сама основа слова «migran» вживається у різних конфігураціях: міграція, імміграція, імміграційна політика, неконтрольована імміграція і т.д., була вжита близько 30 разів. І якщо проаналізувати контекст вживання даних, то нейтральна або ж констатуюча конотація помітна в 15 випадках, і негативна також 15. Часто Фарадж зазначає, що він не проти міграції, але далі під час виступу зазначає, що імміграція май вкрай негативні наслідки. Відповідно, він вводить своїх слухачів в оману, використовуючи конструкцію «ми/я не проти... але...». Зазначимо також, що хронологія виступів нам демонструє, що до 2014 року конотація слова міграція мала більш нейтральне забарвлення, а от після міграційної кризи 2014 р. – негативне та агресивне, часто поєднане з залякуванням.

Тепер спробуємо проаналізувати в яких контекстах і які конотації має вживання слів з коренем «міграц». Зазначимо, що Фарадж говорить не тільки про імміграцію до ЄС та до Великої Британії а також між країнами ЄС: «Але поки я тут слухаю ці дебати, я вражений тим, що надто часто ми говоримо про імміграцію з третіх країн, з-за меж Європейського Союзу, що прибуває; ми не говоримо про те, що відбувається між державами-членами» [2].

Щодо прикладу позитивної конотації терміну «міграція» або «мігрант» наведемо таку цитату: *«Ми – нація, яка завжди була відкритою щодо імміграції. Але за один 2010 рік до цієї країни прибуло більше людей, ніж за тисячу років до нього. ...Я не проти імміграції. Далеко не так. Мігранти мають якості, якими ми всі захоплюємося. У пошуках кращого життя. Вони хочуть потрапити. Мені це подобається. Ми захоплюємося цим....»* [3].

З іншого боку, набагато більше в тексті ми зустрічаємо засудження імміграції до Великої Британії, інколи, це пов'язано з конкретними країнами ці націями. Так, досить помітним є негативне ставлення до таких нових (на 2010 рік) членів ЄС, як Болгарія та Румунія. Зокрема, можемо навести такий приклад *«Насправді, швидше за все, більшість румунів, які приїжджають до Британії, не ідуть з Румунії – вони приїжджають з Італії та Іспанії, де вже є мільйон румунських трудових мігрантів»* [2]. Щодо конкретних біженців з Румунії та Болгарії та посилення на них, то ми зустріли це тричі в текстах. 2013 р. на конференції зі своїми однопартійцями, лідер партії використав певний елемент залякування, зазначивши, що оскільки семирічний період закінчився, то майже 30 млн. «хороших» людей Болгарії та Румунії мають відкритий доступ до Великої Британії, її системи соціального забезпечення та ринку праці.

Як зазначалося вище, питання імміграції Фарадж доволі часто ув'язує із відкритими кордонами, які погано контролюються і з питаннями національної безпеки. Вживаючи терміни «безпека/небезпека» Фарадж починає впливати на найголовнішу потребу людини за пірамідою Маслоу, і відповідно, завжди знаходить відгук, адже відчуття стану безпеки – це базова потреба людини, що знаходиться в основі піраміди. Для доведення цього твердження наведемо наступну тезу: *«Я вважаю, що причина, чому імміграція викликає занепокоєння британців більше, ніж будь-коли раніше, пов'язана з тим, що ми бачимо за нашими берегами. Ми бачимо хаос у Кале, де тисячі мігрантів ризикують життям, щоб дістатися з Франції до*

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Британії; ми бачимо тисячі біженців, які ризикують життям і здоров'ям, перетинаючи Середземне море на кораблях, що пливають з Лівії. І ми бачимо, що питання відкритих кордонів і масової імміграції більше не є просто питанням соціальних проблем і впливу на британських працівників, воно швидко стає питанням національної безпеки») [4].

Для посилення враження щодо негативних наслідків міграції, Фарадж використовує також і приклад Греції, зазначаючи, що Греція перебуває в стані хаосу через прибуття човнами 124 000 мігрантів в 2015 р., що на 750 відсотків більше, ніж за той самий період 2014 р.[4].

Також Фарадж наводить доводи з різних сторін, зокрема описуючи негативне ставлення до неконтрольованої міграції британців, він використовує результати соціологічних опитувань, з другого боку, додає власного досвіду «Я застряг на тій дорозі біля Євротунелю кілька тижнів тому. Я був там приблизно 40 хвилин, і мене оточили десятки мігрантів, які переходили автомагістраль і чіпали двері мого автомобіля. Досить страшна ситуація») [5].

Страх, це те, що Фарадж культивує під час дуже сильно. Свого часу термін «джихад» та «Іділ» мали велике розповсюдження у використанні в Європі, на них і спирається політик, додаючи термін «терорист»: «Вільне пересування людей у межах Європейського Союзу також означає вільне пересування «автоматів Калашникова» та «джихадистів» у межах блоку.... ІДІЛ заявила, що використає хвилю мігрантів, щоб затопити ЄС півмільйонами джихадистів» .

Фарадж у своїх виступах проводить чітку паралель між ЄС та міграцією, ставить майже рівняння. При чому такі свої судження він виголошує саме в Європейському Парламенті: «Я брав участь у дискусії про імміграцію під головуванням Ніка Робінсона. Я почав говорити про Європу, права на в'їзд і проживання, які мають громадяни ЄС. Він мене зупинив. Ні, сказав він, ці дебати про імміграцію, а не про Європу... Ось наскільки глибоким є роз'єднання» [6]. Цей конкретний приклад демонструє, що надавши негативної конотації темі міграції, він переносить цей негатив на всю Європу, ніби зазначаючи «а що таке Європа, як не міграція?».

Намагаючи зафарбувати всю Європу у фарбу негативізму, Фарадж втретє використовує тему болгарів і румун, цього разу з метою залякування британців: «Є ще темніша сторона відкриття дверей у січні. Лондон вже переживає хвилю румунської злочинності. За останні п'ять років у столичній поліції було заарештовано 27 500 осіб. 92 % злочинів, пов'язаних із банкоматами, скоюють румуни. Це стосується суті імміграційної політики, якої хоче УКІР, ми не повинні вітати іноземні злочинні угруповання, і ми повинні депортувати тих, хто вчинив правопорушення») [6].

Думаємо, варто також нагадати і про епітети, які досить часто зустрічалися поряд із терміном «імміграція» в промовах лідера УКІР: «масова», «неконтрольована», «злочинна», «раніше не бачена». Тож, маємо суто негативне розуміння процесу міграції.

Тож темі міграції в політичному дискурсі Н.Фараджа (2006-2016 рр.) найбільшу вагу, що було з'ясовано методами групування підтем та кількісних підрахунків. Незважаючи на той факт, що міграція як така має як позитивні так і негативні наслідки, Фарадж використовував явище суто з негативним контекстом після 2014 р. Тему міграції він ув'язує із соціально-економічною незахищеністю населення, небезпекою та тероризмом, використовуючи ці окремі негативні наслідки міграції як євроскептичний елемент та апелюючи ним в аргументації до виходу Великої Британії з ЄС.

Література:

1. Балабанов К. В., Митрощенко В. І. Партія Reform UK (Brexit) та її вплив на процес виходу Великої Британії з Європейського Союзу. *Актуальні проблеми науки та освіти: Збірник матеріалів XXIV підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Маріуполь: МДУ, 2022. 400 с. С.126-128; Ананко Т. Р. Лінгво-стилістичні особливості перекладу політичного дискурсу. *Наукові записки**

Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». Випуск 54, 2015. С. 245-247.

2. Nigel Farage speaks at Ukip's spring conference: Politics live blog. *The Guardian*. 2014. URL: <http://surl.li/exwmm> (дата останнього звернення: 30.01.2023 р.)

3. Freedom, security and justice – Immigration (debate). Nigel Farage (IND/DEM) Debates. *Europarlament*. 27 September 2006. Strasbourg. URL: <http://surl.li/exwkw> (дата останнього звернення: 30.01.2023 р.)

4. Nigel Farage: Immigration will be the defining issue of this EU referendum campaign. *The Telegraph*. 21 August 2015. URL: <http://surl.li/exwmk> (дата останнього звернення: 30.01.2023 р.)

5. Nigel Farage: Calais migrant crisis 'a disaster'. *The Telegraph*. July 29 2015. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-33701008> (дата останнього звернення: 30.01.2023 р.)

6. Nigel Farage's speech at the UKIP conference - full text and audio. *The Spectator*. 20 September 2013. URL: <http://surl.li/exwmz> (дата останнього звернення: 30.01.2023 р.)

СЕКЦІЯ 4**ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

УДК 316.4

Дзьобань Олександр Петрович,
*доктор філософських наук, професор,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
(м. Харків, Україна)*

**МЕДІАВІЙНА ЯК ДЕТЕРМІНАНТА БЕЗПЕКОВИХ
СИСТЕМ СУЧАСНОСТІ**

Практично усі соціокультурні феномени сучасності прямо чи опосередковано пов'язані з медіатизацією і війна тут не є винятком. Сучасні війни розігруються не лише на полі бою, а й на екрані телевізора, на шпальтах засобів масової інформації й комунікації за допомогою яких сучасна війна «прагне» не просто до ефективності дій і наслідків, а й до їх ефектності. Неможливість безпосереднього сприйняття робить війну ще менш зрозумілою і, водночас, збільшує важливість її репрезентацій.

Засоби масової інформації й комунікації є і надалі залишаються одним із найбільш потужних «каналів» трансляції настроїв та упереджень громадськості, її реакції на ті події, які відбуваються в країні та світі, вони відіграють важливу роль у формуванні та висвітленні громадської думки, поєднуючи світ з особистістю та відтворюючи самооцінку суспільства. Хоча мас-медіа покликані вирішувати певні завдання у політичній системі та суспільстві, у реальному житті вони досить самостійні, мають власні, часто розбіжні з потребами суспільства цілі діяльності та використовують для їх досягнення різні методи. Вплив на політику ЗМІ здійснюють передусім через вплив на інформаційний процес, що у свою чергу дозволяє певним чином формувати суспільну думку.

Сучасна інформаційна війна у медіапросторі є достатньо багатоплановим і різнорівневим феноменом, що знайшло неодноразове підтвердження під час агресії Росії проти України. Нинішній етап російської агресії проти України – не перший конфлікт епохи соціальних мереж, проте за рівнем масштабу протистояння і водночас інформаційного супроводу – він однозначно безпрецедентний. Так само він безпрецедентний за рівнем продюзованого контенту дуже різної якості (від аматорського, що випадково в ключовий момент у ключовому місці фіксує унікальні явища чи події, до високопрофесійного та такого, що має значну мистецьку цінність); призначення (документування повсякдення війни чи бойових операцій, фіксація воєнних злочинів; розважальні чи пропагандистські матеріали); цінності (від інформаційного шуму до унікальних доказів чи впливових знакових символів епохи) [1].

Разом з тим, сучасна війна стрімко медіатизується, здійснюючи цілеспрямований вплив на суспільну свідомість противника для досягнення інформаційної переваги, політичних чи військових цілей шляхом заподіяння шкоди інформації інформаційним та іншим соціокультурним системам супротивника. По суті, медіа війна, як і інформаційна війна, перш за все, є технологією системного впливу на масову та суспільну свідомість, тобто маніпулятивною технологією. Однак у порівнянні з технологіями соціально-психологічного та ідеологічного маніпулювання, вона виступає найдосконалішим, найскладнішим за структурою (поєднує різні технології та способи маніпулятивного впливу) видом інформаційного впливу, і, водночас, найдеструктивнішим за наслідками, оскільки запускаються технології односторонньої «динамічної інтерпретації історії», які корелюють з

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

«перетворенням історії на відкритий простір вільного доступу» до історичних фактів і їх суб'єктивної інтерпретації.

Передусім, медіатизація війни означає, що війна стає предметом широкої медіа-уважності та активної участі як медійних органів, так і окремих громадян. Цей процес включає в себе використання засобів масової інформації, таких як телебачення, радіо, Інтернет, друковані ЗМІ, соціальні мережі тощо, для висвітлення, коментування та впливу на військові події та суспільну думку щодо них.

Основним методом інформаційної війни, як відомо, є поширення дестабілізуючої інформації. Йдеться про інформацію, яка розповсюджує песимізм, страх і пасивність, зневіру в тих чи інших лідерів, політичне керівництво держави тощо. До основних способів цього методу зазвичай відносять [2-4]:

- суб'єктивну інтерпретацію подій (часто за рахунок демонстрації жертв своїх злочинів, які видаються за злочини супротивника);
- апеляцію до бінарного мислення, у якого сприймаються або лише позитивні, або лише негативні події. Подібний тип мислення створює ідеального «солдата» інформаційної війни»;
- визначальний характер бездоказових висновків, як підстави яких може використовуватися вже нібито «доведений» фрагмент міфологічної медіа-картини світу;
- побудова абстрактних узагальнень на основі поодиноких випадків та перенесення окремих деталей на оцінку всієї події в цілому;
- перебільшення можливих наслідків подій, що розглядаються.

Медіатизація війни значно посилює ці способи, репрезентуючи її й переводячи у публічну площину. Сучасні війни розігруються не тільки на полі бою, а й на екрані телевізора, на шпальтах засобів масової інформації й комунікації за допомогою яких сучасна війна «прагне» не просто до ефективності дій і наслідків, а й до їх ефектності. Неможливість безпосереднього сприйняття робить війну ще менш зрозумілою і, водночас, збільшує важливість її репрезентацій.

Варто підкреслити, що медіатизація війни має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, вона може слугувати засобом оперативного інформування суспільства та світової громадськості про важливі військові події і сприяти впливу громадської думки на рішення політиків. З іншого боку, вона також може стати інструментом пропаганди та маніпуляції, сприяти поширенню фейкової інформації та дезінформації, а також посилювати емоційну напругу і конфлікт у суспільстві.

Медіатизація війни має декілька аспектів:

1. *Інформаційне висвітлення:* ЗМІ активно стежать за військовими діями, надаючи інформацію про події, жертви, сторони зіткнення тощо. Це включає трансляції живих репортажів, інтерв'ю з експертами та учасниками конфлікту, публікацію фотографій і відеороликів.

2. *Вплив на суспільну думку:* усе зазначене вище здійснює значний вплив на суспільну думку і підтримку воєнних дій. Образи, представлені у ЗМІ, можуть формувати ставлення суспільства до війни, впливати на моральний стан нації та впливати на політичні рішення уряду.

3. *Контроль і цензура:* у низці випадків уряд намагається контролювати інформацію, яку надають медіа, або запроваджувати цензуру, щоб коригувати те, що повідомляється про війну. Зазвичай це робиться для збереження стратегічної конфіденційності, для підтримання певного образу всередині і поза країною, для збереження суспільного спокою всередині країни.

4. *Пропаганда і маніпуляція:* використання ЗМІ для поширення своєї пропаганди і маніпулювання суспільною думкою. Це включає в себе поширення дезінформації, фальсифікацію фактів, створення певного іміджу для досягнення своїх цілей тощо.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Зважаючи на надзвичайну суттєвість і важливість пропаганди й маніпуляції, зазначимо, що однією з цілей таких маніпуляцій є створення альтернативної реальності. Так, наприклад, 27 червня 2022 року російські ЗМІ почали розповсюджувати новину з опитування Всеросійського центру дослідження суспільної думки (ВЦДСД) із заголовком «Відвідуваність музеїв та виставок у Росії збільшилася у півтора рази за 30 років». Це – яскрава спроба створення альтернативного, позитивного порядку денного. Відволікати увагу населення таким чином у Кремлі вигадали ще 2017 року, на тлі мітингів всередині Росії проти корупції. Альтернативну реальність адміністрація президента РФ намагається створювати навіть для самого президента. Після того, як почалася війна, а ВЦДСД та Фонд «Громадська думка» (ФГД) прозвітували про те, що більшість росіян її підтримують, російський соціолог Сергій Хайкін разом із групою колег провів дослідження, з якого виходило, що серед молоді, москвичів та петербуржців висока частка незгодних із вторгненням в Україну. Хайкін раніше працював із Кремлем, і, за його словами, йому вдавалося передавати дані своїх опитувань президенту; він сподівався, що це вдасться і тепер. Але йому натякнули, що публікація таких матеріалів зараз є недоречною.

Крім того варто зазначити, що російські інформаційні служби старанно відстежують процеси в українській і міжнародній політиці і щоразу змінюють свої наративи. Якщо починаючи з 2014 року практично всі інформаційні операції Росії були спрямовані на популяризацію «руського мира» та заперечення української держави, її історії та майбутнього, то останнім часом інформаційні впливи розраховані на суспільну свідомість як всередині України, так і за її межами. Яскраво простежується намагання «розхитати ситуацію зсередини, роз'єднати суспільство, посіяти сумнів, апелюючи до критичних висловів українських політиків, журналістів, псевдо українських патріотів» [5].

Отже, сучасна війна дедалі більше трансформується у бік медіатизації – основні її події репрезентуються й розгортаються на шпальтах газет, на екранах телевізорів, в ефірі радіостанцій, у мережі Інтернет. Вона не просто інформатизується й віртуалізується, а стає медійним феноменом, здатним розважати, лякати й виробляти інші необхідні ефекти. Практично усі соціальні суб'єкти сьогодні знаходяться у стані медіавійни. Це не перша медіавійна в історії, однак це точно перша медіавійна, в якій кожний соціальний суб'єкт є не просто пасивним спостерігачем, а повноцінним учасником.

Такі тенденції є обов'язковими для врахування при вибудовуванні безпекових систем як сучасних, так і перспективних.

Література

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Інформаційна війна у медіапросторі сучасного суспільства. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія: збірник наукових праць*. 2022. № 3 (54). С. 11-29.
2. Дзьобань О. П., Брижко В. М. Дезінформація як фактор маніпулювання свідомістю. *Інформація і право*. 2023. № 2 (45). С. 50-63.
3. Danilyan O., Dzoban O., Hetman Y., Kalynovskyi Y. Features of information war in the media space in the conditions of russian aggression against Ukraine. *Cogito. Multidisciplinary research journal*. 2023. Vol. XV. № 3. P. 55-71.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Сучасна війна: трансформація сенсу в епоху інформаційних технологій. *Інформація і право*. 2022. № 4 (43). С. 9-22.
5. Аксьонова Н. Дослідження мас-медіа в умовах інформаційної війни. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського: збірник наукових праць*. 2017. Вип. 48. С. 341-350. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3496:doslidzhennya-

vplivu-mas-media-v-umovakh-informatsijnoji-vijni&catid=81&Itemid=415 (дата звернення: 12.10.2022).

УДК 327-049.5:002.1](265/267)(043.2)

Кучмій Олена Петрівна,
*кандидат політичних наук, доцент,
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(м.Київ, Україна)*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВИМІР ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

Ідея створення концепту Індо-Тихоокеанського регіону виникла як геополітична стратегія США, спрямована на розробку і реалізацію політики стримування Китаю та підтримку Індії, Японії та Австралії як геополітичних акторів регіону. Даний концепт мав вплинути на процеси трансформації архітектури безпеки регіону та сформувати «віялову» систему союзів і партнерів для ефективного стримування потенційної агресії з боку китайської держави, підтримання стабільного розвитку регіону та забезпечення вільного і прозорого доступу до ресурсів, потрібних для підтримки миру і безпеки. Особливого значення у цьому контексті має реалізація проекту «Один пояс, один шлях», який мав би суттєво зміцнити позиції Китаю в регіоні і світі. Об'єднання ж зусиль країн-лідерів ІТР надасть можливість кожній з них отримати суттєві геополітичні та гео економічні переваги, зокрема, Індія – посилити свої позиції не тільки у країнах Східної Азії, західної частини Тихоокеанського регіону, але й у світі в цілому, запропонувавши альтернативний китайському масштабний інфраструктурний проекту, який має на меті зв'язати Європу, Азію та Близький Схід; Японія – реалізувати концепцію «стратегічного діаманту» чотирьох морських демократій для протистояння Китаю у Тихому океані, а Австралія – стати активним учасником формування нової архітектури безпеки регіону.

Важливу роль у формуванні системи безпеки в рамках Індо-Тихоокеанського регіону відіграв інформаційний та науково-технологічний чинники. Країни регіону нині посідають провідні позиції у рейтингах розвитку ІКТ та інновацій. Вони активно впроваджують сучасні досягнення науки і техніки у всі сфери життєдіяльності суспільства, що, з одного боку, суттєво прискорює процеси розбудови електронної держави та цифрової економіки і бізнесу, а з другого, робить їх надзвичайно привабливими цілями для завдання різноманітних атак на їх національний інформаційний простір та критичну інформаційну інфраструктуру. Як правило, атаки мають або характер каберзлочинної діяльності, спрямованої на викрадення персональних даних, комерційної таємниці, промислових інновацій, криптовалюти тощо, або політично-мотивованих атак, спрямованих на дестабілізацію системи державного управління або дискредитацію урядів держав.

З метою створення безпечного середовища для поступального розвитку регіону країни виробили різноманітні політичні механізми співробітництва у сфері інформаційної та кібербезпеки. Так, для Японії найбільш ефективним став механізм двосторонніх партнерських відносин зі США у сфері безпеки і оборони, важливою складовою яких стали питання кібербезпеки. Починаючи з 2014 р., після серії кібератак, найбільшою з яких була на компанію Sony, відбулося узгодження позицій держав щодо політики у сфері кібербезпеки, що було закріплено у «Керівних принципах співпраці Японії і США у сфері оборони». Країни домовилися про постійний обмін інформацією та даними з різних питань

кібербезпеки, у тому числі, з питань наявності вразливостей для кіберпростору обох країн, про обмін досвідом у сфері боротьби з різноманітними кіберзлочинами та кіберінцидентами, вироблення принципів співробітництва у сфері захисту критичної інформаційної інфраструктури, а також ефективних механізмів державно-приватного партнерства. Для реалізації окреслених принципів Японією і США було створено різноманітні політичні механізми вирішення питань кібербезпеки та кібероборони, зокрема, запроваджено регулярні двосторонні спеціальні зустрічі, утворено Консультативний комітет з питань безпеки Японії та США («2+2»), до пріоритетів діяльності якого було включено питання кібербезпеки та кібероборони, а також започатковано функціонування Стратегічного Кібердіалогу Японія-США, Робочих груп з різних проблем у сфері кібербезпеки. Результатом діяльності цих структур стало вироблення основних напрямів діяльності держав у сфері безпеки кіберпростору, зокрема: захист критичних елементів інформаційної інфраструктури, зміцнення потенціалу держав у сфері протидії викликам і загрозам у кіберпросторі, протидія кіберзлочинності, розвиток кіберпотенціалу та участь у міжнародних ініціативах у сфері кібербезпеки.

Прикладом багатостороннього співробітництва країн Індостанського регіону у сфері інформаційної та кібербезпеки є Чотиристоронній діалог з питань безпеки (QUAD), учасниками якого є США, Японія, Австралія та Індія. Спочатку QUAD функціонував як альянс держав для подолання руйнівних наслідків стихійних природних лих у регіоні. Нині ж напрями його діяльності суттєво розширилися, у тому числі, за рахунок включення питань кібербезпеки. До сучасних пріоритетів політики кібербезпеки в рамках QUAD віднесено: партнерство у сфері кібербезпеки критичної інфраструктури країн-учасниць, формування безпечного і стійкого кіберсередовища, що є вкрай важливим для впровадження стратегій цифровізації суспільства; удосконалення механізмів державно-приватного партнерства у сфері кібербезпеки; поглиблення співробітництва державного і приватного секторів з виробниками сучасних високотехнологічних продуктів для постійного моніторингу потенційних загроз, які можуть виникнути у зв'язку з їх подальшим масовим використанням, розробка універсальних базових стандартів кібербезпеки для всіх держав-учасниць Четвірки; вироблення спільних підходів до безпеки використання сучасних досягнень науки і технологій; координація діяльності держав-членів щодо зміцненні кіберпотенціалу для протистояння складним і руйнівним кіберзагрозам та кіберризикам; підготовки кадрів у сфері кібербезпеки тощо.

УДК 327.7:002.1=049.5](043.2)

Кушка Яна Олегівна,

магістрантка

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні

комунікації та регіональні студії», Національний

університет біоресурсів і природокористування України,

(м. Київ, Україна).

Харчук Олександр Олександрович,

кандидат юридичних наук, доцент

(м. Київ, Україна)

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА СПІЛЬНОТ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Інформаційна безпека стала важливою складовою сучасних міжнародних відносин через стрімкий розвиток технологій та інтернету. У цьому контексті роль міжнародних організацій та спільнот стає критичною для забезпечення стабільності та інформаційної

безпеки в глобальному масштабі. Підтримання міжнародної безпеки потребує нових підходів, нового рівня міждержавної взаємодії [1].

Політичні рішення щодо міжнародної інформаційної безпеки, що приймаються у форматі міжнародних організацій, зокрема ООН, НАТО, ОБСЄ і БРІКС, виступають керівними принципами діяльності багатосторонніх механізмів за широкого представництва і всеосяжного врахування позицій та інтересів усіх міжнародних акторів

Однією з найважливіших міжнародних організацій, що працюють у сфері інформаційної безпеки, є ООН. Організація виконує роль платформи для діалогу між країнами з метою встановлення міжнародних стандартів та норм, спрямованих на забезпечення кібербезпеки. Організація здійснює нагляд за дотриманням правил та укладає міжнародні угоди щодо кібербезпеки.

Найбільш впливовою міжнародною організацією, що модернізувала політику щодо інформаційної безпеки, вважається НАТО, яка, враховуючи розуміння кіберпростору як середовище інформаційного протиборства, визначила саме кібербезпеку як основний пріоритет своєї діяльності. Організація заснувала передові центри НАТО у країнах-членах як багатонаціональні інститути для розробки доктрини кібербезпеки, вдосконалення міждержавної взаємодії, впровадження теоретичних напрацювань у практиці протидії кіберзагрозам, обміну досвідом кіберзахисту фахівців країн-членів і країн-партнерів, як протидіяти кіберзагрозам.

ОБСЄ як одна зі структур з підтримання безпеки та стабільності, що охоплює Європу, Північну Америку та пострадянські республіки, вважається міжнародним форумом для обговорення проблем сучасної безпеки. Цей форум був започаткований як міжнародний інститут для підтримання безпеки, прав людини, фундаментальних свобод, демократії, захисту професійної діяльності масмедіа у зонах збройних конфліктів тощо. Модернізація політики організації виявилася необхідною з огляду на появу нових загроз гібридних конфліктів, вагомою складовою яких стали спеціальні інформаційні операції і деструктивні впливи. У порядку денному організації було сформульовано пропозиції щодо основних напрямів роботи ОБСЄ з питань формування системи міжнародної інформаційної безпеки, серед яких: «визначення понять у сфері міжнародної інформаційної безпеки; створення ефективних механізмів попередження й знешкодження загроз з використанням високих технологій; використання чинних норм міжнародного права для протидії інформаційним загрозам; створення системи виявлення джерел інформаційних загроз; активізація міжнародних зусиль для безпеки функціонування мережі Інтернет; підвищення довіри до глобальної інформаційної інфраструктури на основі міжнародного управління нею тощо. ОБСЄ сприяє внеску в процес зміцнення європейської безпеки завдяки політичним механізмам та інструментам [2].

Значущим аспектом забезпечення інформаційної безпеки є співробітництво між державами та приватним сектором. Міжнародні спільноти сприяють встановленню зв'язків між цими групами, щоб спільно розробляти та впроваджувати стратегії кібербезпеки.

Шлях до гарантій безпеки кожної окремої держави лежить через всевітнє зміцнення загальної безпеки. Усеосяжна система міжнародної безпеки становить новий підхід до проблеми забезпечення миру, встановлення мирного співіснування та безпеки на планеті [3].

Отже, роль міжнародних організацій та спільнот надзвичайно важлива у забезпеченні інформаційної безпеки в сучасному світі. Вони сприяють розвитку міжнародних стандартів, координують дії у боротьбі з кіберзлочинами та сприяють співробітництву між державами та приватним сектором. Забезпечення інформаційної безпеки стає важливою складовою гармонійних та стабільних міжнародних відносин у цифрову епоху.

Література:

1. Васильєв Г.Ю. Підтримка міжнародної безпеки - глобальна проблема людства // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер.: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2014. № 2. С. 155-166.

2. Вонсович О.С. ОБСЄ як платформа для політичного діалогу з питань європейської безпеки // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2015. Випуск 14. С. 4–11.

3. Чехович Т.В. Забезпечення міжнародної безпеки міжнародно-правовими засобами // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 277-283.

УДК 070:355.01](470:477)(043.2)

Палагнюк Юліана Вікторівна,
доктор наук з державного управління, професор,
Сілезький університет у Катовіце
(Катовіце, Польща)

МЕДІАТИЗАЦІЯ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: ТЕНДЕНЦІЇ ВИСВІТЛЕННЯ ЗМІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

В умовах стрімкого розвитку нових технологій та ЗМІ у 21 столітті мас-медіа стали значним суб'єктом впливу під час кризових ситуацій та збройних конфліктів. Зараз склалися різні типи відносин між політиками, ЗМІ та громадянами, які відрізняються від типів відносин між учасниками конфліктів періоду, наприклад, Другої світової війни. На основі аналізу актуальних досліджень щодо зазначеної проблематики, у цій роботі буде зроблена спроба представлення тенденцій висвітлення ЗМІ російсько-української війни, перелік яких не має вичерпного характеру, а більше є підґрунтям для подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

В першу чергу, російсько-українська війна змінює медійні інструменти. Так, відбувається зміна телекамери на смартфон як на інструмент для громадянської журналістики. Як показує досвід цієї війни, як традиційні медіа, так і онлайн видання використовують матеріали людей з місця подій.

Іншою тенденцією висвітлення ЗМІ російсько-української війни є включення соціальних медіа в інформаційний простір. Так, аккаунти в соціальних мережах, які висвітлюють тему війни, найчастіше викликають більшу довіру з боку одержувачів інформації, оскільки така інформація надходить з «перших рук». В Україні найбільшу популярність серед користувачів соціальних мереж отримав Телеграм як джерело інформації. Звичайно, «образ війни в соцмережах також не позбавлений маніпулятивних впливів, і конфлікт в Україні показав, як легко впливати на емоції в умовах загроз безпеці» [2, с. 18]. Сьогодні політики та збройні сили створюють власний образ війни, спілкуючись зі своїми адресатами через твіти чи пости у Facebook, Телеграм канали. Ця тенденція дуже чітко прослідковується у російсько-українській війні. Українська армія регулярно оприлюднює новини про свій прогрес на передовій у соціальних мережах, публікуючи професійно підготовлені аудіовізуальні матеріали, які потім діляться іншими користувачами соціальних мереж, а також використовуються професійними редакторами та журналістами [1, с. 79].

Окрім функції мас-медіа щодо інформування про російсько-українську війну, також є непритаманна такій тематиці функція розваги. Тут насамперед йдеться про меми. Однак, меми, пов'язані з російсько-українським конфліктом, часто виконують інформаційну та розмовну функцію [1]. Тобто можна говорити про тенденцію «інфортейменту» щодо російсько-української війни у ЗМІ.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Ще однією тенденцією є створення образ ворога, що є однією з головних цілей ЗМІ під час збройних конфліктів. Така закономірність помітна в українських, російських та західних ЗМІ, з різницею у сприйнятті ворога [2, с. 16].

Боротьба інформаційних воєн росії та України, української та російської пропаганди у трьох напрямках: свої громадяни, ворог та міжнародна спільнота є також тенденцією цієї війни, у якій ЗМІ виконують головну роль. При цьому «кожна сторона конфлікту викладає свої факти та міфи, цензурує з різних причин, Росія – щоб не дати об'єктивним ЗМІ говорити, Україна – щоб не дати розсекретити військові дані» [2, с. 17].

З вищезазначеною тенденцією пов'язана така тенденція як проблеми з обмеженням свободи слова та дотриманням свободи медіа під час війни в країнах збройного конфлікту.

І остання головна тенденція висвітлення ЗІМ російсько-української війни залежить від тривалості війни.

Участь мас-медіа у висвітленні збройних конфліктів може бути включена у модель Я. Блох-Елькон, яка використовується для аналізу міжнародних криз. Відповідно до цієї моделі, медійний цикл про війну в Україні можна поділити на чотири фази: 1) початок; 2) ескалація; 3) деескалація; 4) вплив. На початку збройного конфлікту головна увага ЗМІ направлена в його сторону. Однак більш ніж через півтора року після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну медійний цикл вже знаходиться в фазі деескалації, особливо в тих ЗМІ, які не належать до сторін конфлікту. Наприклад, польські дослідники констатують у результаті свого дослідження, що в мас-медіа Польщі помітно, що війна перестала бути провідною темою та викликати такі гарячі емоції, як раніше. Беручи до уваги кількість часу, присвяченого матеріалам про війну, відносно всіх інших тем, які обговорювалися протягом цього періоду, можна помітити чітку «поетапність» у медіа-висвітленні (аналіз охоплював вечірні служби новин польських основних ЗМІ). Перша фаза – початок війни, у якій «частка війни» перевищила 60–70%. Другий етап спостерігається з серпня 2022 року, де частка матеріалів про війну помітно зменшилась і залишається на рівні 20–25%. Ці дані можна трактувати як тенденцію у дослідженнях висвітлення збройних конфліктів у ЗМІ [2, с. 14].

Вчені вже давно описують феномен «втоми від співчуття» у контексті катастроф, природних катаклізмів чи воєн, які зображуються ЗМІ. Ця концепція припускає, що під впливом негативних новин та передач у мас-медіа, які зображують людські трагедії, отримувачі таких новин втомлюються від них і втрачають відчуття, що ці важкі ситуації можуть бути змінені. Більш того, вчені навіть помічають цинізм, що виникає з часом у реципієнтів новин у відповідь на повторювані та тривалі розповіді про проблеми інших людей. [1, с. 80]. Відповідно, тримати фокус уваги світової та навіть української громадськості через мас-медіа щодо російсько-української війни буде тим важче, чим довше триватиме війна. А через медіатизацію війни та представлені тенденції висвітлення ЗМІ російсько-української війни це може становити проблему для досягнення Україною своїх стратегічних цілей у війні.

Література:

1. Góra, M., Moczol, N. (2023). Online Frontline: Analysis of Contents of Polish Memes Related to War in Ukraine. In: Turska-Kawa, A., Kasińska-Metryka, A., Pałka-Suchojad, K. (eds) War in Ukraine. Media and Emotions. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-37608-5_5
2. Kasińska-Metryka, A., Pałka-Suchojad, K. (2023). Old Front Lines of New Wars. The Role of the Media as a Carrier of Information About the War in Ukraine. In: Turska-Kawa, A.,

Kasińska-Metryka, A., Pałka-Suchojad, K. (eds) War in Ukraine. Media and Emotions. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-37608-5_2

УДК 070.15:355.01(470:444)](510)(043.2)

*Рура Олександра Анатоліївна,
магістрантка
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна).*

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОПАГАНДИСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КНР В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Китай відіграватиме важливу роль в результаті російського вторгнення в Україну, шляхом активної участі чи утримання. З початку російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року офіційна реакція Китаю була двозначною. Пекін формально не схвалював агресію РФ, але й не засуджував. Китайські офіційні представники ніколи не використовують терміни як «вторгнення» та «війна». Як і Москва, офіційний Пекін просуває наратив про відповідальність колективного Заходу за війну, оскільки розширення НАТО змусило Росію терміново вжити заходи безпеки подібного роду.

Підконтрольні державі ЗМІ Китаю у своєму висвітленні війни суворо дотримувалися офіційної лінії уряду. Китайські ЗМІ зайняли проросійську позицію у своїх звітах про війну.

У той час як китайські ЗМІ час від часу показували зображення зруйнованих українських міст і страждань мирного населення, здебільшого їхні звіти про війну були копією російських пропагандистських наративів, і це часто включало пряме репостування офіційних заяв представників російського уряду.

Оскільки китайські та російські державні засоби масової інформації витратили останні кілька років на те, щоб поступово нарощувати співпрацю один з одним, підписуючи численні угоди про публікацію взаємно схвалених матеріалів і віддзеркалюючи офіційні медіа-наративи один одного, їхнє аналогічне висвітлення війни в Україні триває довгий час.

Для населення КНР урядові ЗМІ створили альтернативну реальність. Згідно із національним мовником CCTV так звана «спеціальна військова операція» продиктована США, а також Сполучені Штати, можливо, фінансують програму біологічної зброї в Україні, а президент Росії Володимир Путін є жертвою, яка виступає за Росію, яка опинилася в облозі.

Аналіз публікацій китайських користувачей у популярних соц.мережах, здійснений службою новин CNN, показав, що найбільш поширених постів про події в Україні майже половина класифікував як виразно проросійські, часто містять інформацію, приписувану російському чиновнику або взятую безпосередньо з російських державних ЗМІ. Немає офіційних підтверджень стосовно належності цих дописів скоординованої пропагандистської кампанії між двома країнами, але це узгоджується з існуючою тенденцією, в якій російські та китайські ЗМІ посилюють і посилюють свої часто взаємозамінні тези з таких питань, як поводження з російськими дисидентами, гонконзькі продемократичні протести, витоки пандемії Covid-19 або передбачувана роль Америки в розпалюванні «кольорових революцій» проти авторитарних режимів.

Таке взаємне підкріплення також вилилося в широкі закордонні та англomовні пропагандистські операції, які обидві країни створили для просування своїх поглядів у

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

всьому світі – шлях, який став більш важливим, оскільки російські державні ЗМІ були заборонені в ефірі та в Інтернеті в деяких частинах Заходу.

Згідно із дослідженням некомерційної організації Центр протидії цифровій ненависті (CCDH), компанія Facebook (Meta) не перешкоджає поширенню дезінформації, змови та пропаганди. Дослідження виявило дописи, що містять «екстремальну» дезінформацію, пов'язану з Україною, на сторінках Facebook CGTN, Global Times, Xinhua News і T-House, чотирьох ЗМІ, які Facebook раніше позначали як китайські державні ЗМІ.

Зважаючи на визнання компанії Meta екстремістською організацією та заборону її діяльності на території РФ, активізування пропагандистської діяльності китайської армії ботів у цих соц.мережах, ознаменує початок чергової інформаційної боротьби проти Західного світу.

У Європейському Союзі підтримувані Кремлем ЗМІ RT і Sputnik були офіційно заборонені, а такі компанії, як Meta, материнська компанія Facebook та Instagram, і YouTube від Google, втрутилися, щоб заблокувати їхній контент. Але на китайських каналах, таких як CGTN і Global Times, які продовжують працювати, ці російські тези все ще проходять. Публікації з цих акаунтів свідчать про те, що Україна та США ніби мають пронацистські нахили, повторюють російську дезінформацію про лабораторії і цитують Росію, яка заперечує, що планує повалити чинний уряд у своїй так званій «спеціальній військовій операції» в Україні.

Низка пов'язаних з китайським урядом ЗМІ та проросійських акаунтів у соціальних мережах поширюють прокремлівські настрої в китайському інтернеті, неправильно перекладаючи або маніпулюючи міжнародними новинами про війну в Україні. 21 квітня 2022 року стаття, опублікована The Guardian, розповіла, як мирні жителі, які загинули під час російської окупації українського міста Буча, були вбиті крихітними металевими стрілами, які називаються флешетами, від снарядів такого типу, випущених російською артилерією. Однак South Review, офіційне державне ЗМІ та дочірнє підприємство Комуністичної партії Китаю, що належить газетній групі Guangzhou Daily, неправильно переклало статтю, стверджуючи, що снаряди були випущені українськими силами. Дебати про російське вторгнення дійсно існують у Китаї, але в соціальних мережах, за якими ретельно стежать, погляди, подібні до тих, що існують у західних ЗМІ, часто стикаються з цензурою. Антизахідні коментатори подій дотримуються лінії Кремля, звинувачуючи НАТО і США в тому, що вони називають «спеціальними військовими діями».

Отже, китайські офіційні ЗМІ просувають російські нарративи стосовно агресії проти України. Офіційно не підтримуючи бік РФ у війні, КНР проводить дезінформаційні атаки у соц.мережах, враховуючи блокування російських медіа ресурсів. Співпраця Китаю із Росією у інформаційній війні спрямована на формування позитивного образу Путіна і його режиму у війні, а також дискредитація колективного Заходу та України серед китайського населення, а також іноземних споживачів нових медіа.

В свою чергу російсько-українська війна стала гарною нагодою для здійснення кібератак проти Тайваню, що покликана деморалізувати тайванців та схилити їх до добровільного об'єднання з материковим Китаєм. Російське вторгнення в Україну мало стати прикладом небажання та неспроможності США підтримати своїх союзників під час збройних конфліктів.

Для Європи та США інформаційна атака на острів мала стати відволікаючим фактором від російських військових злочинів в Україні, а також актом залякуванням новою війною.

УДК 316.774:327

Сивириненко Анастасія Володимирівна
магістрантка
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України,
(м. Київ, Україна).

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН НА СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Сучасний світ переживає епоху інформаційної революції, де обмін інформацією та доступ до неї стали ключовими складовими суспільного, економічного та політичного життя. Інформаційні технології та засоби масової комунікації впливають на всі аспекти нашого існування, а міжнародні відносини не є винятком. У цьому контексті інформаційна безпека стає вирішальною складовою для забезпечення стабільності, миру та співпраці між країнами у світі, де інформація має величезну потужність впливу.

Інформаційна безпека стає завданням важливим як для окремих країн, так і для всього міжнародного співтовариства. Її забезпечення вимагає спільних зусиль, а також розробки стратегій та міжнародних договорів для ефективної боротьби з інформаційними загрозами. Розуміння інформаційної безпеки у міжнародних відносинах є ключем до забезпечення стабільності та співпраці у цьому складному світі, де обмін інформацією став справжньою силою впливу.

Інформаційна війна – це нова реальність в сучасному світі, яка впливає на міжнародну арену та має значущий вплив на політику, економіку та суспільство країн.

Інформаційна війна може бути визначена як використання інформаційних ресурсів та медіа для досягнення політичних, економічних та стратегічних цілей. Ця форма війни включає в себе розповсюдження дезінформації, маніпуляцію громадською думкою, кібератаки та інші інструменти для здійснення впливу на інші країни.

Оминаючи перехідний період, в якому відбувалось усвідомлення того, що інформація подекуди є зброєю, потужнішою від гармат, можна сказати, що всі конфлікти минулого століття мали потужну інформаційну складову. Багато прийомів інформаційної війни, яка, схоже, стає головним театром дій в глобалізованому світі, були відпрацьовані саме тоді - інша річ, що вони ще не систематизовані та не описані в підручниках для новітніх військових училищ, які мали б готувати командирів для цього поля бою. [1].

Інформаційна безпека в сучасній системі міжнародних відносин стала першочерговим завданням для багатьох країн і міжнародних організацій. Зростаюча кількість кібератак, фейкових новин та інших загроз в інформаційному просторі створює серйозні виклики для міжнародної стабільності та безпеки. Країни активно працюють над розвитком стратегій інформаційної безпеки та співпрацюють у цьому напрямку.

Усі намагаються контролювати процеси появи, розповсюдження і зберігання інформації. У різні періоди історії створювалися різні фільтри в цих інформаційних процесах. Сьогодні інтернет різко знизив можливості держави щодо контролю інформаційного простору. Державам доводиться створювати відповідні підрозділи (наприклад, такі є в Росії, Ізраїлі, Китаї), здатні утримувати точку зору держави в коментарях в інтернеті. Тобто моделюється вигідний державі квазіприродний розвиток інформаційного простору. [2, с. 12].

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Одним із прикладів інформаційної війни є спроби втручання в міжнародні вибори через розповсюдження фейкових новин та маніпуляцію соціальними мережами. Це може призвести до дестабілізації політичного процесу та погіршення відносин між країнами.

Інформаційна війна також впливає на міжнародний бізнес, оскільки кібератаки на корпоративні системи можуть завдати значних фінансових збитків. Країни намагаються захищати свої національні інтереси в цьому контексті, приймаючи кіберзаходи та зміцнюючи кібербезпеку.

Однією з ключових проблем є кібербезпека. Кібератаки можуть мати серйозні наслідки для економіки та національної безпеки країн. З цієї причини важливо розвивати міжнародні договори та механізми співпраці для боротьби з цією загрозою. Фейкові новини та інформаційна пропаганда також впливають на міжнародні відносини. Вони можуть спричинити конфлікти та непорозуміння між країнами. Тому важливо підтримувати інформаційну прозорість і незалежність ЗМІ.

Міжнародні організації, такі як ООН та НАТО, також стикаються з викликами інформаційної війни. Вони повинні розробляти стратегії та механізми для захисту власних інтересів та підтримання стабільності у світі. Інформаційна війна впливає на міжнародну арену на різних рівнях, включаючи політику, економіку та безпеку. Країни мають бути готовими до викликів цієї нової реальності та співпрацювати на міжнародному рівні для боротьби з інформаційною загрозою та забезпечення міжнародної стабільності.

Отже, інформаційна безпека є невід'ємною частиною сучасних міжнародних відносин. Забезпечення цієї безпеки вимагає спільних зусиль країн та міжнародних організацій. Кібербезпека, боротьба з фейковими новинами та інші аспекти інформаційної безпеки мають важливе значення для збереження міжнародного миру та стабільності. Розвиток міжнародних стандартів і співпраця у цьому напрямку є надзвичайно важливими для забезпечення безпеки та довіри між країнами.

Література:

1. Сватко Я. Інформаційна війна України в глобалізованому світі//«Сила народу». 2008.
2. Почепцов Г.Г. Сучасні інформаційні війни. Києво-Могилянська академія, 2015. 497с.

УДК 327:316.32

Shevchenko Olena,
*PhD (Politics), associate professor,
 associate professor of the Department of International
 Mediacommunication and Communication Technologies,
 Taras Shevchenko National University of Kyiv, Scientific-research
 institute of International Relations
 (Kyiv, Ukraine).*

**INFORMATION COVERAGE OF THE ECOLOGICAL CONSEQUENCES
 OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR**

Of all human activities, war has the worst impact on the environment. From the first days of russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022, shelling and bombing of industrial and energy facilities, burning of forests, blowing up of oil depots, and pollution of the Black and Azov seas (primarily due to the sinking of ships) were recorded.

The geography and climate of Ukraine have endowed it with an amazing wealth of flora and fauna. Its territory accounts for 35% of Europe's biodiversity. The Ukrainian ecosystem is of great importance to Europe: 29% of the territory of Ukraine consists of natural vegetation, as well as cultivated natural vegetation; the Dnipro is the fourth longest river in Europe and only 11% of the

Carpathian mountain massif is located on the territory of Ukraine, where a third of all plant species in Europe grow.

Since 2014, Russia's military intervention in eastern Ukraine has been taking place in a powerful coal-mining area, where a significant number of environmentally hazardous facilities are located. According to the assessments, in the territory of the ATO (anti-terrorist operation, later the zone of OUF - operations of the united forces), as a result of military and man-made factors, the surface and underground hydrosphere, natural landscapes are comprehensively destroyed, therefore the ecological situation of Donbas as a result of Russia's military aggression has acquired the characteristics of an ecological disaster. As a result of the occupation of part of the territory of Donbas, the activities of many state-owned industrial enterprises, mainly mines, have finally stopped. In these conditions, for example, the water level rises in coal mines, which, when it gets into the groundwater, can lead to poisoning the drinking water, local rivers, and the Sea of Azov.

The analysis of research by the National Institute of Strategic Studies and the Center for Environmental Initiatives "Ekodia" made it possible to systematize the consequences of war on the ecosystems of countries. These main types of eco-consequences are, in particular, a negative impact on the landscape and habitats, loss of biodiversity, fires in ecosystems, chemical and radiation pollution, soil and sea pollution by oil products, consequences of fires at industrial facilities, water, and air pollution [NISD, 2022], [Ekodia, 2022a].

The armed aggression of the Russian Federation against Ukraine caused the emergence of new threats to environmental security due to mining and contamination of natural landscapes and agricultural lands with explosive objects and mines. Today, according to the UN, Ukraine is one of the most mined countries in the world. More than 300,000 square kilometers, i.e. almost half of the territory of Ukraine, need to be cleared of mines and explosive remnants. The process of demining can last tens of years because shells and mines from the Second World War are still found. Research by the Geneva International Center for Humanitarian Demining shows that 12 of the 17 Sustainable Development Goals are directly related to demining and mine action. In particular, it is about the negative impact on the environment of deforestation, land degradation, vulnerability to climate change, and loss of biodiversity [GICHD, 2022]. The loss of biodiversity and the threat to red-listed species are among the direct environmental consequences of war. Fighting disturbs the peace of wild animals, they either die or try to escape from hot spots, and there is a great risk of breeding offspring. Noise or light in the dark, especially during the quiet season, as well as stress, can disrupt the life cycles of birds and mammals. In the territories occupied by Russian troops, it is difficult to eliminate fires. Shelling of industrial facilities and infrastructure leads to fires, which cause additional pollution of air, soil, and water. The danger of acid rain is that it causes burns to plants. This leads to a decrease in the biomass of crops, as well as the weakening of wild plants and forest crops. Chemical and radiation pollution from shelling and rockets is especially dangerous both in the short and long term. According to the Ministry of Defense of Ukraine, only in the first 20 days of the full-scale military invasion of Russia on the territory of Ukraine, about 900 missiles of various calibers and types launched.

On the first day of the full-scale invasion of Ukraine, the Russian military seized the Chernobyl nuclear power plant, the exclusion zone was under occupation for over a month. At the beginning of March, the Russians fired at the power units of the largest nuclear power plant in Europe - Zaporizhzhya NPP. For the first time in the history of mankind, the military deliberately shot and aimed at a nuclear facility. The South Ukrainian nuclear power plant near Mykolaiv also became a target of Russian troops, over which they launched three missiles. Russian forces are attacking port infrastructure along the coasts of the Black and Azov seas and ships at anchorages, leading to water pollution and toxic emissions into the sea. Petroleum products harm marine biocenoses, forming a membrane on the surface of the water, which disrupts the exchange of energy, heat, moisture, and gases between the sea and the atmosphere.

Therefore, the problem of preventing ecological threats to the environment as a result of Russian military aggression is considered today as a security challenge for the entire region and

requires special attention of domestic specialists and the world community to develop measures to assess damages and minimize the negative impact of the use of military equipment.

Many researchers today claim that those processes that take place in the war zone, in particular, crimes against the environment can be qualified as ecocide [Ekodia, 2022b]. The largest one is the explosion of the Kakhovka hydroelectric power station dam, which occurred on June 6. It has already been classified as ecocide and a war crime, since, in accordance with the Geneva Convention, the deliberate destruction of dams is considered a weapon of mass destruction and an indiscriminate war crime.

Russia's military aggressions actualized the need to raise awareness of the negative consequences of military actions among the general public both in the countries that were victims of aggression and in other countries. For example, among the Ukrainian public, there is an understanding of the seriousness of the consequences of the war for the ecosystem of the country and the region. This is confirmed by the results of the "Info Sapiens" study, which showed that 98% of residents of large and medium-sized cities directly associate the negative impact of military operations on the natural environment of Ukraine [Info Sapiens, 2023]. According to Ukrainian respondents, the most vulnerable ecosystems during hostilities are, in particular, water bodies, soils, and wildlife.

It should also be emphasized that during and after Russia's military actions, the issue of identifying and recording environmental crimes by the Russian military became relevant, because, as stated above, according to international norms, crimes against the environment are part of war crimes. The awareness of the general public of the countries that are victims of Russian aggression about the mechanisms for detecting and recording environmental crimes is the first step for the formation of a single database for further recovery of compensation from the aggressor country. Ukrainian experts point out that after the end of the war, in addition to documenting all environmental damage (to make Russia pay for it), it is also important to include the restoration and protection of ecosystems in Ukraine's recovery plan, as well as the reconstruction of settlements with an emphasis on natural solutions to combat climate change and adaptations to it.

Thus, full-scale Russian aggression against Ukraine will have very serious negative consequences both in the short and long term. The war between the Russian Federation and Ukraine is not a local conflict. This aggression creates numerous challenges for all of humanity - from the threat of a nuclear disaster and the undermining of food security to the strengthening of anthropogenic factors of climate change. Destruction of ecosystems, pollution of soil and water space, reduction of biodiversity, and increase in the number of pests in forests are far from a complete list of environmental problems faced by countries. If the main eco-consequences of the Russian annexation of Crimea and the occupation of Eastern Ukraine in 2014 were mostly water pollution due to non-working mines, then the Russian armed aggression against Ukraine, which began on February 24, 2022, causes significant damage not only to the economy and cultural heritage but also the environment of the country. Numerous cases of purposeful destruction of natural resources and infrastructural facilities have features of ecocide against the Ukrainian people. It can be assumed that the future ecological disaster in Ukraine will have not only a local but also a regional character since the pollution of aquatic and marine ecosystems, groundwater with possible radiation, chemical or toxic waste will have a transboundary impact, which for decades will lead to a significant imbalance of ecosystems not only in Ukraine but also throughout Europe. Taking this into account, the actions of the authorities of the Russian Federation and the Russian military should be qualified according to the norms of international law, in particular as crimes against the environment and ecocide.

References

1. Ecodiya (2022a) Omelchuk O., Sadohurska S. *Pryroda ta viina: yak viiskove vtorhnennia Rosii vplyvaie na dovkillia Ukrainy* - Retrieved from: <https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html> [in Ukrainian]

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

2. Ecodiya (2022b) Zasiadko Ye. *Misiats viiny. Zlochyny proty dovkillia* - Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/26/684714/> [in Ukrainian]
3. GICHD (2022) *Reducing the risk from explosive ordnance makes communities safe. Annual report 2021*, Geneva, June 2022. – 26 p. - Retrieved from: https://www.gichd.org/fileadmin/GICHD-resources/rec-documents/external-documents/GICHD_Annual_Report_2021_FINAL_PDF.pdf
4. Info Sapiens (2023) *Ekolohichni naslidky viiskovykh dii dlia pryrodnykh ekosystem pidhotovleno «Info Sapiens» dlia: HO «Ukrainskyi ekolohichnyi klub «Zelena khvylya»*. Zvit - Retrieved from: https://ecoclubua.com/wp-content/uploads/Zvit-IS_Zelena-Hvylya_ekologiya.pdf [in Ukrainian]
5. NISD (2022) Ivaniuta S. *Zahrozy ekolohichnii bezpetsi Ukrainy vid minuvannia terytorii* - Center for security studies, Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen, K., 2022 - 4s. [in Ukrainian]

УДК 379.823:001.102]:355.01(470+571)«2022/2023»

Товкун Інна Іванівна,
студент спеціальності «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії», Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).

Асатуров Сергій Костянтинівч,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна).

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА У ДЗЕРКАЛІ ПРОВІДНИХ РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ КАНАЛІВ

2022 рік для світу став роком великої континентальної війни. Як можливо, щоб суспільство підтримало війну, відповідно вторгнення в сусідню країну і вбивство її громадян? Весь секрет у підготовці свідомості росіян за допомогою спеціальної пропаганди. На початку війни російська пропагандистська машина працювала в усіх країнах світу, у кожному супутниковому пакеті телеканалів. Маркерами цієї війни путін зробив декілька штучних образів: «денацифікація в Україні», «демилітаризація України», «спеціальна військова операція» і буква «Z». Але це настільки штучні меседжі та аргументи, що не є основоположними в пропаганді цієї війни. Саме ті меседжі і наративи, які реально діють на свідомість рядових росіян ми і обгрунтуємо у статті. Війна, розв'язана росією проти України, ведеться Кремлем не лише безпосередньо на полі бою, а й в інформаційному просторі. Окуповуючи українські території, РФ найперше починає промивання мізків, відключаючи українські телеканали й радіо та запускаючи свій пропагандистський контент. Прикро, що деякі українці й самі обирають споживання російського інформаційного контенту.

Величезне військо російських телевізійників десятки років працює на два фронти - на зарубіжні країни і на власну «родину». Через телевізійний простір росія повністю контролює інфопростір всередині країни, а також просуває власні наративи, маніпулює фактами й намагається відвертати увагу від важливих подій і своїх злочинів за кордоном. Населення РФ, не маючи альтернативних джерел інформації, свято вірить зомбоящику й тим, хто в ньому про щось розповідає. Безумовно, що відповідальність за скоєні в Україні воєнні

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

злочини повинно нести не тільки військово-політичне керівництво РФ, а й пропагандисти Кремля. Розпалювання міжнаціональної ворожнечі, шахрайство, брехня, дезінформація та виправдання вбивств десятків тисяч невинних людей не можуть вважатися журналістикою. Кожен російський пропагандист, що вніс свою лепту в існування цієї фабрики зла, мусить понести цілком виправдану відповідальність у рамках міжнародного трибуналу. Значимим для України є факт, що станом на сьогодні більше як 30 країн Європи вже повністю або частково відмовилися від показу у своїх ефірах російських програм. Путін керує не тільки зі свого бункера, а й із телевізора. Російська влада тотально контролює інформаційний телепростір.

Медійна диктатура створює чудовий плацдарм для просування будь-яких наративів влади. Із кожного ящика роками лунали ідеї, що Росія – «велика і магучая», з «великою культурой», і якій під силу все. Якщо і є якісь проблеми, то винні у цьому західні країни, які в інфореальності РФ апіорі підлі та заздрісні. Контент подають під таким соусом, що Росія ніколи не була винна у жодному конфлікті, будь-яка її участь – виключно миротворча. Під час повномасштабної війни проти України пропагандистська машина трохи підкручує наративи і викидає в інфопростір ідею, що західні медіа роблять із мухи слона й надто нагнітають. І, звісно, що всі, хто за межами РФ, – це вороги. Так кремлівська влада легітимізує війну проти всіх. Війну інформаційну і буквальну. Контент більшості російських телепередач підтримує токсичні людські стосунки, легалізує приниження, агресію та ненависть. Це бачимо у перехоплених діалогах російських військових зі своїми матерями та дружинами. Повномасштабна війна виявила ще одну річ: росіяни настільки задурманені пропагандою з усіх ящиків, що не вірять навіть тому, що кажуть їхні близькі родичі. Механізм критичного оцінювання інформації просто не спрацьовує. Це підриває інститут сім'ї в РФ, паралізує розвиток громадянського суспільства. Росіяни, які це хоч трохи розуміють, уже давно виїхали з РФ. Культивування жорстокості спрацювало проти самих росіян – вони мовчки миряться з дійсністю, навіть якщо вона їх не влаштовує. Росіян більше лякає автозак, ніж відсутність свободи слова. Вони не вважають себе здатними щось змінити. Звісно, це ще й очевидний результат впливу їхньої пропаганди, яка вселила думку, що всі революції виникають не з волі народу, а на замовлення зацікавленої влади. Тому вони чекають, поки з'явиться якийсь політичний герой і розрулить усі проблеми в державі. Результат – пасивний народ, який підтримує культ диктатора.

Отже, на російських державних телеканалах повним ходом розпалюють ненависть до українського народу і геноцид, продовжують дегуманізувати українців. Там відкрито радіють ударам РФ по об'єктах критичної інфраструктури України, щоб створити нестерпні умови життя для мирного населення, і закликають до нових ударів.

СЕКЦІЯ 5

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРАГНЕННЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

УДК 339.94(477+4)

Гладченко Богдана Русланівна,
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)

Кропивко Олена Михайлівна,
кандидат історичних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)

ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

2022 рік, без сумнівів, став одним з найважчих у новітній історії незалежної України. Вітчизняна економіка зазнала серйозного спаду. Валовий внутрішній продукт знизився на 30%. Найбільше постраждала промисловість, особливо гірничо-металургійний комплекс. Внаслідок російської окупації та руйнувань було втрачено два великих металургійних комбінати у Маріуполі. Окрім того, українські виробники зіштовхнулися зі складними завданнями такими, як втрата виробничих потужностей, припинення традиційних транспортних маршрутів, необхідність зберегти позиції на зовнішніх ринках та скорочення внутрішнього споживання [1]. За один рік війни було завдано пошкоджень на 134,7 млрд. доларів, а потреба у відновленні втричі більша і складає 410,6 млрд. доларів [2].

Попри всі виклики, продаж українських товарів до країн ЄС зріс. Згідно з даними міністерства економіки, обсяг експорту до ЄС збільшився на 4,2% порівняно з 2021 роком і склав \$28 мільярдів. Це понад 63% від усього товарного експорту України. Війна Росії проти України спричинила зупинення авіасполучення з іншими країнами та блокування морських портів. У цей непростий для нашої країни час Європейський Союз став її найбільшим торгівельним партнером. Нині через його територію проходять транзитом багато наших вантажів до країн Азії та Африки. Така підтримка з боку європейських партнерів була зумовлена тісною співпрацю та значною роботою, яку Україна провела на шляху до євроінтеграції в попередні роки.

Україна вже давно заявила про бажання приєднатися до Європейського Союзу. Важливим кроком у цьому напрямку стало підписання Угоди про асоціацію. Дві частини цього документу були підписані в березні та червні 2014 року. У 2015 році Європейський Союз в односторонньому порядку лібералізував торгівлю з Україною, хоча сама Угода набула повної чинності лише у вересні 2017 року. Цьому передували події Революції гідності, під час яких багато українців віддали своє життя за європейський вибір і продовжують надалі боротися за свої цінності та свободу, вже в умовах повномасштабної війни [5].

Важливою складовою Угоди про асоціацію є поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі, яка відкрила нові можливості для українського бізнесу та суттєво покращила умови торгівлі між обома сторонами. З її запровадженням було знижено або навіть скасовано мита на більшу частину продукції. Найбільшою перешкодою для експорту українських товарів є технічні бар'єри, тобто технічні регламенти та стандарти, які містять вимоги до імпортованої продукції, а також процедури оцінки відповідності таким технічним

регламентам та стандартам. Тому нині ведеться активна робота над наближенням законодавства України до європейських норм [4].

Також для того, щоб пом'якшити наслідки російської агресії і допомогти Україні, ЄС у 2022 році запровадив безмитний режим ввезення на територію країн-членів українських товарів. Того ж таки року Україна та ЄС підписали Угоду про лібералізацію транзитних та двосторонніх міжнародних перевезень, що скасувала необхідність отримання українськими перевізниками відповідних дозволів. 6 червня 2023 року набув чинності Регламент Європейського Парламенту. За ним ЄС ще на рік продовжив заходи з тимчасової лібералізації торгівлі з Україною, які охоплюють скасування усіх мит, квот і торговельних захисних обмежень щодо українського експорту [3]. Такі заходи допомогли вітчизняним виробникам швидко переорієнтуватися на нові ринки збуту, частково доєднатись до нових ланцюгів доданої вартості, і найголовніше, продовжити свою економічну діяльність. Однак усе це було б неможливо, якби в Україні не приймали відповідні закони та активно працювали над інтеграцією до європейського ринку. Незважаючи на великі руйнування та окупацію частини території, Україна залишалася сильним і відповідальним партнером. Тому менше ніж за місяць після повномасштабного вторгнення їй вдалося стати частиною єдиної енергосистеми Європейського Союзу [4].

Таким чином, угода про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі посідає важливе місце у відносинах між Європейським Союзом та Україною. Вона відкриває нові можливості для українського бізнесу та сприяє економічному відновленню України.

Література:

1. Шварц Д. Вирватись з мороку: як виживала та змінювалась економіка України за рік війни / УНІАН. 2023. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/virvatis-z-moroku-yak-vizhivala-ta-zminyovalas-ekonomika-ukrajini-za-rik-viyini-12157020.html>
2. Тетяна Богдан. Фінансово-економічні наслідки війни / URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansovoeconomichni_naslidki.html
3. Регламент (ЄС) 2023/1077 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про тимчасові заходи лібералізації торгівлі, що доповнюють торговельні пільги, що застосовуються до українських товарів згідно з Угодою про асоціацію між Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з одного боку, та Україна – з іншого / URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1077&qid=1685945518458>
4. Ольга Стефанішина: Український шлях до ЄС стане прикладом для наслідування / Forbes. 2022. URL: <https://forbes.ua/leadership/olga-stefanishina-ukrainskiy-shlyakh-do-es-stane-prikladom-dlya-nasliduvannya-16122022-10137>
5. Головний ринок. Як розвивається і зростає український експорт в ЄС / Forbes. 2023. URL: <https://forbes.ua/company/golovniy-rinok-yak-rozvivaetsya-i-zrostaе-ukrainskiy-eksport-v-es-02032023-12061>

УДК 338.43(477):339.9(4)

Мадянова Анастасія Веніамінівна*магістрантка**спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», Національний університет біоресурсів і природокористування України, (м. Київ, Україна).***Асатуров Сергій Костянтинівич,***кандидат історичних наук, доцент,**Національний Університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна).*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

На сьогоднішній день, Україна є ключовим учасником міжнародних відносин в аграрній галузі, яка виступає як провідний експортер сільськогосподарської продукції. Головним пріоритетом в зовнішній політиці України є її напрям на інтеграцію в Європейський Союз.

Співробітництво між Україною і ЄС, в ролі акторів в європейському економічному і політичному просторі, має велике значення для українських урядових структур та народу, враховуючи активну участь України у міжнародних відносинах, особливо у галузі сільського господарства.

Варто зазначити, що до підписання Угоди про асоціацію, відносини між Україною і ЄС у сфері сільського господарства в основному розглядалися як частина економічних торговельних процесів. Починаючи з 2014 року, було визначено 10 областей співпраці в галузі сільського господарства і сільських територій, і більшість зобов'язань України пов'язана з прийняттям регулятивних стандартів ЄС в аграрному секторі.

Для чіткого визначення об'єкта і предмету дослідження, необхідно конкретизувати поняття "аграрна сфера" і "аграрний сектор". Хоча ці терміни схожі, "аграрна сфера" вважається більш широким поняттям, яке включає в себе не лише аграрний сектор, але й соціальну інфраструктуру сільських районів.

Отже, «аграрна сфера» охоплює як аграрний сектор, так і соціальний аспект та інфраструктуру сільських територій. Раніше, дослідження в цій галузі було здебільшого економічно орієнтованим.

Паралельно із зростанням об'ємів виробництва та експорту у розвитку АПК залишається низка дуже складних проблем, які при формуванні європейської аграрної моделі необхідно вирішити. До зазначених проблем належать: деформації структури виробництва; низька ефективність цієї галузі порівняно з іншими країнами; деформації цінних пропорцій; нераціональне використання земельних ресурсів сільськогосподарського призначення; критична зношеність основних виробничих фондів; невелика частка підприємств, сертифікованих згідно з міжнародними стандартами; недосконалість механізмів інвестиційного забезпечення; відсутність реформування соціальної сфери села.

Європейська перспектива є важливим інструментом для модернізації аграрного сектору та соціально-економічних відносин. При адаптації вітчизняного сільського господарства до умов ЄС, важливо враховувати національні особливості та здійснювати процеси реформ з урахуванням цих факторів. Замість копіювання зовнішніх досягнень, потрібно визначити пріоритети, які сприятимуть синергетичному та кумулятивному впливу на економічну і соціальну сфери аграрної економіки. Для цього варто розглянути

конкурентоспроможність продукції сільського господарства України на європейському ринку.

Конкурентоспроможні продукти включають насіння соняшнику, ріпак та продукти їх переробки, сою та її переробку, продовольчі та фуражні зернові культури, а також спеції. Зернові та олійні культури та продукти їх переробки постачаються на європейський ринок з України у значних обсягах. Розвиток цих секторів пов'язаний зі збільшенням обсягів виробництва і здобуттям більшого ринкового відсотка. Ці продукти не лише не поступаються за якістю і ціною конкурентам, а навіть перевищують їх.

Продукти, які мають потенціал конкурентоспроможності, включають м'ясо птиці, овочі, яйця, молоко та молочні продукти, свинину, мед, борошно та крупи. Ці продукти наразі поставляються на ринок ЄС, але в обмежених кількостях. Для розширення їхнього впливу на європейських споживачів, важливо стандартизувати якість та сертифікувати виробничі потужності підприємств.

Продукти з низькою конкурентоспроможністю включають яловичину, цукор і фрукти. Ця група продуктів українського виробництва має низьку конкурентоспроможність не лише на європейських ринках, але й загалом у світі. Їхнє вивезення великими обсягами не є доцільним, оскільки ці продукти призначені для внутрішнього споживання в Україні. Таким чином, можна виділити групи продуктів з потенціалом для розвитку, за умов виконання ряду умов та оновлення агропромислового комплексу.

Подальший розвиток аграрного сектору України залежить від кількох ключових напрямів. Серед них якісне вирішення питань, пов'язаних з політичними аспектами інтеграції України в Світову Торговельну Організацію (СТО), структурна перебудова та модернізація виробництва у сфері сільського господарства, розвиток ринкової логістики, створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу, підсилення акценту на екологічну агропродукцію, адаптація до європейських стандартів якості та безпеки харчування.

Стратегія розвитку аграрного сектора, особливо в контексті інтеграції України у глобальну економіку, включаючи Європейський Союз, має базуватися на оптимізації та розширенні структури експорту сільськогосподарської продукції, враховуючи потреби у продовольчій безпеці різних регіонів, ефективному використанні виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, використанні конкурентних переваг у виробництві окремих видів продукції і значному збільшенні позитивного зовнішньоторговельного балансу.

Література:

2. Бородіна О. М. Аграрний сектор України на шляху до євроінтеграції: монографія. Ужгород: ІВА, 2006. С. 109-119. 34
3. Голомша Н.Є. Конкурентоспроможність сільського господарства України: можливості та фактори зростання // Інноваційна економіка. Тернопіль, 2010. № 4. С. 67.
4. Клименко І.В., Бугрій М.Г., Ус І.В. Спільна аграрна політика Європейського Союзу: можливості та виклики для України: Аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2011. 19 с. Сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: www.minagro.gov.ua.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.

УДК 327.39(438:477)(043.2)

Тихоненко Ірина Вікторівна,
*кандидат політичних наук, доцент,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили (м. Миколаїв, Україна)*

ІНІЦІАТИВИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАННЯХ

Республіка Польща з початку повномасштабного військового вторгнення Росії до України у лютому 2022 р. активізувала свою зовнішньополітичну діяльність на підтримку України. Варшава почала діяти як стратегічний партнер Києва, надаючи допомогу і сприяння у різних сферах, так і апелюючи до глобальних та регіональних інтеграційних об'єднань, ініціатив щодо створення коаліції на підтримку України. На глобальному рівні міжнародно-політичної взаємодії щодо підтримки України у оборонній війні проти Росії, Польща активно голосує «за» усі відповідні резолюції в межах Генеральної асамблеї ООН, що засуджують агресора.

Республіка Польща, будучи державою-членом як Європейського Союзу, так і Північноатлантичного альянсу, намагається максимально задіяти ці регіональні та трансрегіональні об'єднання на підтримку України.

У межах НАТО, Президент Польщі А. Дуда зазначив, що нова стратегічна концепція НАТО має враховувати зміни, спричинені агресією Росії проти України: «Я вважаю, що присутність НАТО в наших країнах має змінити свій профіль. Вона повинна перестати бути передовою присутністю, а повинна стати оборонною передовою присутністю, тобто оборонною і постійною», – наголосив польський лідер [1]. Крім цього, польська сторона постійно наголошує на наданні більше зброї Україні, що проявилось у питаннях надання танків «Леопард» та перспективності передачі літаків F-16.

Варшава ще з часів заснування ініціативи «Східного партнерства» є лобістом українських інтересів у ЄС, підтримує євроінтеграційні прагнення України. Наприклад, у січні 2023 р. за польською ініціативою Європейська комісія виділила ВГК 10 млн євро для забезпечення кредитної діяльності Kredobank для компаній, що працюють в Україні. Угоди підписали представники Єврокомісії, Bank Gospodarstwa Krajowego та Kredobank. Це надає можливість отримати доступ до фінансування для мікро-, малих і середніх підприємств, переважно в аграрному секторі, промисловості та агропродовольчому виробництві [2].

Незважаючи на ініціативність Варшави у всеосяжній підтримці Києва є й певні деструктивні фактори – підтримка українських аграріїв зі сторони євроспільноти, що досить вразило польських фермерів і аграріїв держав транзитерів української сільськогосподарської продукції. Проте, Єврокомісія не лише виділяє значну кількість макрофінансової допомоги Україні, але й підтримує українську «зернову ініціативу», незважаючи на певні заперечення з польської сторони [3].

Польща активно підтримує Київ і на майданчиках так званих «географічних» моделей співробітництва. Зокрема, на зустрічі у червні 2023 р. у межах «Веймарського трикутника» (неформальний зовнішньополітичний форум між Німеччиною, Польщею та Францією), Президент Польщі А. Дуда зазначив: «Захід повинен допомогти Україні приєднатися до ЄС і НАТО, а також допомогти їй виграти оборонну війну проти Росії. Росія ніколи більше не повинна мати потенціал для нападу на іншу країну, розширення своєї сфери впливу ціною життя та власності інших людей та інших країн або за рахунок суверенітету та незалежності інших держав» [4].

У форматі «Люблінського трикутника» (регіональний альянс Польщі, Литви та України), який було засновано ще до початку повномасштабної російсько-української війни,

було засуджено російську агресію проти України, а також активізовано міждержавне співробітництво. Зокрема, 11 січня 2023 р. у Львові відбувся другий саміт «Львівського трикутника» у результаті якого сторони підписали Спільну декларацію у якій наголошується на підтримці скликання саміту Глобальної формули миру для консолідації міжнародної підтримки мирного плану, представленого Президентом України В. Зеленським. Роль Польщі у цьому форматі не обмежується лише спільною взаємодією, а й готовністю чітко дотримуватися визначеного курсу на підтримку Києва, що виявилось у заяві надати Україні танки «Леопард-2» німецького виробництва, які на той момент Німеччина не погоджувалася передавати офіційному Києву [5, с. 57].

Крім цього, польська сторона цілеспрямовано корегує багатостороннє співробітництво із залученням до нього України зважаючи на досить перспективну геополітичну Ініціативу трьох морів (Україна отримала статус партнера-учасника у червні 2022 р.). Осторонь не стоїть і «Вишеградська група», в межах якої Польща ставить за мету послабити антиукраїнську позицію Угорщини.

Тому, можна стверджувати, що активність ініціатив Варшави на теренах інтеграційних об'єднань європейського простору стає ще одним ефективним механізмом підтримки України у оборонній війні проти Росії.

Література

1. Президент Польщі заявив, що в умовах агресії РФ проти України потрібна нова стратегія НАТО // *Polskie Radio*. 2022. 22 березня. URL: <https://www.polskieradio.pl/398/7856/Artykul/2925216,Президент-Польщі-заявив-що-в-умовах-агресії-рф-проти-України-потрібна-нова-стратегія-НАТ>
2. 750 mld USD strat gospodarczych od początku wojny. Polska na froncie wsparcia finansowego dla Ukrainy // *PolskieRadio24.pl*. 2023. URL: <https://polskieradio24.pl/42/259/artykul/3115568,750-mld-usd-strat-gospodarczych-od-poczatku-wojny-polska-na-froncie-wsparcia-finansowego-dla-ukrainy>
3. Єврокомісія, попри заперечення Польщі, планує скасувати обмеження на імпорт українського зерна // *Укрінформ*. 2023. 2 серпня. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3743489-evrokomisia-popri-zaperecenna-polsi-planue-skasuvati-obmezenna-na-import-ukrainskogo-zerna.html>
4. We should help Ukraine join Western community says Polish president // The official website of the President of the Republic of Poland. 2023. Retrieved from <https://www.president.pl/news/we-should-help-ukraine-join-western-community-says-polish-president,69869>
5. Ближняк О. «Lublin Triangle» – a new trend in regional integration processes // *Політичне життя*. 2023. № 1. С. 53-61.

УДК 339.94(477+4)

Чемер Софія Павлівна

студентка

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», Національний університет біоресурсів і природокористування України, (м. Київ, Україна).

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРАГНЕННЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Євроінтеграційні прагнення України є ключовим аспектом її зовнішньої політики та розвитку. Після набуття незалежності 1991 року Україна почала активно працювати над

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

наближенням до Європейського Союзу та інших європейських структур. Однак цей процес був складним та супроводжувався численними викликами.

Україна прагне до поглиблення демократії та формування правової держави, а також гарантування прав людини та основних свобод. Підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом 2014 року стало важливим кроком у цьому напрямку.

Україна активно працює над гармонізацією своїх законів та економічних структур з європейськими стандартами. Це включає в себе торгівлю, інвестиції та розвиток економіки.

Україна сприяє культурній обміні та співпраці в галузі освіти та науки з країнами ЄС. Це сприяє поглибленню зв'язків та розвитку громадянського суспільства. [1, с.29].

Євроінтеграція України супроводжується внутрішніми та зовнішніми викликами, такими як корупція, конфлікт на сході країни, торгівельні спори та інші фактори, які впливають на реалізацію реформ.

Україна продовжує мати підтримку з боку багатьох країн і міжнародних організацій у її євроінтеграційних зусиллях. [2, с.130]. Зусилля України на шляху до євроінтеграції важливі для її розвитку та підвищення життєвого рівня громадян. Перспективи включають поглиблення співпраці з Європейським Союзом, можливість отримання статусу кандидата на членство та, в кінці кінців, повне членство в ЄС.

Таким чином, євроінтеграційні прагнення України є складним та динамічним процесом, який вимагає багатофакторного аналізу та стратегічного планування. Незважаючи на виклики, Україна продовжує розвивати свої відносини з Європейським Союзом та іншими.

Отже, євроінтеграція залишається важливим напрямком розвитку України. Країна зосереджує свої зусилля на наближенні до європейських стандартів у політиці, економіці та соціокультурній сфері. Незважаючи на виклики та перешкоди, Україна продовжує отримувати підтримку міжнародного співтовариства на шляху до євроінтеграції.

Література:

1. Гетьман І.В. Правова система України в умовах глобалізації та євроінтеграції: до постановки проблем // Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2011. Випуск №24. С. 27-36

2. Жаліло Я.А. Євроінтеграційні перспективи України: від декларацій – до дій // Стратегічні пріоритети. - 2009. № 3 (12). С. 129-135.

3. Матюшенко І.Ю., Беренда С.В., Резніков В.В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 496с.

УДК 327.7:339.32(477)

Шундрик Станіслав Юрійович,
*студент спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України,
(м. Київ, Україна).*

Асатуров Сергій Костнтинович,
*кандидат історичних наук, доцент,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).*

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Євроінтеграція України відбувається в контексті повномасштабного російського втручання. Війна, розпочата агресором, з одного боку, довела готовність українців захищати

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

незалежність своєї країни, а європейський шлях розвитку об'єднав українську націю і посилив громадську підтримку руху в ЄС.

Водночас війна, від якої Україна зазнала величезних людських, фінансових та економічних втрат, вплинула на характер її входження до єдиної Європи та визначила особливості її «військової» євроінтеграції. В даний час основними елементами відносин Києва і Брюсселя є континентальна експансія Росії, її політична солідарність і спільна протидія військовій, фінансовій та економічній підтримці України. Наша країна під ударом всієї військової могутності країни-агресора довгий час захищала східну сторону ЄС. Сьогодні майбутнє Європи залежить від української армії. У цьому геополітичному значення, винятковість і пріоритет євроінтеграції України. Україна проводить проєвропейські реформи, приймає важливі закони про європейську інтеграцію та поглиблює співпрацю з Брюсселем у різних напрямках. Загалом, є підстави говорити про значний прогрес, значні досягнення та зміни на європейському шляху. Важливо зайняти позицію кандидата, але це не останній етап європейської інтеграції. Таким чином, навіть у разі війни немає необхідності сповільнювати шлях до ЄС, проводити необхідні реформи, щоб скористатися новим становищем, отримати членство в ЄС і забезпечити умови, що відповідають європейським нормам і стандартам для повоєнного відновлення України.

Широкомасштабна війна, що становить загрозу для української держави, потребує значного коригування внутрішнього соціально-економічного розвитку та зовнішньополітичних пріоритетів, щоб зосередити основну увагу та ресурси на опорі російській агресії. Це має вплинути на динаміку та ефективність прогресу на європейському напрямку. По-перше, війна сповільнила темпи соціально-економічних реформ в рамках реалізації Угоди про асоціацію Україна-ЄС і в тій чи іншій мірі ускладнила процес імплементації пакета рекомендацій Єврокомісії. Це знизило інтерес і активність європейських ділових партнерів до розвитку контактів з воюючими країнами зі складною внутрішньополітичною ситуацією, включаючи ризики і небезпеки Європейського Союзу. Тим часом європейський бізнес перебуває у важкому становищі через низку вказаних проблем. По-друге, війна перетворила Україну на довгострокового отримувача міжнародної донорської допомоги. За оцінками експертів, зовнішні фінансові доходи покривають близько третини бюджетних витрат України. Ця тенденція збережеться і в наступному році. По-четверте, через російську експансію і затяжну війну українська сторона повинна зосередити величезні політичні, дипломатичні, фінансові, економічні та людські ресурси на протидії агресії. Кремля в різних напрямках. Зокрема, Київ змушений підтримувати великий військовий контингент на 1000-кілометровому російсько-українському фронті і постійно збільшувати фінансування військових потреб. В даний час майже половина бюджетних витрат спрямовується на оборонний сектор.

Загальна тенденція торгових відносин з ЄС свідчить про те, що вплив загального торгового простору в останні роки мало іншу динаміку. З одного боку, показники внутрішньогалузевої торгівлі зростали, хоча і повільно. Показник торгового дефіциту з ЄС також характеризувався висхідною динамікою. Індекс торгового балансу трохи покращився. Але, з іншого боку, негативне сальдо взаємного товарообміну не перевищено. Показники товарної концентрації українського експорту в цілому збільшилися, але мали тенденцію до зниження у зв'язку з експортом до ЄС. Диверсифікація товарної структури експорту до Європи була найбільш очевидною в невеликих кількостях. В цілому, майбутній розвиток зовнішньої торгівлі України з країнами-членами ЄС багато в чому буде залежати від зруйнованої експортної структури країни і відновлення доступу до моря. Тому рішення ЄС створити спеціальну «платформу для відновлення України» під головуванням Єврокомісії та уряду України, що принципово важливо (Єврокомісія також запропонувала створити фонд «Rebuild Ukraine»). Цей фонд, інтегрований до бюджету ЄС, вважається основним засобом відновлення України. Він надає позики та гранти, а фінансове управління пов'язане з інвестиціями та реформами. Діяльність «Rebuild Ukraine» заснована на досвіді фонду

відновлення та сталого розвитку ЄС, який вже має практику подолання кризових ситуацій у різних країнах ЄС.

Підводячи підсумок, зазначити наступне: на стан партнерства Києва і Брюсселя і темпи євроінтеграції України впливає комплекс зовнішніх і внутрішніх факторів, які, з одного боку, усувають висхідну турбулентність, непередбачуваність геополітичних і гео економічних процесів. З іншого боку, це більш глобальний конфлікт між демократичним декомунізованим цивілізованим світом і авторитарними режимами. Період «стратегічної невизначеності» у відносинах Києва і Брюсселя закінчився, коли Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС. Україна зазнала величезних гуманітарних та економічних втрат, темпи соціально-економічних реформ сповільнилися. Київ повинен зосередити свої величезні ресурси на протидії агресії Кремля, у якого немає іншого вибору, окрім як вплинути на темпи просування ЄС. Водночас негативним фактором є ускладнення внутрішньої соціально-економічної ситуації в ЄС через блокування країнами-агресорами українського агропромислового експорту, узурпацію Російською Федерацією енергоресурсів. Особливістю нинішнього етапу співпраці Україна - ЄС є те, що єдина Європа демонструє послідовну і непохитну політичну і дипломатичну солідарність з Києвом, надаючи нашій країні військові технології, фінансову і гуманітарну допомогу. Однак темпи і обсяги цієї допомоги як і раніше відстають від нагальних потреб України. Поглиблення економічного співробітництва з ЄС та поступове розширення присутності України на європейських ринках важливі для стабілізації внутрішньої ситуації. Вже під час війни було зроблено кілька важливих заходів щодо зміцнення економічних контактів між Києвом і Брюсселем. ЄС лібералізував торгівлю з Україною, скасував квоти і тарифні обмеження. Паралельно був введений безвізовий режим в різних сферах секторального співробітництва Україна - ЄС. Це сприятиме як процесу подальшої європейської інтеграції України, так і посиленню протидії країнам-агресорам.

Література:

1. Чернова А., Якименко Ю. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи // *«Національна безпека і оборона»* №1-2, 2022.

УДК 352.07:338.244.47(4+477)

Ярмольчук Дмитро Вікторович,
студент спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України,
(м. Київ, Україна)

ВПЛИВ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ПРОЦЕС ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Мета реформи - формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Реформа передбачає відповідальність органів місцевого самоврядування перед жителями – за ефективність своєї роботи, а перед державою – за її законність.

Реформа децентралізації в Україні має важливий вплив на процес євроінтеграції країни. Ось деякі аспекти цього впливу:

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Децентралізація і структурні зміни: Децентралізація в Україні передбачає передачу більшої влади і ресурсів з центрального рівня влади до місцевих громад. Це може вимагати структурних змін у владних інститутах та процесах, щоб забезпечити ефективне використання нових повноважень та ресурсів. Такі зміни можуть бути важливими для відповідності нормам та стандартам Європейського Союзу.

Підвищення відповідальності місцевих органів: Децентралізація може сприяти підвищенню відповідальності місцевих органів влади перед громадянами, що може бути сприятливим для євроінтеграції. Забезпечення більшої відкритості та обліковості в управлінні може сприяти боротьбі з корупцією і покращенню умов для іноземних інвестицій.

Місцева ініціатива і виконання європейських стандартів: Місцеві громади, які отримали більше влади, можуть активно впливати на впровадження європейських стандартів та норм у своїх регіонах. Це може сприяти гармонізації законодавства та норм України з правилами ЄС.

Регіональний розвиток: Децентралізація може сприяти більш рівномірному регіональному розвитку, що є важливим аспектом для вступу до Європейського Союзу. ЄС надає великий акцент на співпрацю та розвиток всіх регіонів, і реформа децентралізації може допомогти досягнути цієї мети.

Фінансова стійкість місцевих громад: Децентралізація також може сприяти збільшенню фінансової стійкості місцевих громад, оскільки вони отримують більше доходів і ресурсів для розвитку. Це може зробити їх більш конкурентоспроможними і здатними втілювати європейські стандарти.

В Україні процес децентралізації розпочато 2014 року з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (01.04.2014), законів України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015) та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації. Цей процес дозволив формувати відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування значний дієвий і спроможний інститут місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади (ОТГ). За 6 років реформи утворено 1070 ОТГ, у які добровільно об'єдналися 4882 громад. З них у 936 ОТГ відбулись перші місцеві вибори. Урядом затверджено перспективні плани формування територій громад 24 областей, які 100% охоплюють територію областей. Площа утворених ОТГ становить майже 47% від загальної площі України. В ОТГ та містах обласного значення проживає понад 70% населення України .

Відповідно до прийнято Закону України від 16.04.2020 № 562-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад», Кабінетом Міністрів України визначено адміністративні центри та затверджено території 1470 спроможних територіальних громад, у яких будуть проведені місцеві вибори у 2020 році на новій територіальній основі. Завдяки запровадженню міжмуніципального співробітництва громади отримали можливість консолідувати зусилля та реалізовувати спільні проекти. Зокрема 1354 територіальних громад уклали 604 договори про співробітництво.

Система місцевого управління України та Польщі визначають місцеве самоврядування як суб'єкт здійснення публічної влади, що встановлює баланс між централізацією та децентралізацією в системі управління державою, закріплює існування управлінської моделі, яка базується на двох підсистемах: по-перше, місцевого самоврядування, в основу функціонування якого покладений принцип децентралізації, та, по-друге, урядової адміністрації, яка діє на засадах централізації. Ключовою відмінністю систем місцевого самоврядування в Україні та Польщі є наявність державної адміністрації (інститут префекта) в Україні на рівні, як області, так і району, натомість у Польщі державної адміністрації на рівні повіту немає, а лише на рівні воєводства функціонує інститут воєводи.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Для сприяння процесу децентралізації, посилення місцевого самоврядування та участі громадян у плануванні, оцінці результатів розвитку в ряді країн створені інституційні структури регіонального розвитку – ключові компоненти національної політики. Міністерство регіонального розвитку в Чеській Республіці, Рада з Реформ в Раді Міністрів Румунії, Міністерство внутрішніх справ Естонії, Міністерство економіки Польщі є відповідальними у цій сфері. У більшості європейських держав існують національні агенції з питань регіонального розвитку як виконавчі органи, що допомагають відповідному міністерству в його діяльності (Угорщина, Чехія), або певною мірою незалежні інституції (Польща) для реалізації програм розвитку регіонів та управління фондами. У Румунії вони мають законодавчо визначені функції, є громадськими неприбутковими організаціями, у Польщі (фонди) та Чехії (асоціації) – це неурядові організації, що функціонують як прибуткові чи неприбуткові, взаємодіють з державними інституціями.

Загалом, реформа децентралізації може бути позитивною для процесу євроінтеграції України, якщо вона впроваджується з урахуванням європейських стандартів і цілей. Однак важливо враховувати, що цей процес також вимагає пильного моніторингу і координації для забезпечення гармонізації і впровадження необхідних змін у всіх аспектах українського суспільства.

СЕКЦІЯ 6 СПІВПРАЦЯ УКРАЇНА – НАТО В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

УДК 327.5(470+571-651.1)(477)

Горовий Вадим Олександрович,
*студент спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України,
(м. Київ, Україна).*

Асатуров Сергій Костнтинович,
*кандидат історичних наук, доцент, Національний
Університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)*

ВЗАЄМИНИ УКРАЇНА – НАТО ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Співпраця України та Північноатлантичного Альянсу почалася в 1992 році, коли Україна подала заявку на отримання Плану Дій щодо членства в НАТО (ПДЧ). Разом з цим, Україна чітко показала свої наміри щодо вступу в оборонний альянс. Це демонструвалося в підтримкою дружніх дипломатичних відносин з країнами-членами НАТО, особливо з Польщею, Британією, США та Францією. Щоб стати повноцінним членом НАТО, 327.5(470+571-651.1)(477) Україна пішла на багато шляхів, щодо зближення відносин, наприклад – Будапештський Меморандум (щодо відмови України від ядерної зброї).

Необхідність для України набуття статусу країни-члена НАТО підтвердилось багатьма конфліктами, що мали місце в 1991 року – серед них: окупація Придністров'я та створення так званої ПМР (Придністровської Молдавської Республіки), війна в Грузії 2008 року, конфлікт за о. Тузла та спроба створення т.з. «Республіки Крим». Всі ці конфлікти об'єднує те, що їх ініціатором є Росія, та це підтвердило, що НАТО – єдиний спосіб України не потрапити під безпосередній вплив РФ.

Всі вищеперераховані факти вказують на те, що РФ має територіальні претензії щодо України, але світове співтовариство заплющувало на це очі. Коли в 2014 році розпочалася Російсько-українська війна, що спіткало за собою окупацію частин Донецької та Луганської областей та А.Р. Крим, реакція НАТО була дуже обачливою та неоднозначною. Не дивлячись на це, НАТО прийняли рішення підтримувати Україну на її шляху до членства, не дивлячись на територіальні конфлікти.

В червні 2021 році, одним з потужних сигналів щодо членства України став Брюссельський саміт, на якому лідери НАТО підтвердили рішення про те, що Україна та Грузія стануть членами НАТО згідно з ПДЧ. Крім того, Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг також заявив: «Росія не зможе накласти вето на вступ України до НАТО, оскільки ми не повернемося в еру сфер впливів, коли великі країни вирішують, що робити меншим».

24 лютого 2022 року почалось повномасштабне вторгнення РФ в Україну, що сталося на тлі визнання т.з. «ЛНР» та «ДНР». Реакцією НАТО на початок війни було тимчасове мовчання. Після того, як російський наступ на Київ захлинувся, НАТО почали робити перші кроки щодо допомоги Україні: передача натівського озброєння Україні, починаючи від стрілецької зброї та закінчуючи німецькими, британськими та американськими танками. Також, в 2023 році були досягнуті домовленості щодо передачі Україні літаків – винищувачів F-16 з ВВС країн-членів НАТО.

Важливим кроком щодо поглиблення співпраці у форматі Україна – НАТО, стала

заява тимчасово повіреної у справах США в Україні Крістіни Квін, щодо можливості подачі Україною заявки на вступ в альянс без ПДЧ на тлі вступу Фінляндії та Швеції у альянс. 30 вересня 2022 року Президент України В. Зеленський, Голова ВРУ Р. Стефанчук та Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль підписали заявку на пришвидшений вступ до НАТО на тлі анексії окупованих територій Росією.

Рішення про заявку ухвалили за результатами засідання Ставки верховного головнокомандувача, а також засідання Ради національної безпеки і оборони, які відбулися цього ж дня. До входження України в НАТО Зеленський закликав західних партнерів реалізувати пропозиції гарантій безпеки, викладені Україною в Київському безпековому договорі.

Одразу після подачі заяви декілька країн-членів погодилися з вступом України в альянс: Словаччина, Польща, Словенія, Чорногорія, Данія, Ісландія, Норвегія та Бельгія. Але всередині блоку є й країни, що не приймають вступ України, наприклад – Угорщина.

Отже, шлях України до членства в НАТО значно прискорився з початком повномасштабної війни з РФ. Але треба відзначити, що НАТО потребує від України результатів на полі бою та демонстрації успіхів у війні. Не дивлячись на це, навіть зараз можна сказати, що НАТО хоче бачити Україну у складі альянсу, але тільки тоді, коли Україна виконає одну з основних потреб щодо вступу – відсутність територіальних проблем.

Література:

1. Організація Північноатлантичного договору. Відносини з Україною. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm

2. Проховник П.М. Міжнародна співпраця Україна – НАТО в умовах російсько-української війни: нормативно-правова база // Військово-науковий вісник. №37 (2022). URL: <http://vnm.asv.gov.ua/article/view/260759>

УДК 327.51(470+571-651.1)(477)

Мамай Вероніка Олександрівна,

студентка

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні

комунікації та регіональні студії», Національний

університет біоресурсів і природокористування України,

(м. Київ, Україна).

ПОГЛИБЛЕННЯ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА НАТО В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

У контексті цих подій розвивалася співпраця між Україною та Північноатлантичним альянсом (НАТО). Вона стала не тільки актуальною, але й стратегічно важливою для забезпечення безпеки та стабільності в регіоні. Поглиблення співпраці між Україною та НАТО у контексті російської агресії стало ключовим фактором для збереження миру і реагування на нові виклики для безпеки в Європі.

Підтримка НАТО сприяє зміцненню обороноздатності України, що є критичним у контексті російської агресії. Безпека України має вагомe значення для НАТО і усіх держав-членів Альянсу. Альянс цілковито підтримує невіддільне право України на самооборону, а також її право обирати власні механізми безпеки. Майбутнє України – в НАТО.

Відносини між Україною і НАТО почали розвиватися ще на початку 90-х років ХХ ст. і відтоді стали одним з найбільш значущих партнерств НАТО. Починаючи із 2014 року, у зв'язку з незаконною анексією Криму Росією, співробітництво між Україною і НАТО у низці ключових галузей було активізовано. Від початку повномасштабного вторгнення Росії у 2022

році як НАТО, так і держави-члени Альянсу надають Україні допомогу на безпрецедентному рівні.

НАТО надає Україні військову допомогу, включаючи військове обладнання, боєприпаси та інші ресурси для зміцнення її збройних сил. Ця допомога дає Україні можливість поповнити та оновити свій військовий арсенал. З представниками НАТО працюють українські військові експерти, які надають поради щодо стратегії оборони, тактики та реформ в українських збройних силах. Україна регулярно співпрацює з НАТО у плануванні та координації оборонних заходів. Це спільне планування дозволяє оптимізувати використання ресурсів та покращити відповідь на загрози. НАТО також надає Україні можливість доступу до сучасних військових технологій і систем комунікацій, що підвищує ефективність українських збройних сил. Україна бере участь у спільних військових навчаннях з країнами-членами НАТО. Ці навчання сприяють підвищенню професіоналізму українських військових і покращують їхню спроможність взаємодіяти зі своїми союзниками. НАТО також активно сприяє розвитку інфраструктури та оборонної готовності України, зокрема, підвищенню якості аеропортів, портів і інших важливих об'єктів. Ці заходи спільно з НАТО спрямовані на підвищення обороноздатності України в умовах російської агресії і забезпечення її здатності ефективно протистояти загрозам та зберігати територіальну цілісність.

НАТО спільно з Україною продовжує вживати санкції проти Росії у відповідь на агресію та анексію Криму. Держави-члени Альянсу і партнери вжили безпрецедентних заходів проти Росії, включаючи суворі санкції, щоб позбавити Кремль ресурсів для фінансування воєнної машини. Держави-члени Альянсу і надалі посилюватимуть санкції з метою збільшення тиску на російський уряд. Завдяки цим зусиллям Росії буде дедалі складніше ремонтувати свої танки, виробляти ракети і фінансувати війну. Рішення Президента Путіна напасти на Україну є жахливою стратегічною помилкою, за яку Росія дорого розплатуватиметься протягом багатьох років, як економічно, так і політично.

Україна активно приймає участь у миротворчих операціях під егідою НАТО та ООН, сприяючи збереженню миру та стабільності в регіоні. Наша країна бере участь в миротворчих місіях, які підтримуються ООН. Наприклад, Україна брала участь у Місії ООН з стабілізації в Ліберії (UNMIL), Місії ООН у Судані (UNAMID) та інших операціях. Також Україна є учасницею програми Партнерство для миру НАТО, яка передбачає спільні військові навчання та співпрацю у сфері миротворчої діяльності. Це включає в себе навчання миротворців, обмін досвідом та спільні вправи. Наша держава також активно бере участь у спільних ініціативах з безпеки разом з НАТО. Це може включати участь в місіях підтримки миру та безпеки в різних регіонах світу. Україна співпрацює з іншими країнами-членами НАТО та партнерами для спільного забезпечення стабільності та миру. Ця співпраця може включати спільні військові операції або участь у миротворчих місіях.

Наша Батьківщина є учасницею миротворчих операцій, щоб сприяти розв'язанню конфліктів, забезпечувати гуманітарну допомогу та сприяти відновленню стабільності та миру в регіоні та за його межами. Це є важливою частиною її зовнішньої політики і допомагає зміцнити міжнародну співпрацю в діловій сфері.

Для вступу України до НАТО після закінчення війни з Росією потрібно врахувати ряд ключових факторів та рекомендацій, які базуються на стандартах альянсу та дискусіях на міжнародних платформах, таких як ООН:

1. Відновлення територіальної цілісності: НАТО традиційно уникає прийому нових членів, які мають територіальні конфлікти. Це означає, що Україна має вирішити питання Криму та Донбасу.

2. Військова реформа: Україна має довести свої військові структури, обладнання та підготовку до стандартів НАТО. Це включає модернізацію армії, покращення командування та контролю, а також реформування оборонних закладів.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

3. Демократичні реформи: НАТО ставить акцент на демократичні цінності. Україна має продовжувати реформи у сфері правосуддя, боротьби з корупцією та гарантії свободи преси.

4. Економічна стабільність: Фінансова стабільність та розвиток є ключовими для створення ефективних оборонних структур. Економічна реформа, спрямована на лібералізацію ринку, залучення інвестицій та боротьбу з корупцією, є важливою.

5. Зовнішньополітична співпраця: Україна має демонструвати здатність бути надійним партнером, що дотримується міжнародного права та зобов'язань.

6. Соціальна підтримка: Важливим є підтримка членства в НАТО серед українського населення. Це передбачає просвітницькі кампанії та забезпечення доступу до об'єктивної інформації.

7. Співпраця з членами НАТО: Активне взаємодія з країнами-членами альянсу на двосторонній основі, зокрема через спільні військові навчання, сприятиме інтеграції України в альянс.

Звісно, конкретні вимоги та рекомендації можуть бути специфіковані в залежності від конкретного політичного контексту та рішень, прийнятих членами НАТО.

У завершення хочу підкреслити, що поглиблення співпраці між Україною та НАТО в умовах російської агресії є прикладом того, як об'єднані зусилля можуть допомогти забезпечити безпеку та стабільність у регіоні. Ця співпраця є невід'ємною частиною стратегії забезпечення миру та збереження суверенітету в умовах викликів сучасного світу.

УДК 327.7НАТО(477)(043.2)

Миколайчук Софія Олегівна,

студентка

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, (м. Київ, Україна).

Любовець Олена Миколаївна,

доктор історичних наук,

професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

ПОГЛИБЛЕННЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНА – НАТО В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Поглиблення співпраці між Україною та НАТО в умовах російської агресії має велике стратегічне та геополітичне значення, оскільки воно впливає на безпеку і стабільність не тільки в Україні, але і в цілому в регіоні.

На жаль, через російську агресію Україна не контролює частину своєї території, зокрема Крим та окремі частини областей країни. Поглиблення співпраці з НАТО допоможе Україні підтримувати і захищати свій суверенітет, а також посприє закінченню війни. Російська агресія в Україні створила загрозу стабільності в Європі. Поглиблення співпраці з НАТО може сприяти зміцненню обороноздатності України та запобіганню подальшій ескалації конфлікту. До того ж НАТО може виступити як посередник у вирішенні конфлікту, сприяючи переговорному процесу. Співпраця з НАТО дозволяє

Україні отримувати необхідну підтримку, включаючи військову допомогу, навчання та обмін досвідом. Це допомагає покращити обороноздатність українських військ та забезпечити їхню готовність до дій. Співробітництво з Альянсом включає в себе і реформи в сфері оборони та безпеки, а також вдосконалення демократичних інститутів. Це допомагає Україні будувати сильну та стійку демократію.

Наразі Україна подала запит на членство в НАТО і це питання залишається актуальним. Розгляд цього запиту є одним із способів підтримки України та підсилення обороноздатності країни в умовах війни. Альянс може і має продовжувати розвивати своє партнерство з Україною. Це включає в себе надання військової допомоги, навчання та обмін досвідом у сфері оборони. Політичний та економічний тиск на Росію через санкції є одним із інструментів міжнародного тиску для зміцнення безпеки України та можливістю змусити Росію дотримуватися міжнародного права. Міжнародні переговори та спроби досягнути мирного врегулювання конфлікту є важливими, і тому НАТО підтримує цей процес. Важливим є інтенсивне впровадження реформ в Україні, зокрема в сфері оборони і безпеки, щоб підвищити ефективність і професіоналізм українських військових. НАТО також надає допомогу Україні в сфері інформаційної безпеки, в тому числі захисту від дезінформації та кібератак. Постійні дипломатичні зусилля щодо розв'язання конфлікту важливі для покращення ситуації в регіоні.

Усе перераховане свідчить про те, що поглиблення співпраці України з НАТО є необхідним для забезпечення миру та стабільності в Україні та всьому регіоні. Це також допомагає зміцнювати демократію, закріплювати дотримання прав людини в країнах та перешкоджає розгортанню нових конфліктів.

УДК 355.01(479+571-651.1):327.51(477-15)

Якименко Катерина Олексіївна

студентка

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні

комунікації та регіональні студії»,

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

(м. Київ, Україна).

РОЗВИТОК ВІДНОСИН УКРАЇНИ З НАТО В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Війна між Україною та Росією триває ще з 2014 року. У лютому 2022 року наші сусіди розпочали повномасштабну війну з Україною. Саме з того дня ми почали активно шукати підтримки у міжнародних організацій. Одним з таких помічників для нас стало НАТО.

Відносини Україна-НАТО були започатковані значно раніше – у 1991 році, коли Україна, здобувши незалежність, приєдналася до Ради північноатлантичного співробітництва. Україна першою серед держав СНД приєдналася до Програми НАТО «Партнерство заради миру».

З початком війни альянс надав нашій країні чималу підтримку, як фінансові, так і гуманітарну. Окремі держави-члени НАТО постачають в Україну озброєння, боєприпаси і різні види легкої та важкої військової техніки, зокрема, протитанкові комплекси і системи ППО, гаубиці, безпілотні апарати і танки. Донині держави-члени Альянсу надали Україні військову техніку вартістю у мільярди євро.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Можна відзначити таку військову допомогу як: надання Данією та Нідерландами літаків F-16 та танки Leopard 2, Challenger 2 та Abrams. Також Україні дали гарантії вступу в НАТО по закінченню війни. НАТО не забороняє рішення деяких солдатів приєднатися до Інтернаціонального Легіону. Також спостерігається допомога в тренуванні солдатів ЗСУ. Інструктори в Британії, Німеччині, Франції та США тренують штурмові підрозділи для бездоганного виконання бойових завдань.

Не дивлячись на швидкозмінні ситуації всередині країн членів альянсу допомога Україні тільки збільшується в кількостях та швидкості її надання. Звісно можна побачити, що деякі політичні особи виразились проти надання Україні допомоги. Серед таких осіб можна зазначити прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана та экс-президента США Дональда Трампа. Прем'єр-міністр неодноразово висловився про свою пряму підтримку розвитку бойових дій в Україні. Він забороняв надання Україні військової та гуманітарної допомоги. Дональд Трамп за допомогою соц. мереж дискредитувати діючого президента Сполучених Штатів Джозефа Байдена. Але ці дії не спричинили відмову НАТО від надання Україні допомоги.

У висновку можна зазначити, що не дивлячись на багаточисленні перепони та непорозуміння ситуації на початку війни НАТО швидко мобілізувались та почали надавати допомогу. Але необхідно сказати про неефективність сьогоденної системи управління альянсу. Для полегшення роботи організації треба реформувати порядок надання допомоги.

СЕКЦІЯ 7

**РОЗВИТОК СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ
В УМОВАХ ПРОТИСТОЯННЯ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ**

УДК 334:339.9

Шевчук Олександр Володимирович,
*доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародних відносин та
зовнішньої політики,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна).*

**МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА МИКОЛАЇВЩИНІ У ПОДОЛАННІ
НАСЛІДКІВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ**

Україна б'ється з ворогом, набагато сильнішим за неї. ВВП РФ у 2021 році був у 9 разів більшим за український (1,8 трлн. дол. проти 200 млрд. дол.), а війна 2022 року поглибила цю прірву, і зараз різниця становить 14 разів. Населення росії втричі більше, ніж в Україні (143 млн. проти 29 млн. осіб, а понад 8 млн. не повернулися до країни від початку війни.).

Станом на кінець лютого 2023 року обсяги міжнародної допомоги Україні перевищили 38 млрд. доларів.

Про це йдеться у Макроекономічному та монетарному огляді НБУ за березень 2023 р.

«З початку повномасштабного вторгнення станом на кінець лютого 2023 р. обсяги міжнародної допомоги перевищили 38 млрд. доларів», – йдеться у повідомленні.

В огляді зазначається, що завдяки надходженням міжнародної фінансової допомоги міжнародні резерви зростали починаючи з жовтня 2022 року. Станом на кінець січня 2023 р. вони досягли 29,9 млрд. доларів.

Миколаїв за період війни отримав посильну допомогу з різних джерел надходження у вигляді медикаментів, медичних засобів та обладнання, засобів індивідуального захисту, деззасобів, продуктів харчування, речей для дітей та дорослих, засобів гігієни тощо.

Загальна сума збитків, завдана інфраструктурі Миколаєва через повномасштабне вторгнення Росії в Україну, становить більше 860 мільйонів євро. Найбільше збитків росія завдала внаслідок руйнувань житлового фонду Миколаївщини – понад 386 млн. євро. Екологічні збитки Миколаївської області становлять близько 23 мільярдів грн. Серед них: викиди в атмосферу через вибухи та отруйні речовини ракет, вигорання лісів на Кінбурнській косі та зруйновані унікальні луки. Ці збитки мають бути додані до загальної суми відновлення Миколаєва.

Данія заявила про свою готовність брати участь у відбудові Миколаєва й області. Станом на березень 2023 р. регіону надана допомога будівельними матеріалами та обладнанням для пунктів очищення води. Триває розробка проєктів з відбудови зруйнованих будівель.

Миколаїв отримав від партнерів з Данії допомогу на суму 5 млн. євро для ліквідації наслідків обстрілів критичної інфраструктури.

Миколаїв продовжує співпрацювати з Данією в питаннях післявоєнного відновлення міста. Над генеральним планом Миколаєва працюватиме ЮНІСЕФ та консультант уряду Данії, компанія «КОВІ ГРУП».

У Миколаєві за підтримки Європейської економічної комісії ООН триває розробка нового генерального плану для відродження міста. Проєкт представили у травні 2023 р. на двосторонній конференції з відбудови України у Римі. Наразі італійська архітектурна

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

компанія One Works спільно з командою міжнародних та місцевих експертів розробляє новий Генеральний план міста Миколаєва.

Допомогу медичним обладнанням Миколаєву та області надали Нідерланди. Італія також допомагає Миколаєву як гуманітарною допомогою, так і фінансово.

Миколаїв 27 травня 2023 р. отримав шість автівок для комунальних служб та понад п'ять кілометрів труб різного діаметру для покращення водопроводу, що був пошкоджений обстрілами.

Допомогу місту передала громадська організація ANTS за фінансової підтримки Тайваню. За словами міського голови Миколаєва Олександра Сенкевича, співпраця з ними розпочалася на початку 2023 року.

Загалом з початку 2023 року Тайвань надав 1 млн. доларів для Миколаївської та Херсонської областей. За ці кошти були придбані генератори, зарядні станції та будівельні матеріали.

Тайвань лише за березень 2023 р. профінансував гуманітарні потреби і підтримку біженців з України на 33 мільйони доларів, ця допомога триває на постійній основі. Також влада острова виділила по половині мільйона доларів на відбудову Сум, Чернігова, Харкова, Миколаєва, Запоріжжя та Бучі. Допомога на відновлення Києва склала 3 мільйони, ще майже 6 мільйонів направлять на відбудову семи медичних закладів, а 1,2 мільйона відправлять на відбудову храмів.

На додачу, Тайвань увів вагомі санкції проти РФ, найбільш важливими з яких для російської економіки є заборона експорту напівпровідників, комп'ютерних мікрочипів. Щоправда, від їхнього виробництва залежить практично вся світова економіка. І не в останню чергу через це Тайвань і його безпека так важливі для США.

Окремо, кожен долар чи євро міжнародної допомоги мають приносити мультиплікативний ефект, не лише швидко допомагати в подоланні проблеми, але й сприяти тому, щоб Миколаївщина в середньостроковому горизонті стала самодостатнім стабільно зростаючим регіоном України.

УДК 327.7:623.365](477)(043.2)

Габро Ірина Володимирівна,
*кандидат політичних наук, доцент,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна).*

ДОПОМОГА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНІ У ПИТАННІ РОЗМІНУВАННЯ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Неспровокована війна Росії проти України, яка розпочалася у 2014 році, особливо після повномасштабної збройної агресії 24 лютого 2022 року, призвела до великої кількості трагічних наслідків і виникнення низки глобальних проблем, одна з яких - заміновані росіянами українські території.

За узагальненою інформацією Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій України, від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 251 особа загинула, а 529 отримали травми різного ступеня тяжкості. Фактично щодня ми отримуємо повідомлення про виявлені вибухонебезпечні предмети або підриви на них цивільних.

Станом на сьогодні вибухонебезпечними предметами потенційно забруднено орієнтовно 174 тис. кв. км (загальна площа України становить більш як 603 тис. кв. км), у тому числі 14 тис. кв. км акваторій річок, водойм і водосховищ України, прибережних

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

акваторій Азовського та Чорного морів, тобто 30% території України. Із часів Другої світової війни така ситуація - безпрецедентно масштабний і складний виклик для всього сектору безпеки та оборони України і міжнародної спільноти.

Програма розвитку ООН спрямована насамперед на допомогу уряду, щоб створити всеосяжні та скоординовані заходи із протимінної діяльності. Ця ж програма буде допомагати державі сформувавши стратегію, як зменшити вплив вибухонебезпечних предметів на життя людей. Простіше кажучи, забезпечити базову потребу - безпеку. Якщо буде безпека, пояснює експерт, люди повертатимуться до своїх домівок, а це сприятиме й економічному відновленню деокупованих регіонів.

Зараз ПРООН організовує відповідні тренінги, які допомагають в результаті отримувати гарантію, що територія буде на 100% чистою. Станом на сьогодні в Україні вже є акредитованими декілька національних операторів, вони вже зараз проводять розмінування на деокупованих територіях.

Найбільш ефективна співпраця та реальна міжнародна допомога надходить від Фонду Говарда Баффета, Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй, компаній The HALO Trust, Данської ради у справах біженців в Україні (DRC), Японського агентства міжнародного співробітництва (JICA), Швейцарського фонду протимінної діяльності (FSD), Норвезької народної допомоги (NPA), Естонської асоціації рятувальників та інших.

Наразі майже 40 країн та організацій-партнерів погодили виділення близько 250 млн дол., зокрема на спецтехніку для гуманітарного розмінування

Україна сьогодні співпрацює з норвезькою організацією «Norwegian People's Aid» (NPA) з питань гуманітарного розмінування. NPA – міжнародна організація, яка працює в Норвегії та більш ніж у 30 країнах світу, її основною метою є надання постконфліктної допомоги у відбудові та гуманітарної допомоги під час конфліктів. Міжнародна діяльність організації охоплює три основні сфери: протимінна діяльність і роззброєння, розвиток і гуманітарна допомога.

У межах роботи Координаційного штабу з питань деокупованих територій підписано Меморандум про співробітництво Мінреінтеграції із міжнародним благодійним фондом з розмінування The HALO Trust.

The HALO Trust – міжнародна неурядова організація, яка понад 30 років працює у сфері протимінної діяльності у 28 країнах світу за підтримки Британської королівської родини та Державного департаменту США. В Україні організація займається розмінуванням з 2014 року й вже очистила від мін і боєприпасів, що не здетонували, понад 4,2 млн квадратних метрів території. Робота HALO Trust в Україні здійснюється на безоплатній основі. Організація працює за рахунок підтримки донорів - коштів платників податків розвинених країн. Програму в Україні нині підтримують Велика Британія, Сполучені Штати Америки, Німеччина, Норвегія, Нідерланди і цей список постійно розширюється.

З березня 2023 року на деокупованих територіях Миколаївської та Херсонської областей за участі The HALO Trust розміновано близько 500 тисяч квадратних метрів. Знешкоджено більше 8 тисяч боєприпасів. Наразі HALO Trust працює в районі Снігурівської та Великоолександрівської громад.

Естонська Асоціація рятувальників придбала для Державної служби з надзвичайних ситуацій України одну з найкращих у світі роботизованих систем для розмінування MV-4 виробництва компанії DOK-ING. Машину назвали Ярослава – на честь української спортсменки й чемпіонки світу зі стрибків у висоту Ярослави Магучіх.

Отже, гуманітарне розмінування є одним з ключових пріоритетів швидкого відновлення України, адже мова йде про безпеку людей, відновлення повноцінної роботи агропідприємств, налагодження продовольчих ланцюгів постачання, зокрема, це питання світової продовольчої безпеки, гарантом якої є Україна. Міжнародні організації активно допомагають Україні в сфері гуманітарного розмінування території нашої держави.

УДК 327.7ЮНІСЕФ(=477)(043.2)

Мигур Дар'я Євгенівна,
*студентка спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна).*

ДОПОМОГА ЮНІСЕФ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Війна росії проти України, повномасштабна фаза якої розпочалася 24 лютого 2022 року, спричинила смерть та руйнування в драматичних масштабах. Сотні шкіл, лікарень, дитячих садків та закладів соціального захисту знищені. Мільйони українців вимушено покинули свої оселі або опинилися на грані гуманітарної катастрофи. За оцінками ООН, 12 мільйонів людей всередині України потребуватимуть допомоги та захисту. Ці проблеми посилюються через суттєве зменшення доходів місцевих бюджетів і неможливість громад самостійно вирішити гуманітарні та соціальні проблеми своїх жителів, зокрема сімей з дітьми.

Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні у партнерстві з Асоціацією міст України допомагають органам місцевого самоврядування забезпечувати в громадах необхідний захист та підтримку сімей з дітьми, які постраждали внаслідок воєнних дій.

У 2022 році ЮНІСЕФ в Україні надав багатоцільову грошову допомогу 225 000 домогосподарствам, підтримавши близько 1 060 000 осіб. Більшість сімей отримали виплату в розмірі 33 300 грн. ЮНІСЕФ надає допомогу українським переселенцям з найбільш вразливих категорій населення. Зокрема, допомогу зможуть отримати родини, які мають трьох і більше неповнолітніх дітей, з яких принаймні одна дитина не досягла 2 років, та сім'ї з двома або більше дітьми, де одна чи більше дітей мають інвалідність.

Самостійна реєстрація для отримання грошової допомоги «Спільно» від ЮНІСЕФ була відкрита в період між 31 березня та 15 серпня 2022 року, наразі онлайн-реєстрацію на програму закрито.

Протягом січня-вересня 2023 року реєстрація тривала для родин, які мають принаймні одну або більше дітей віком до 18 років, та проживали на території східної та південної України у громадах де відновлено контроль уряду України та у громадах що розташовані 30 км та ближче від лінії зіткнення (Харківська, Запорізька, Донецька, Херсонська та Миколаївська області).

Наразі реєстрацію на програму грошової допомоги за вказаними параметрами в цих громадах закрито. Однак, реєстрація триває для сімей з альтернативними формами виховання в Харківській та Запорізькій області.

Реєстрацію на участь у програмі здійснюють виключно представники місцевих органів влади, працівники соціальних департаментів обласних, міських, районних адміністрацій та організації-партнери ЮНІСЕФ.

Програма грошової допомоги «Спільно» реалізується ЮНІСЕФ за фінансової підтримки Європейського союзу, урядів Португалії, Норвегії та Німеччини через German Federal Foreign Office (GFFO) та Auswärtiges Amt та Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, а також сім'ї національних комітетів ЮНІСЕФ.

Війна забирає у дітей можливість відвідувати школу. Щоб вони могли засвоїти пропущений матеріал, ЮНІСЕФ разом із партнерами відкрив спеціальні класи надолуження. Учасниками стали понад 6000 учнів 1–4 класів, котрі наздоганяли шкільний матеріал з таких

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

предметів, як українська мова, математика та англійська. За час існування проєкту «Давай наздоганяй» було проведено понад 1300 занять у Харківській, Запорізькій, Херсонській та Дніпровській областях.

Українські заклади освіти активно використовують набори для навчання, які їм передав ЮНІСЕФ через In Touch Ukraine Foundation. Це набори для підлітків для самовираження та інновацій, навчальні набори для природничих наук, набори для дозвілля та психологічної підтримки дітей та батьків. Їхня мета – сприяння позитивним результатам для психосоціального благополуччя дітей, розвитку життєвих навичок та активної участі в їхніх громадах.

ЮНІСЕФ підтримує розвиток соціальних послуг в Україні. Зокрема, забезпечує фахівців технічним обладнанням для цифровізації роботи, а також проводить тренінги та вебінари для підвищення їхньої кваліфікації.

Українські сімейні лікарі, педіатри, терапевти, викладачі медичних коледжів, директори та завідувачі медичних закладів проходять тренінги для тренерів та супервізорів з mhGAP (Mental Health Gap Action Programme)- програми дій із подолання прогалин у сфері ментального здоров'я ВООЗ. Фахівці вчаться надавати допомогу при найбільш поширених психічних розладах. ЮНІСЕФ проводив подію спільно з World Health Organization Ukraine.

ЮНІСЕФ продовжує навчати медиків з різних областей України, які не є психіатрами, діагностувати та надавати допомогу при найбільш поширених психічних розладах, як от депресія, гостра реакція на стрес, розлади, пов'язані із вживанням психоактивних речовин, допомагати впоратися з психічними та поведінковими розладами у дітей і підлітків уже на первинному рівні медичної допомоги.

Отже, ЮНІСЕФ постачає життєво необхідні товари для дітей в Україні, надає фінансову допомогу родинам із дітьми, проводить тренінги та навчання українських спеціалістів у сфері медицини, психологічної підтримки дітей. ЮНІСЕФ робить усе можливе, щоб зберегти дитинство для української малечі. Дитячий фонд ООН усіяко підтримує партнерів у їхніх ініціативах, спрямованих на розвиток молодших поколінь.

СЕКЦІЯ 8**КУЛЬТУРНІ, НАУКОВО-ОСВІТНІ, РЕЛІГІЙНІ ТА СПОРТИВНІ СКЛАДОВІ
МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ: НОВІ
ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ**

УДК 327.7:008](520+477)(043.2)

*Богданова Тетяна Євгенівна,
кандидат історичних наук, доцент,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна),
Купріянова Анна Євгенівна,
студентка 4 курсу факультету політичних наук,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна)*

КУЛЬТУРНО-ГУМАНІТАРНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЯПОНІЇ

Актуальність дослідження культурно-гуманітарної співпраці України та Японії проявляється у необхідності поглиблення взаєморозуміння, обміну культурними цінностями та ідеями, що в контексті геополітичних змін та глобальних викликів сприяє спільним рішенням та співпраці в різних аспектах міжнародних відносин.

Відправною точкою сучасних українсько-японських відносин можна вважати 28 грудня 1991 року, коли Японія визнала незалежність України. У 1993 році було відкрито Посольство Японії в Україні, а Посольство України в Японії відкрилося у вересні 1994 року [1].

2017 рік був роком Японії в Україні за ініціативою Президента України. Ця подія була присвячена 25-й річниці встановлення дипломатичних відносин між двома країнами. Протягом року було проведено низку культурних заходів, зокрема, кампанія висадження японських сакур в Україні, презентація картин українських військових автором, яких є японська художниця Нацуме та інше.

За ініціативи української громади в містах Токіо та Нагоя проводяться паради вишиванок, які мають на меті поширення позитивного іміджу України в Японії. Популяризація української мови та традицій нашої держави забезпечується завдяки діяльності українських недільних шкіл «Джерельце» та «Хробачок» в Токіо, а також школи «Берегиня» в Нагої.

Співпраця у галузі освіти спрямована на надання фінансової підтримки українським студентам, які прагнуть удосконалити знання японської мови або вивчити досвід Японії.

Розвивається співробітництво між ЗВО України та Японії. Київський національний університет імені Т.Г.Шевченка активно співпрацює з університетами Рюоку (м. Кіото), Тенрі (м. Нара), Цукуба (м. Цукуба), Аояма Гакуін (м. Токіо); Інститут агроекології і природокористування НАН України з Університетом Кобе Гакуін, тощо. У 2022 році підписано угоди про співпрацю між Університетом Тойо та Київським національним університетом імені Т.Г. Шевченка, Київським університетом імені Б.Гринченка і Національним авіаційним університетом (м. Київ).

Щороку проводяться засідання Асоціації українців Японії на чолі з професором Університету Кобе Гакуін Й. Окабе. Головне завдання діяльності Асоціації – ознайомлення всіх бажаючих з історією, економікою, суспільством, культурою та традиціями України [2].

Але які є проблеми сприйняття японцями України?:

- В Японії бракує інформації про Україну, через що стійкі культурні асоціації з Україною у пересічного японця можуть просто не виникнути.

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

- Українські явища та феномени, якими можна було б просувати українську культуру, часто сприймаються російськими. Японія має схожий досвід відстоювання власної культурної спадщини у дискусіях з Китаєм [3]. Проте ці проблеми у процесі вирішення завдяки плідній культурно-гуманітарній співпраці.

На сьогоднішній день ситуація щодо культурно-гуманітарного співробітництва докорінно змінилася на тлі масової підтримки Японією України після початку повномасштабної військової агресії РФ. Стрімко зріс інтерес до України загалом та українського культурного продукту зокрема.

Починаючи з квітня 2022 року, в Японії відкрилися перші ресторани української кухні; з великим успіхом відбуваються гастролі українських музикантів та танцювальних колективів (Київський балет, Національний заслужений академічний ансамбль танцю України імені П. Вірського, скрипаль О. Криса, гурти «Без обмежень», «Казка» тощо), виставки українських художників та фотомитців; видаються книги про Україну та українську культуру, університетами та експертними спільнотами проводяться лекції та круглі столи. Низка українських кінострічок були вперше представлені японському глядачеві у рамках кінофестивалів та всеяпонських показів.

ЧНУ імені Петра Могили також бере участь у розвитку культурно-гуманітарного співробітництва між Україною та Японією. На базі університету діяв Японський культурний центр, в рамках святкування Року Японії в Україні 20 грудня 2017 р. відбулося свято Боненкай, традиційна японська вечірка (у перекладі з японської «зустріч забування року»). В онлайн-форматі періодично організовувались лекції з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Японії Сергієм Корсунським, остання з яких на тему: «Дипломатичний протокол та етикет Японії» відбулась 26 травня 2023 року.

У 2022 році запроваджене викладання української мови на базі Посольства України в Японії, а також у Токійському та Кіотському університетах.

Завдяки зусиллям Посольства України в Японії та Уряду Японії, українських громад, а також приватним ініціативам реалізуються програми лікування та реабілітації поранених українських захисників у японських медичних закладах [2].

У березні 2023 року прем'єр-міністр Японії Фуміо Кішіда прибув в Україну для зустрічі з Президентом України Володимиром Зеленським. Ця зустріч має важливе значення для розвитку культурно-гуманітарної співпраці між Україною та Японією. З початку російського вторгнення Японія виділила Україні \$7.1 млрд гуманітарної та фінансової допомоги. Ця країна активно допомагає нам відновлювати енергетичну потугу та розмінювати територію. Під час візиту до Києва японський прем'єр заявив про виділення додаткових \$470 млн, які мають піти на відбудову сектору електроенергетики [4].

Наш Президент наголосив, що Україна та Японія досягли найзмістовніших відносин за понад 30 років, але це лише фундамент для того, чого можна досягти в майбутньому [5].

Таким чином, як мінімум останні шість років і по сьогоднішній день культурно-гуманітарна співпраця України та Японії дуже добре розвивалась. За останні роки було впроваджено численні ініціативи та заходи, такі як проведення «Року Японії» в Україні, висадження сакур, культурні обміни, гастрольні виступи українських артистів та музикантів у Японії, а також впровадження викладання української мови у японських університетах тощо. Ця співпраця стає ще активнішою в умовах військової агресії Російської Федерації проти України, коли японське суспільство та уряд надають значну гуманітарну та практичну підтримку Україні.

Отже, культурно-гуманітарна співпраця між Україною та Японією має потужний потенціал для подальшого розвитку і сприяє зближенню двох країн і народів.

Література:

1. Мошко А. В. Українсько-японські відносини на сучасному етапі // Наукові записки студентів та аспірантів. Серія «Міжнародні відносини». Випуск 5. Острог : Національний

університет «Острозька академія», 2020. С. 242-251. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/8285/1/28.pdf>

2. Українсько-японські відносини // Посольство України в Японії: офіційна сторінка. 2023. Травень. URL: <https://japan.mfa.gov.ua/ukrayina-yaponiya/ukrayinsko-yaponski-vidnosini>

3. Сприйняття України в Японії // Український інститут. URL: <https://ui.org.ua/sectors/projects/research-sectors/research-ukraine-in-japan/>

4. Демченко О. Приїзд Кішиди до Києва. Японія руйнує плани Китаю // LB.UA. 2023. 22 березня. URL: https://lb.ua/world/2023/03/22/549699_priizd_kishidi_kiieva_yaponiya_ruynuie.html

5. Партнерство України та Японії посилює глобальну безпеку й наближає повернення миру – Володимир Зеленський після зустрічі з Фуміо Кішидою // Офіс Президента України: офіційна сторінка. 2023. 21 березня. URL: <https://www.president.gov.ua/news/partnerstvo-ukrayini-ta-yaponiyi-posilyuye-globalnu-bezpeku-81721>

УДК 327.7:341.3](94:477)(043.2)

Владюк Ольга Сергіївна,

магістрантка

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,

Чорноморський національний університет імені Петра Могили (м. Миколаїв, Україна).

ГУМАНІТАРНА СПІВПРАЦЯ АВСТРАЛІЇ ТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Австралія та Україна нині починають нову сторінку двосторонніх відносин. Долучення Австралії до надання нашій державі військової та гуманітарної допомоги, санкційний тиск на росію та білорусь стали важливим у двосторонніх відносинах.

Досить важливим є широкий підхід Австралії у диференціації гуманітарної допомоги різним категоріям постраждалих українців від російської агресії. Нині уряд Моррісона надає додаткові 30 мільйонів доларів США для надзвичайної гуманітарної допомоги. Цей внесок піде на захист жінок, дітей, людей похилого віку та інвалідів, і становитиме 65 мільйонів доларів. Щоб допомогти з вирішенням проблем освіти та критичних потреб захисту дітей, людей з особливими потребами та тих, хто стикається з ризиками гендерного насильства, Австралія забезпечить 10 мільйонів доларів через неурядові організації з австралійським гуманітарним партнерством. Також уряд цієї держави виділив 8 млн. американських доларів у фонд ООН для захисту жінок та дівчат щодо гендерного насильства; для вирішення продовольчих проблем через Всесвітню продовольчу програму вносить 10 мільйонів доларів; для посилення реакції австралійських НУО та їх партнерів у регіоні надано 2 мільйони доларів на невідкладну допомогу Союзу. Також будуть податкові надходження пожертвувань затвердженим організаціям допомоги, які безпосередньо підтримують українських біженців у Польщі, Румунії, Словаччині та Угорщині.

Австралія проводить активну санкційну діяльність і станом на 10 квітня ц.р. встановила 476 санкцій, у тому числі щодо багатьох олігархів, близьких до президента Путіна, а також щодо 33 підприємств, включаючи більшість банківських галузей Росії. Уряд встановив негайну заборону на австралійський експорт глинозему та алюмінієвих руд (включаючи боксити) до РФ. Цей захід спроможний обмежити здатність виробляти алюміній – критичний експорт для Росії. Остання отримувала від Австралії майже 20 % своїх потреб у глиноземі. Алюміній, як відомо, є обов'язковим матеріалом для авто, аерокосмічної, верстатно-будівельної і будівельної галузей та критичним матеріалом у сфері озброєнь. Дані

кроки демонструють тверду і рішучу позицію уряду Моррісона щодо режиму Путіна, який порушує міжнародне право, закони збройного конфлікту та здійснює знищення невинних цивільних осіб.

Протягом червня – серпня 2022 року Харківський інститут соціальних досліджень за фінансової підтримки посольства Австралії в Україні надав гуманітарну допомогу інтернатним закладам Харківської області. Допомогою були охоплені комунальні установи, які надають послуги з проживання та догляду найбільш вразливим категоріям населення – людям з інвалідністю, людям похилого віку та людям із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями.

У червні 2023 року уряд Австралії оголосив про новий пакет допомоги для України на \$110 мільйонів - військова і гуманітарна підтримка.

Австралійська академія наук у партнерстві з Фондом Breakthrough Prize Foundation реалізує програму підтримки українських дослідників, які постраждали внаслідок війни з росією. Допомога спрямована на два різних напрями, кожен з яких сприяє наданню практичної підтримки, що дозволяє українським вченим продовжувати науково-технічну діяльність.

УДК 327:351.85(477+73);2001/2023

Мельничук Валерія Віталіївна,
студентка

*спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»,*

*Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).*

ГУМАНІТАРНИЙ ВЕКТОР УКРАЇНО-АМЕРИКАНСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В XXI СТОЛІТТІ

Аналізується гуманітарний вектор співпраці України та США в XXI столітті. У статті виділені особливості міждержавного співробітництва у гуманітарній сфері, аналізується український та американський досвід. В українсько-американських відносинах саме співпраця у гуманітарній сфері посідає одне із найважливіших місць поряд із політичною та економічною складовими.

Гуманітарний вектор співробітництва представлений сукупністю інститутів та галузей, що сприяють задоволенню гуманітарних інтересів людей і, водночас, спрямовані на подальше піднесення сфери освіти, науки, культури, охорони здоров'я.

У сучасному мінливому світі, де зневажаються усталені норми міжнародного права з боку деяких геополітичних гравців, наростає економічне протистояння між країнами з найбільш могутніми економіками, посилюються імперські амбіції й воєнна агресія росії, Україна продовжує послідовно втілювати політику євроатлантичного вектора власного розвитку, та чи є євроатлантичний вектор не лише необхідним, а й реальним для України? Відповідь на це питання дав відомий вчений С. Хантінгтон: «немає жодної цивілізації, яка за своєю природою не була б здатна досягти добробуту і демократії» [1].

У сучасному диджиталізованому світі протистояння цінностей стає все вагомішим, зрозуміти та усвідомити яке здатна лише філософія. За словами Ф. Фукуями, зовнішня політика відображає цінності суспільств, що стоять за нею [2]. Філософія розвитку суб'єктності нашої держави – це філософія набуття гідного місця в сучасному світі. Членство держави у військово-політичних та економічних союзах, лідерські світоглядні трансформації у суспільній свідомості громадян, вагомі економічні, соціальні, політичні успіхи, все це

робить Україну сильним та стратегічним партнером. Євроатлантична інтеграція постає каталізатором цивілізаційного проекту нашої країни [3]. Тому філософія розвитку суб'єктності України нині має бути імплементована не лише у філософію українського цивілізаційного проекту [4, с. 271–284], а й у філософію євроатлантичного вектора України – задля розгортання нових перспектив і вимірів суб'єктності.

Вплив Сполучених Штатів Америки у становленні та розвитку зовнішньої політики України важко переоцінити. США вбачають в Україні численні перспективи вільної та демократичної держави з процвітаючою ринковою економікою. Політика США загалом зосереджена на підтримку України в умовах триваючої російської агресії та просування реформ для зміцнення демократичних інститутів, боротьби з корупцією та сприяння умовам економічного зростання й вільної конкуренції.

Відносини зі США традиційно вважаються одним із пріоритетних напрямів зовнішньої політики України. Наші посадовці намагаються піднести статус України, зміцнити легітимність влади, продемонструвати високий рівень відносин у прагненні досягти високого рівня двосторонніх взаємин з глобальним лідером. Партнерство України та США ґрунтується на повазі до прав людини та верховенства права, а також відданості втіленню Україною глибоких і всеохоплюючих реформ, необхідних для повної інтеграції до європейських та євроатлантичних інституцій з метою забезпечення економічного процвітання свого народу.

Україна та Сполучені Штати Америки – це стратегічні партнери, які впродовж останніх двох десятиліть різносторонньо розвивають та поглиблюють співробітництво, спільно долають труднощі економічного характеру, підтверджують важливість відносин між собою як друзів, заснованих як на спільних цінностях, так і на спільних інтересах, включаючи відданість Європі, яка є цілісною, вільною, демократичною та перебуває в мирі. Важливим аспектом євроатлантичного вектора Української зовнішньої політики є євроінтеграція. Остання є одним із проявів глобалізації, при якій держави поступаються частиною суверенітету у політичній та економічній сферах, а також у культурному вимірі задля потенційного посилення свого суверенітету в усіх цих сферах і, головне, підвищення якості життя й можливостей самореалізації своїх громадян. Партнерство, яке існує між двома державами, є надзвичайно важливим, більше того, політична співпраця між двома країнами не може повноцінно реалізовуватися без гуманітарної сфери, яка є найширшою за сферою впливу.

Події, які відбуваються протягом останніх п'яти років разом з повномасштабним російським вторгненням на Україну у 2022 році, дають підстави стверджувати, що агресія проти нашої держави, що рухається шляхом євроінтеграції «без узгодження з росією», буде значно більшою, чим успішнішою буде Україна на цьому шляху. Як показала війна саме це є стратегічною небезпекою для України. росія вбачає в нашій державі глибинно споріднену з собою частину євразійської цивілізаційної спільноти і категорично не хоче відпускати її у західноєвропейській і, тим більше, в євроатлантичній цивілізаційній простір.

Гуманітарний вектор українсько-американських міждержавних відносин є тим засобом, за допомогою якого обидві держави більшою мірою здатні вирішувати власні політичні та економічні завдання в умовах нових геополітичних реалій. Важливим є той факт, що обидві країни заявляють про свою рішучість поглиблювати стратегічне партнерство шляхом розширення двостороннього співробітництва в політичному, безпековому, оборонному, економічному, енергетичному, науковому, освітньому, культурному, гуманітарному напрямках та сфері розвитку.

Хартія США та України про стратегічне партнерство 2008 року наголошує на важливості двосторонніх відносин і постійному зобов'язанні США підтримувати посилену взаємодію між Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) та Україною. Слід наголосити, що Сполучені Штати не визнають анексію Криму російською федерацією і продовжують співпрацювати з державами-партнерами у пошуках дипломатичного

вирішення російської агресії.

Вживаючи термін «гуманітарний вектор», науковці тісно пов'язують його з поняттям «гуманізм», розуміючи його як систему поглядів, що ґрунтується на визнанні самоцінності прав на свободу, щастя і рівність кожної людини, принцип, що вимагає ставлення до людини як до вищої цінності і активного сприяння в створенні умов її вільного розвитку.

Поняття ж «гуманітарний» в історико-філософському і філологічному трактуваннях вживається ними в розумінні всього того, що стосується суспільних наук, які вивчають людину та її культуру, мають своїм предметом людську свідомість, суспільство. Отже, важливість гуманітарного вектора у сучасних міждержавних відносинах є очевидною.

Із 2014 року і по тепер США були і є лідером з доставки гуманітарної допомоги в Україну. З 2014 року Агентство США з міжнародного розвитку USAID та Державний департамент надали гуманітарну допомогу включаючи їжу, медичні засоби, притулок та допомогу в сфері логістики, фінансування освітніх та наукових проєктів на суму понад 20 млрд. дол.

Серед західних держав США були безумовно найбільшим донором з гуманітарної допомоги. Також, щоб допомогти Україні відновити свою економіку, Сполучені Штати надали гарантії позики на 22 млрд. дол. в рамках міжнародного кредитного пакету на 40 млрд. дол.

З міжнародних організацій Україні допомагала в основному ООН як представниця міжнародних організацій, розгорнула одну з найбільших своїх гуманітарних операцій, а також суттєво збільшила присутність агенцій, програм та фондів. Лише протягом 2022 року система ООН направила Україні понад 4,5 млрд дол. Вони спрямовувались на такі основні напрями: розміщення та харчування ВПО; продовольча безпека та засоби до існування; охорона здоров'я; вода, санітарія та гігієна; виплату багаточислової грошової допомоги (готівковими коштами); захист (захист дітей, протидія гендерно обумовленому насильству, протимінна діяльність).

Активно співпрацюють Україна та США в сфері освіти, науки, вищої школи, інформації. Між вищими учбовими закладами обох країн, школами, науковими установами укладено ряд договорів про співпрацю, які дають можливість обмінюватися кадрами для наукових стажувань, проведення спільних досліджень, ознайомлень з методами та формами роботи колег сусідньої країни. Особливо популярними є студентські обміни, різноманітні стипендіальні та магістерські програми, організація літніх шкіл по вивченню мови, дитячих таборів літнього відпочинку та оздоровлення.

Важливою складовою гуманітарної міждержавної взаємодії є культурне співробітництво. Співпраця у культурній сфері між нашою державою та Сполученими Штатами Америки є одним із важливих факторів розвитку стратегічного партнерства. Культура виступає важливою складовою міжнаціональних взаємин, саме завдяки культурі відбувається взаємне зближення та порозуміння між народами. Відомо, що саме культурні зв'язки – це один із наймасовіших і результативних напрямів міжнаціональної взаємодії, найбільш зрозумілий і широко аспектний засіб репрезентації нації та держави. Характерною особливістю цієї складової гуманітарного співробітництва є його постійне розширення, вироблення дієвого механізму здійснення культурних контактів через призму національних здобутків і врахування інтересів безпосередніх суб'єктів цього співробітництва.

Важливою складовою гуманітарної сфери є система охорони здоров'я. Впродовж останніх десятиліть відбувалися активні обміни групами лікарів для запозичення досвіду. Зокрема, в Україну досить успішно було імпортовано американський досвід розвитку хоспісної та сімейної медицини. Частими стали спільні україно-американські наукові медичні конференції. Українські лікарі щорічно проходять стажування у клінічних лікарнях США, ознайомлюються з останніми досягненнями медицини, з принципами та особливостями реформування медичної галузі. Не можна залишити поза увагою і таку складову гуманітарного співробітництва України та США, як співпраця в галузі фізичної

культури та спорту.

Отже, починаючи з 2014 року гуманітарна допомога США Україні є найбільшою в порівнянні з іншими країнами. Американська гуманітарна допомога Україні здійснюється для досягнення таких цілей, як: запобігання поширенню російської агресії вглиб Європи та недопущення дестабілізації ситуації на континенті. Серед західних держав США були та є безумовно найбільшим донором з гуманітарної допомоги.

Література:

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Діяльність. Співробітництво між Україною та Європейським Союзом. Торговельне співробітництво між Україною та ЄС в 2018 р. URL: www.me.gov.ua.

2. Саливон С. Внешняя торговля в 2013-2018 гг. Украина практически не смогла компенсировать потери на рынке РФ другими направлениями. URL: <http://novavlada.info/gosudarstvo/stati/ekonomika/vneshnyaya-torgovlya-v-2013-2018-gg-ukraina-prakticheski-ne-smogla>.

3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Новини 28.08.19. URL: www.me.gov.ua.

4. Діяльність. Міжнародна торгівля. Тенденції розвитку зовнішньої торгівлі України. URL: www.me.gov.ua.

5. Худолій А. (2016), Американсько-українські відносини в світлі викликів XXI століття, за адресою: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ahp_2016_1_17.pdf.

6. Жигайло В. М. (2017), Сучасний стан та перспективи співробітництва України та США, за адресою: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/80347>. https://www.usaid.gov/sites/default/files/202306/USAID%20Ukraine_Rapid%20Response%20Factsheet_June%202023.pdf

008:341.7(477):(470+571-651.1)

Орехівський В. С.,

*студент спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).*

Асатуров Сергій Костянтинівич,

*кандидат історичних наук, доцент,
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна).*

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ ЗА КОРДОНОМ У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ

За час війни дипломатія України дуже змінили свій спектр діяльності і стала більш відкритою для суспільства. Але саме культурна дипломатія нажалі постраждала досить сильно і загалом виявила свої прогалини закордоном. Культурна дипломатія держави повинна спиратись перш за все на культурні запити суспільства, йти в ногу із сучасними світовими культурними тенденціями, а також брати участь у формуванні, осмисленні суспільного культурного розвитку, продукуванні нових ідей.[2]

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

Досить довгий час іноземці ототожнювали українську культуру, мову, націю з ворожою для нас. Незважаючи на діяльність дипломатичних представництв та діаспор України за кордоном поширення культури не переглядалось. Проте повномасштабна війна змінила цей напрямок дипломатії, окрім усім звичних напрямів таких як: лекції, зустрічі та виставки української культури за кордоном, які є безумовно важливими, з'явилися або розвинулись нові. Таким чином, наразі можна виділити основні напрямки культурної дипломатії України на сьогоднішній день, а саме:

- публікації наших авторів та авторок у світових ЗМІ;
- подкасти іноземними мовами про пояснення української культури та її історії (наприклад: Explaining Ukraine) ;
- українські та закордонні освітні ініціативи, такі як онлайн канали (наприклад: The Making of Modern Ukraine на YouTube-каналі);
- благодійні концерти чи й тури українських музикантів та виступи на фестивалях, кошти з яких йдуть в підтримку України;
- репрезентація українського кіно на міжнародних зустрічах;
- індивідуальні закордонні резиденції українських митців;
- культурні мітинги в підтримку України;
- культурні перформанси в яких висвітлюють інформацію про події в Україні поєднуючи їх з культурою.

Загалом, завдяки усім цим подіям, закордоном люди більше дізналися різницю між українською культурою і нарешті почали активніше розрізняти її. Дипломатичні представництва, котрі поширюють нашу культуру завдяки організації мітингів, резиденцій українських митців, виступів акторів та співаків, роблять свій неймовірний вклад у пізнання України за кордоном. На сьогоднішній день ми маємо величезні можливості для поширення своєї культури та історії і ми це робитимемо. Щоб це було максимально ефективно, українці мають виступати з єдиної узгодженої позиції, а також максимально об'єднувати зусилля – культурних інституцій, окремих діячів та безпосередньо дипломатичних установ.

Література:

1. Розумна, О. П. (2016). Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи: аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень
2. Луцишин, Г., & Гончарук, А. (2017). Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах. *Humanitarian vision*, 3(1), 25-30.
3. Паніна, І. (2021). Культурна дипломатія у стратегії національного брендингу України. *Геополітика України: історія і сучасність*, (1 (26)), 49-59.

УДК 327.7:341.3](519.5:477)(043.2)

Чайка Валерія Владиславівна,

*магістрантка
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна).*

**ГУМАНІТАРНА СПІВПРАЦЯ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ТА УКРАЇНИ
В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ
ВІЙНИ**

Після широкомасштабного вторгнення росії на територію України, Південна Корея швидко підтримала спроби ввести санкції проти Москви. Сеул погодився посилити

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

експортний контроль США та Європейського Союзу над стратегічними товарами, одночасно поширивши цей експортний контроль на Білорусь за її підтримку вторгнення Росії. Сеул також підтримав видалення деяких російських банків із системи міжнародних платежів SWIFT, а приватні криптовалютні біржі також обмежили доступ IP-адрес у Росії до бірж у Південній Кореї.

Хоча Південна Корея не є частиною санкцій США чи Європи щодо російського експорту енергоресурсів, вона значно скоротила імпорт російського викопного палива. Імпорт російської сировиці та нафтопродуктів скоротився більш ніж на 70 відсотків за обсягом, тоді як імпорт СПГ впав на 40 відсотків за останні 12 місяців. Виріс лише імпорт вугілля з Росії.

Південна Корея також вжила заходів щодо надання гуманітарної допомоги Україні та українським біженцям. У перші місяці війни Сеул надав 100 мільйонів доларів допомоги, пов'язаної з наданням невідкладної медичної допомоги, вакцинами для дітей, генераторами електроенергії та підтримкою безпеки українських атомних станцій. Сеул також надав генератори на 3 мільйони доларів, щоб допомогти Україні впоратися з енергетичними проблемами цієї зими, і взяв участь у програмі ЮНІСЕФ для допомоги українським біженцям.

У річницю вторгнення Росії Південна Корея пообіцяла надати Україні додаткові 130 мільйонів доларів допомоги. Окрім надання фінансової допомоги Україні, очікується, що ці кошти підтримають відновлення української енергомережі, розмінування та проекти ОПР для реконструкції. Загалом Південна Корея зобов'язалася надати близько 230 мільйонів доларів для безпосередньої допомоги Україні та українським біженцям.

Південна Корея, однак, не бажає напряму експортувати зброю в Україну. Закони Південної Кореї забороняють експорт зброї до країн, які беруть участь у конфлікті, але Північна Корея є додатковим фактором. Колишня адміністрація Муна була стурбована погіршенням відносин з Росією, яку уряд Муна вважав потенційним партнером у поверненні Північної Кореї до переговорів щодо ядерної програми Пхеньяна. У нинішньої адміністрації Юна існує занепокоєння щодо того, що Росія може відповісти на військову підтримку України з боку Південної Кореї, надавши Північній Кореї сучасні літаки чи інші технології, необхідні Пхеньяну для розвитку своїх програм озброєння.

Замість того, щоб відправляти зброю безпосередньо в Україну, Південна Корея пішла іншим шляхом. Сеул дозволив експорт частин або зброї, які містять південнокорейські частини, але не є повністю корейськими системами озброєнь. Вона також продавала боєприпаси Сполученим Штатам, щоб передати їх Україні, і, як повідомляється, веде переговори про продаж додаткових боєприпасів Вашингтону.

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну з Республіки Корея надійшло 10 вантажів гуманітарної допомоги, зокрема, 20 резервних електростанцій і 5 мініекскаваторів, які використовуються, зокрема, у межах масштабної ремонтної кампанії на енергетичних об'єктах.

ЮНІСЕФ за фінансової підтримки Європейського Союзу та Республіки Корея доставив 5 тис. планшетів для учнів молодшої школи. Ще стільки ж ноутбуків отримують діти середнього та старшого шкільного віку. Електронні пристрої розповсюдять до закладів освіти по всій Україні.

У липні 2023 року Президент Республіки Корея Юн Сок Йоль прибув до нашої країни з візитом. Під час цього візитку Юн Сок Йоль відвідав Бучу та Ірпень, де зміг на власні очі побачити наслідки російської окупації. Саме тому гуманітарна підтримка України з боку РК тільки посилюється. Республіка Корея й далі надаватиме Україні допомогу в гуманітарному розмінуванні територій, відновленні інфраструктури, розвитку освіти та підприємництва.

УДК 008:341.7(477):(470+571-651.1)

Щука О.,*студентка**спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні**комунікації та регіональні студії»,**Національний Університет біоресурсів і**природокористування України**(м. Київ, Україна).***Асатуров Сергій Костянтинович,***кандидат історичних наук, доцент,**Національний Університет біоресурсів і**природокористування України**(м. Київ, Україна).*

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ ЗА КОРДОНОМ У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ

За час війни дипломатія України дуже змінили свій спектр діяльності і стала більш відкритою для суспільства. Але саме культурна дипломатія нажалі постраждала досить сильно і загалом виявила свої прогалини закордоном. Культурна дипломатія держави повинна спиратись перш за все на культурні запити суспільства, йти в ногу із сучасними світовими культурними тенденціями, а також брати участь у формуванні, осмисленні суспільного культурного розвитку, продукуванні нових ідей.[2]

Досить довгий час іноземці ототожнювали українську культуру, мову, націю з ворожою для нас. Незважаючи на діяльність дипломатичних представництв та діаспор України за кордоном поширення культури не переглядалось. Проте повномасштабна війна змінила цей напрямок дипломатії, окрім усім звичних напрямів таких як: лекції, зустрічі та виставки української культури за кордоном, які є безумовно важливими, з'явилися або розвинулись нові. Таким чином, наразі можна виділити основні напрямки культурної дипломатії України на сьогоднішній день, а саме:

- публікації наших авторів та авторок у світових ЗМІ;
- подкасти іноземними мовами про пояснення української культури та її історії (наприклад: Explaining Ukraine) ;
- українські та закордонні освітні ініціативи, такі як онлайн канали (наприклад: The Making of Modern Ukraine на YouTube-каналі);
- благодійні концерти чи й тури українських музикантів та виступи на фестивалях, кошти з яких йдуть в підтримку України;
- репрезентація українського кіно на міжнародних зустрічах;
- індивідуальні закордонні резиденції українських митців;
- культурні мітинги в підтримку України;
- культурні перформанси в яких висвітлюють інформацію про події в Україні поєднуючи їх з культурою.

Загалом, завдяки усім цим подіям, закордоном люди більше дізналися різницю між українською культурою і нарешті почали активніше розрізняти її. Дипломатичні представництва, котрі поширюють нашу культуру завдяки організації мітингів, резиденцій українських митців, виступів акторів та співаків, роблять свій неймовірний вклад у пізнання України за кордоном. На сьогоднішній день ми маємо величезні можливості для поширення своєї культури та історії і ми це робитимемо. Щоб це було максимально ефективно, українці мають виступати з єдиної узгодженої позиції, а також максимально об'єднувати зусилля – культурних інституцій, окремих діячів та безпосередньо дипломатичних установ.

Література:

1. Розумна, О. П. (2016). Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи: аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень.
2. Луцишин, Г., Гончарук, А. (2017). Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах. *Humanitarian vision*, 3 (1), 25-30.
3. Паніна, І. (2021). Культурна дипломатія у стратегії національного брендингу України. *Геополітика України: історія і сучасність*, (1 (26)), 49-59.

ЗМІСТ**СЕКЦІЯ 1****ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКУ ТА СВІТОВУ СИСТЕМУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

<i>Баранік А. Ю., Асатуров С. К.</i> , Вплив російської агресії в Україні на глобальну продовольчу проблему сучасності.....	3
<i>Bohdanova T., Dmytriuk M.</i> , The impact of the 2022-2023 Russian-Ukrainian war on the balance of power in the Inter-American system.....	4
<i>Vovchuk L.</i> Strengthening of eu security policy in the conditions of excessive conflict situation in the European region.	6
<i>Гуцол Н.М.</i> Вплив російсько-української війни на торгівлю в ЄС та світі.....	7
<i>Желіховський С. В.</i> Українсько-польські відносини в контексті реалізації української агропродукції під час повномасштабної агресії Росії.....	9
<i>Ковальова С. А., Білан С. О.</i> Вплив російсько-української війни на світову систему міжнародних відносин.....	11
<i>Макар Ю. І.</i> Українсько-польські стосунки у контексті агресії РФ проти України.....	12
<i>Основенко М.А.</i> Дипломатія і нова геополітика.....	14

СЕКЦІЯ 2**РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПОРЯДКУ**

<i>Білошапка М.О.</i> Перспективи розвитку України після війни.....	17
<i>Близнюк В. О., Асатуров С. К.</i> Українська дипломатія у часи випробувань.....	18
<i>Брижицький І. В., Асатуров С. К.</i> Дипломатія України у період повномасштабної війни.....	19
<i>Гаврилюк Ю. А., Асатуров С. К.</i> Зовнішній фронт України під час війни.....	21
<i>Derevinska V. A., Asaturov S. K.</i> , Non-classical diplomacy of ukraineas a modern challenge.	22
<i>Лакішиук Д. М.</i> Особливості підтримки України провідними державами трансатлантичного регіону у війні з РФ.....	24
<i>Шилов Д. Д., Асатуров С. К.</i> , Українська дипломатія у часи війни України з Росією...	26
<i>Юрченко В.Ю.</i> Російсько-українська війна: цілі та цінності в умовах сучасних реалій...	28

СЕКЦІЯ 3
ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ

<i>Берділа І.І.</i> Характеристика сучасного стану військово-політичного співробітництва КНР та Пакистану.....	30
<i>Єрмаков Г. С.</i> Інтелектуальна міграція в сучасному світі: причини та наслідки.....	31
<i>Запорожченко М.І.</i> Міжнародний тероризм як тягар для ООН.....	33
<i>Zvezdova O.</i> Russian exogenous assistance to «de-facto states»: the nagorno-karabakh conflict.....	35
<i>Гончаренко М.В.</i> Вплив російсько-української війни на систему безпеки у світі.....	36
<i>Клименко М, Калуга В.Ф.</i> Світовий досвід протікання та розв'язання міжнародних конфліктів у повітряному просторі.....	38
<i>Макар В. Ю.</i> Канадська імміграційна політика: добровільні та вимушені переселенці..	40
<i>Сорока А.В.</i> Міжнародно-правовий механізм співробітництва в протидії зміні клімату.....	41
<i>Хмель А. О.</i> Місце міграції в політичному дискурсі н. Фараджа (2006-2016 рр.).....	43

СЕКЦІЯ 4
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН

<i>Дзьобань О. П.</i> Медіавійна як детермінанта безпекових систем сучасності.....	47
<i>Кучмій О. П.</i> Інформаційний вимір формування архітектури безпеки Індотихоокеанського регіону.....	50
<i>Кушка Я. О., Харчук О.О.</i> Роль міжнародних організацій та спільнот у забезпеченні інформаційної безпеки.....	51
<i>Палагнюк Ю. В.</i> Медіатизація збройних конфліктів: тенденції висвітлення ЗМІ російсько-української війни.....	53
<i>Пура О.А.</i> Інформаційно-пропагандистська діяльність КНР в контексті російської агресії проти України.....	55
<i>Сивириненко А. В.</i> Вплив інформаційних війн на сучасні міжнародні відносини.....	57
<i>Shevchenko O.</i> Information coverage of the ecological consequences of the russian-ukrainian war.....	58
<i>Товкун І.В., Асатуров С. К.</i> Російсько-українська війна у дзеркалі провідних російських телевізійних каналів.....	61

СЕКЦІЯ 5

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРАГНЕННЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН,
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

<i>Гладченко Б. Р., Кропивко О.М.</i> Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС як інструмент європейської інтеграції.....	63
<i>Мадянова А. В., Асатуров С. К.</i> Перспективи розвитку агропромислового комплексу України в контексті європейської інтеграції.....	65
<i>Тихоненко І. В.</i> Ініціативи Республіки Польща на підтримку України у європейських регіональних інтеграційних об'єднаннях.....	67
<i>Чемер С. П.</i> Євроінтеграційні прагнення України: сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку.....	68
<i>Шундрік С. Ю., Асатуров С. К.</i> Євроінтеграція України: історія, сучасний стан та перспективи.....	69
<i>Ярмольчук Д. В.</i> Вплив реформи децентралізації на процес євроінтеграції України	71

СЕКЦІЯ 6

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНА – НАТО В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

<i>Горовий В. О., Асатуров С. К.</i> Взаємини Україна – НАТО під час російської агресії...	74
<i>Мамай В.О.</i> Поглиблення співпраці між Україною та НАТО в умовах російської агресії.	75
<i>Миколайчук С. О., Любовець О. М.</i> Поглиблення співпраці Україна – НАТО в умовах російської агресії.....	77
<i>Якименко К.О.</i> Розвиток відносин України з НАТО в умовах російсько-української війни.....	78

СЕКЦІЯ 7

РОЗВИТОК СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ
ОРГАНІЗАЦІЯМИ В УМОВАХ ПРОТИСТОЯННЯ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ

<i>Шевчук О. В.</i> Міжнародна допомога Миколаївщині у подоланні наслідків російської агресії.....	80
<i>Габро І.В.</i> Допомога міжнародних організацій Україні у питанні розмінування деокупованих територій.....	81
<i>Мигур Д.</i> Допомога ЮНІСЕФ населенню України під час російсько-української війни...	83

СЕКЦІЯ 8

КУЛЬТУРНІ, НАУКОВО-ОСВІТНІ, РЕЛІГІЙНІ ТА СПОРТИВНІ СКЛАДОВІ
МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ: НОВІ
ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ

<i>Богданова Т. Є., Купріянова А. Є.</i> Культурно-гуманітарна співпраця України та Японії	85
--	----

«Глобальні та регіональні виміри сучасної системи міжнародних відносин»

<i>Владюк О.С.</i> Гуманітарна співпраця Австралії та України в умовах повномасштабної російсько-української війни.....	87
<i>Мельничук В. В.</i> Гуманітарний вектор українсько-американського співробітництва в ХХІ столітті.....	88
<i>Орехівський В. С., Асатуров С. К.</i> Культурна дипломатія України за кордоном у період повномасштабного вторгнення Росії.....	91
<i>Чайка В. В.</i> Гуманітарна співпраця Республіки Корея та України в умовах повномасштабної російсько-української війни.....	92
<i>Щука О., Асатуров С. К.</i> Окремі аспекти культурної дипломатії України у період повномасштабного вторгнення Росії.....	94

Підп. до друку 14.11.2023. Формат 60 × 841 /16. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Тираж 15 пр. Зам. № 6726.

Видавець і виготовлювач:

ЧНУ ім. Петра Могили. 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10. Тел.: 8
(0512) 50–03–32, 8 (0512) 76–55–81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018